

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

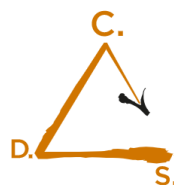

PROJEKT

Polanów, grudzień 2025

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.
D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch
Ul. Włóczków 22/3
30-103 Kraków

**Centrum Doradztwa
Strategicznego**

Spis treści

Wprowadzenie	5
Założenia i proces opracowania GPR	5
Podstawowe definicje	6
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	7
I. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	8
KROK 1. Wybór jednostek do analizy	9
KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej	11
KROK 3. Analiza danych w pozostałych sferach	17
KROK 4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej.....	22
KROK 5. Analiza wskaźnikowa – podsumowanie wyników analizy dla sfer pozaspołecznych	29
KROK 6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	34
KROK 7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	39
II. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	43
Diagnoza pogłębiona OR Polanów	43
PODOBSZAR REWITALIZACJI 1. POLANÓW - MIASTO	44
PODOBSZAR REWITALIZACJI 2. CHOCIMINO	53
PODOBSZAR REWITALIZACJI 3. KRĄG	62
PODOBSZAR REWITALIZACJI 4. NACŁAW	70
PODOBSZAR REWITALIZACJI 5. SOWINKO	79
III. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań	88
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	88
Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	89
Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów dokumentów strategicznych gminy	90
IV. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	90
Przedsięwzięcia podstawowe	90
Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..	132
V. Ramy finansowe	133
VI. Zasady tworzenia i wdrażania Programu.....	136
Koncentracja programu rewitalizacji	136
Kompleksowość programu rewitalizacji	136
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	138

Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji.....	142
VII. System zarządzania wdrażaniem oraz monitoring Programu	154
Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji	154
Procedury monitoringu i oceny	156
Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.....	158
Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	159
Koszty zarządzania realizacją Programu	161
VIII. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	161
Spis tabel i rysunków	162
Załącznik: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych	164

Wprowadzenie

Założenia i proces opracowania GPR

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035 został opracowany dla Obszaru Rewitalizacji Gminy Polanów przyjętego **uchwałą NR XVII/116/25 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 30 lipca 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Polanów**. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego 19 sierpnia 2025 r. (Poz. 3532). Dodatkowo – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) - w dniu 16 września 2025 r. Rada Miejska w Polanowie przyjęła **Uchwałę Nr XVIII/121/25 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035**.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji powstało z połączenia pracy eksperckiej i szerokiej debaty publicznej nad najważniejszymi wyzwaniami gminy i obszaru rewitalizacji. Kształt dokumentu odzwierciedla uzgodnienia dotyczące niezbędnych interwencji, których celem jest ograniczenie lub usunięcie zidentyfikowanych problemów oraz przejawów kryzysu na wyznaczonym obszarze.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji **proces miał charakter partycypacyjny**, a każdy jego etap został uspołeczniony poprzez działania konsultacyjne. Interesariusze włączali się od fazy diagnozy, przez etap formułowania założeń GPR (warsztat diagnostyczny, wywiady z ekspertami lokalnymi, nabór propozycji zadań), aż po konsultacje projektu dokumentu. **Działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu zostały wypracowane wspólnie z mieszkańcami, lokalnymi liderami, a także instytucjami publicznymi.**

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035 został przygotowany w oparciu o ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), uwzględnia także zapisy rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) stanowiącego część pakietu unijnych rozporządzeń o Funduszach Europejskich na lata 2021-2027¹, w szczególności w zakresie art. 28 i 29 w związku z art. 8.

Dokument został opracowany przez zespół ekspertów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch z Krakowa we współpracy z władzami Gminy Polanów, pracownikami jednostek samorządowych, przedstawicielami instytucji społecznych, publicznych oraz mieszkańcami gminy.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, s. 159). W dalszej części dokumentu GPR określane skrótkowo jako „rozporządzenie ogólne”.

Podstawowe definicje

Stan kryzysowy

Stan wywołany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar dotknięty stanem kryzysowym w sferze społecznej można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1

Obszar zdegradowany

Obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze społecznej oraz co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1

Obszar rewitalizacji

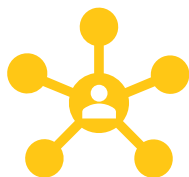
Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść także niezamieszkałe tereny przemysłowe, pokolejowe czy powojenne, na których odnotowuje się kryzysowe zjawiska sfery pozaspołecznej, pod warunkiem, że prowadzone na ich terenie działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 10 ust. 1-3

Rewitalizacja

Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 2 ust. 1

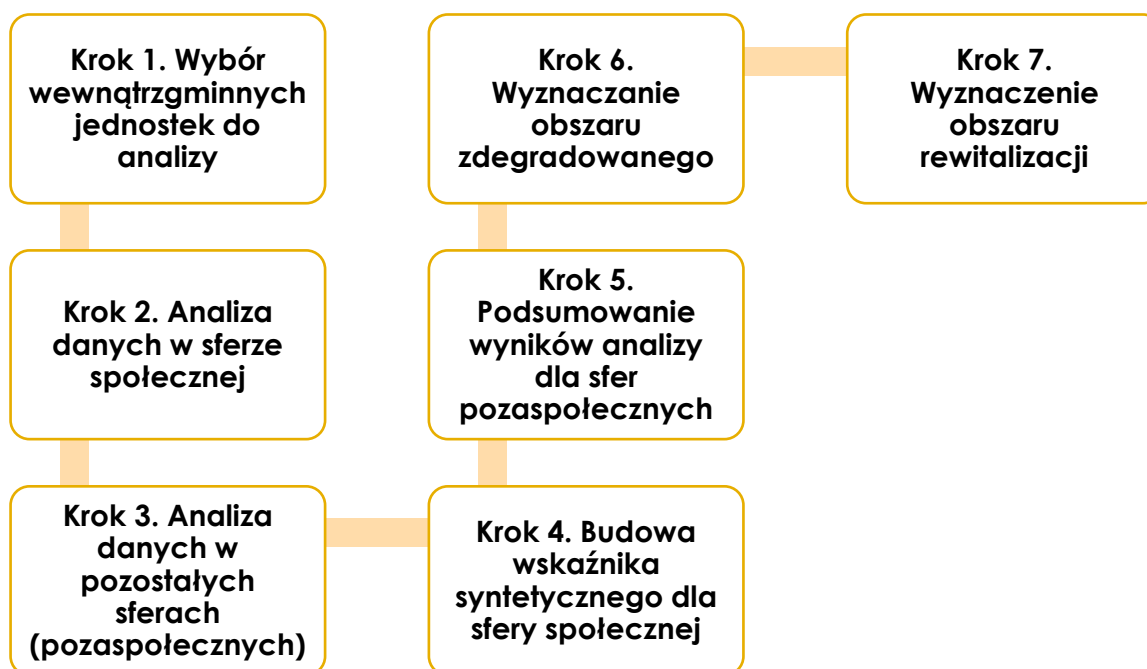
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 48 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wystąpiono pismem z dnia ... do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035” (GPR).

I. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z metodologią uwzględniającą lokalne uwarunkowania i specyfikę Gminy Polanów. Celem zrealizowanej diagnozy była analiza negatywnych zjawisk występujących w gminie oraz identyfikacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Metodologia, którą zastosowano, jest zgodna z przepisami ustawy o rewitalizacji z 9 października 2015 r., i oparta o wykorzystanie mierzalnych wskaźników, które umożliwiają ocenę wewnętrznego zróżnicowania gminy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Opis przeprowadzonego w gminie Polanów procesu delimitacji na zasadzie krok po kroku obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą delimitacyjną

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach prac diagnostycznych wykorzystano metody ilościowe i jakościowe, w tym analizę wskaźnikową dla przyjętych jednostek odniesienia oraz konsultacje merytoryczne z zespołem lokalnych ekspertów i wizje terenowe. Analiza objęła pięć kluczowych sfer: społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną oraz przestrzenno-funkcjonalną.

Na podstawie zebranych danych wyznaczono obszar zdegradowany gminy Polanów. Jego zasięg przekraczał jednak limity ustawy o rewitalizacji (20% powierzchni gminy), co wymagało jego zawężenia na potrzeby wskazania obszaru rewitalizacji. Przy

delimitacji obszaru rewitalizacji, poza stwierdzoną koncentracją negatywnych zjawisk, uwzględniono również znaczenie poszczególnych jednostek dla rozwoju lokalnego oraz ich funkcje w układzie przestrzennym gminy.

W oparciu o te przesłanki, potwierdzone podczas spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami gminy, wyznaczono obszar rewitalizacji obejmujący pięć podobszarów zlokalizowanych na terenie czterech sołectw oraz miasta Polanów.

KROK 1. Wybór jednostek do analizy

Pierwszy etap prac w procesie delimitacji obejmował wyznaczenie podstawowych jednostek przestrzennych (pól analitycznych/jednostek referencyjnych), dla których uruchomiono proces zbierania danych statystycznych. W tym celu posłużono się podziałem administracyjnym gminy – tj. podziałem gminy na sołectwa. Przyjęty podział jest podziałem intuicyjnym, rozpoznawalnym przez mieszkańców gminy².

Tym sposobem przyjęto podział gminy na 29 jednostek referencyjnych, w odniesieniu do których przygotowano szczegółową analizę wskaźnikową w ramach poszczególnych sfer. Podstawowe informacje dotyczące poszczególnych jednostek referencyjnych (które nazywane będą także jednostkami analitycznymi) przedstawiono niżej.

Tabela 1. Jednostki referencyjne w gminie Polanów

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogóle powierzchni gminy [%]	Liczba ludności - 31.12.2024 r. [os.]	Udział w ogóle ludności gminy [%]
Polanów - cała gmina	393,373	100%	7897	100%
Polanów - miasto	7,608	1,9%	2685	34%
Bożenice	16,685	4,2%	161	2%
Bukowo	11,727	3,0%	251	3%
Buszyno	4,352	1,1%	94	1%
Cetuń	16,77	4,3%	188	2%
Chocimino	17,515	4,5%	146	2%
Dadzewo	9,293	2,4%	152	2%
Domachowo	6,199	1,6%	223	3%
Garbno	10,481	2,7%	193	2%
Gołogóra	23,657	6,0%	164	2%
Jacinki	8,45	2,1%	183	2%
Karsinka	25,956	6,6%	91	1%
Kępiny	5,045	1,3%	43	1%
Kościelnica	20,48	5,2%	251	3%
Krag	12,426	3,2%	180	2%
Krytno	6,312	1,6%	168	2%
Nacław	17,81	4,5%	482	6%
Nowy Żelibórz	6,03	1,5%	41	1%
Powidz	4,881	1,2%	75	1%

² Jedynym wyjątkiem jest włączenie w obręb jednostki referencyjnej miasto Polanów – kilku działek z sołectwa Warblewo ściśle związanych z koncepcją zagospodarowania Góry Warblewskiej.

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogóle powierzchni gminy [%]	Liczba ludności - 31.12.2024 r. [os.]	Udział w ogóle ludności gminy [%]
Rekowo	11,394	2,9%	103	1%
Rosocha	12,327	3,1%	85	1%
Rzeczyca Wielka	27,759	7,1%	435	6%
Sowinko	7,038	1,8%	117	1%
Stary Żelibórz	4,19	1,1%	18	0%
Świerczyna	26,3	6,7%	206	3%
Warblewo	11,733	3,0%	55	1%
Wielin	15,578	4,0%	75	1%
Wietrzno	28,408	7,2%	167	2%
Żydowo	16,969	4,3%	865	11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Polanowie.

Rysunek 2. Jednostki referencyjne Gminy Polanów przyjęte na potrzeby diagnozy delimitacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap.

KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej

Analiza danych w sferze społecznej jest jednym z kluczowych elementów diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Identyfikacja obszarów gminy szczególnie narażonych na kryzys społeczny wymaga poddania analizie wszystkich dwudziestu dziewięciu jednostek referencyjnych gminy Polanów, z uwzględnieniem problemów społecznych wyczerpujących wytyczne Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Jako że proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim mieszkańcom i ich potrzebom, to właśnie kwestie społeczne każdorazowo mają pierwszoplanowe znaczenie dla poszukiwania, a następnie wyznaczenia fragmentu gminy, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Problemy sfery społecznej, w odniesieniu do których zebrane dane ilościowe wykorzystano w trakcie prac diagnostycznych, uwzględniają kwestie demograficzne (zmiany liczby ludności, starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezpieczeństwo, osoby ze szczególnymi potrzebami (w tym seniorów, osoby niepełnosprawne, dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi), poziom edukacji i kapitału społecznego, w tym uczestnictwo w życiu społecznym. W analizie przeprowadzonej dla sfery społecznej, która została przedstawiona w niniejszym rozdziale, wykorzystano łącznie dwadzieścia trzy wskaźniki odnoszące się do wyżej wymienionych zagadnień problemowych.

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe kryzysy sfery społecznej wykorzystano dane pochodzące m.in. z Urzędu Miejskiego w Polanowie i jego jednostek organizacyjnych, tj. Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, szkół podstawowych, a także Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie oraz dostępne statystyki publiczne (np. dane Państwowej Komisji Wyborczej czy Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu). Zebrane i poddane analizie dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. na 31.12.2024 r. W przypadku danych demograficznych, dla zobrazowania dynamiki zmian liczby ludności wykorzystano także dane z 2019 roku (wskaźnik przyjmuje wartości dla przedziału czasowego 2019 – 2024).

Tabela 2. Wykaz wskaźników sfery społecznej

Lp.	Analizowane zagadnienie problemowe	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Definicja wskaźnika
1.	Demografia	Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 [%]	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik przedstawia zmianę wielkości populacji danego obszaru na przestrzeni 5 ostatnich lat. Wskaźnik pozwala określić wiodący trend rozwoju demograficznego na danym terenie, może wskazywać na wzrost liczby mieszkańców bądź na występującą depopulację.
2.		Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (w wieku 61 lat i więcej) [%]	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik informuje o odsetku osób w wieku powyżej 60 lat występujących w ogóle populacji danego obszaru. Wskaźnik może sugerować o konieczności podjęcia działań wspierających tą grupę wiekową ze względu na jej liczebność oraz niski odsetek osób w młodszych grupach wiekowych.
3.	Bezrobocie	Odsetek osób bezrobotnych [%]	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki, obrazując w ten sposób lokalne natężenie zjawiska bezrobocia.
4.		Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 [%]	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Wskaźnik przedstawia zmianę wielkości populacji osób bezrobotnych danego obszaru na przestrzeni 5 ostatnich lat. Wskaźnik pozwala określić kondycję lokalnego rynku pracy na danym terenie, może wskazywać na wzrost liczby osób bezrobotnych lub ich spadek.
5.		Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych [%]	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Wskaźnik przedstawia procentowy udział kobiet wśród wszystkich osób zarejestrowanych jako bezrobotne na danym obszarze. Wysoka wartość wskaźnika może wskazywać na specyfikę lokalnego rynku pracy, w tym na ograniczoną dostępność zatrudnienia w sektorach preferowanych przez kobiety lub na bariery w łączeniu pracy zawodowej z opieką nad dziećmi. Może też sugerować potrzebę wsparcia dedykowanego tej grupie, np. poprzez szkolenia, programy aktywizacyjne czy rozwój elastycznych form zatrudnienia.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

6.		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Wskaźnik przedstawia odsetek osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 miesięcy) w stosunku do ogółu zarejestrowanych bezrobotnych na danym obszarze. Wskaźnik umożliwia ocenę skali i struktury bezrobocia długoterminowego, co może wskazywać na konieczność wdrażania działań aktywizacyjnych i programów wsparcia na rynku pracy.
7.		Udział bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w ogóle bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie	Wskaźnik przedstawia procentowy udział osób bezrobotnych, które nie posiadają kwalifikacji zawodowych, w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Wysoka wartość wskaźnika może świadczyć o niedostosowaniu poziomu wykształcenia do wymagań lokalnego rynku pracy, utrudnionej aktywizacji zawodowej oraz ograniczonej mobilności zawodowej tej grupy. Może również wskazywać na potrzebę rozwijania oferty edukacji zawodowej oraz programów szkoleniowych i przekwalifikowujących.
8.	Pomoc społeczna	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej [%]	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik informuje o udziale osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle danej populacji i wskazuje na skalę zapotrzebowania na wsparcie wynikające ze zróżnicowanych problemów osób i rodzin.
9.		Udział osób powyżej 60 r.ż. w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej (%)	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik przedstawia odsetek osób powyżej 60. roku życia wśród wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze. Pozwala ocenić skalę potrzeb seniorów w zakresie wsparcia socjalnego i może wskazywać na konieczność dostosowania oferty pomocy do specyfiki tej grupy, w tym wsparcia w obszarze opieki zdrowotnej, aktywizacji społecznej czy usług opiekuńczych.
10.		Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa [%]	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik przedstawia udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie osób korzystających. Pozwala określić i porównać natężenie zjawiska ubóstwa w poszczególnych jednostkach oraz ocenić jego znaczenie w strukturze lokalnych problemów społecznych.
11.	Osoby ze szczególnymi potrzebami	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności [%]	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik obrazuje udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej. Wskazuje on na skalę

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

				potencjalnych potrzeb tej grupy osób ze szczególnymi potrzebami związanych np. z opieką zdrowotną czy aktywizacją społeczną i zawodową.
12.		Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej bądź ciężkiej choroby [%]	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik określa, jaki odsetek osób objętych pomocą społeczną stanowią osoby, które uzyskały wsparcie ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę. Wysoka wartość może świadczyć o istotnej skali problemów zdrowotnych w społeczności lokalnej, a także o potencjalnych lukach w systemie ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej i opieki długoterminowej.
13.		Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego [%]	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik przedstawia udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub problemów w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Może wskazywać na występowanie problemów społecznych, takich jak niezaradność życiowa, zaniedbania rodzicielskie, brak kompetencji opiekuńczych czy ograniczony dostęp do usług wsparcia rodziny.
14.	Uzależnienia	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu [%]	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik określa procent osób objętych pomocą społeczną ze względu na uzależnienie od alkoholu. Wysoka wartość może sygnalizować nasilone występowanie problemów alkoholowych w lokalnej społeczności, a tym samym potrzebę wzmocnienia działań w zakresie profilaktyki uzależnień, wsparcia psychologicznego oraz dostępu do terapii i leczenia odwykowego.
15.	Przemoc	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Polanowskie Centrum Usług Społecznych	Wskaźnik przedstawia liczbę procedur Niebieskiej Karty wszczętych w związku z podejrzeniem przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru. Pozwala ocenić skalę występowania problemu przemocy w rodzinie oraz może wskazywać na konieczność wzmocnienia działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających dla osób dotkniętych przemocą.
16.	Bezpieczeństwo	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	Komenda Miejska Policji w Koszalinie	Wskaźnik informuje o lokalnej skali przestępczości mierzonej liczbą popełnionych wykroczeń oraz przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Stanowić może wyznacznik poziomu bezpieczeństwa publicznego na danym terytorium.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

17.		Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	Komenda Miejska Policji w Koszalinie	Wskaźnik przedstawia procentową zmianę liczby wykroczeń i przestępstw odnotowanych na danym obszarze w okresie 2018-2023. Pozwala ocenić dynamikę zjawisk związanych z naruszeniem prawa, wskazując na ewentualny wzrost lub spadek poziomu zagrożenia bezpieczeństwa publicznego. Może służyć do analizy skuteczności działań prewencyjnych oraz oceny potrzeb w zakresie polityki bezpieczeństwa i porządku publicznego.
18.		Liczba zdarzeń komunikacyjnych bez ofiar na 100 mieszkańców	Komenda Miejska Policji w Koszalinie	Wskaźnik obrazuje liczbę zdarzeń drogowych niewiązanych się z ofiarami w ludziach, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Może wskazywać na skalę nieostrożnych lub niezgodnych z przepisami zachowań uczestników ruchu. Wysoka liczba takich zdarzeń może obniżać subiektywne poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz sygnalizować konieczność wzmacniania działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących bezpiecznego poruszania się po drogach.
19.		Liczba interwencji Straży Miejskiej na 100 mieszkańców	Urząd Miejski/ Straż Miejska w Polanowie	Wskaźnik odzwierciedla częstotliwość podejmowanych działań interwencyjnych przez Straż Miejską w stosunku do liczby mieszkańców. Może świadczyć o poziomie porządku publicznego oraz aktywności mieszkańców w zgłaszaniu nieprawidłowości. Zarazem może wskazywać na potrzebę większej obecności służb porządkowych w przestrzeni publicznej lub na występowanie konkretnych lokalnych problemów, takich jak zakłócenia ładu, niewłaściwe parkowanie czy zakłócanie ciszy nocnej.
20.	Edukacja i kapitał ludzki	Średni wynik egzaminu ośmioklasisty w roku 2024 [%]	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu	Wskaźnik pokazuje średni wynik egzaminu ośmioklasisty przeprowadzonego w roku szkolnym 2023/2024. Egzamin przeprowadzany jest z 3 przedmiotów, a wskaźnik obrazuje średni wynik z przedmiotów: j. polski, matematyka oraz j. angielski. Wartość wskaźnika może świadczyć o potrzebie zwrócenia uwagi na rozwój edukacji w obszarach/placówkach, w których wynik był niższy niż średnia gminna.
21.		Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	Szkoły podstawowe z terenu gminy Polanów	Wskaźnik przedstawia liczbę uczniów, wobec których odnotowano trudności wychowawcze, w przeliczeniu na 100 uczniów ogółem. Może wskazywać na występowanie problemów społecznych, emocjonalnych lub rodzinnych wpływających na funkcjonowanie ucznia w środowisku szkolnym. Wysoka wartość wskaźnika może sugerować potrzebę wzmacniania opieki psychologiczno-

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

				pedagogicznej, współpracy z rodzinami oraz rozwijania programów profilaktyki i wsparcia wychowawczego w szkołach.
22.		Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych [%]	Szkoły podstawowe z terenu gminy Polanów	Wskaźnik informuje o udziale uczniów posiadających orzeczenia lub opinie wskazujące na specjalne potrzeby edukacyjne w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych. Może świadczyć o konieczności dostosowania metod pracy dydaktycznej, organizacji zajęć wspierających oraz zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych i specjalistycznych. Wysoka wartość wskaźnika może odzwierciedlać rosnące potrzeby w zakresie edukacji włączającej i indywidualizacji procesu nauczania.
23.	Aktywność społeczna	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2024 (wybory burmistrza) [%]	Państwowa Komisja Wyborcza	Wskaźnik przedstawia odsetek osób uprawnionych do głosowania, które wzięły udział w wyborach burmistrza w 2024 roku. Jest miarą poziomu uczestnictwa obywateli w procesie decyzyjnym na szczeblu lokalnym i odzwierciedla stopień zaangażowania społeczności w sprawy publiczne. Niska frekwencja może wskazywać na apatię wyborczą, brak zaufania do władz lokalnych lub ograniczone poczucie wpływu na kierunki rozwoju gminy.
24.		Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik przedstawia liczbę zarejestrowanych organizacji pozarządowych, takich jak stowarzyszenia czy fundacje, działających na danym obszarze, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Służy ocenie poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej oraz zdolności mieszkańców do samoorganizacji i angażowania się w działania na rzecz wspólnoty lokalnej. Wysoka wartość wskaźnika może świadczyć o rozwiniętym społeczeństwie obywatelskim, natomiast niska – o ograniczonym potencjale społecznym i niskim poziomie kapitału społecznego.

Źródło: opracowanie własne.

KROK 3. Analiza danych w pozostałych sferach

W ramach tego etapu przeprowadzono szczegółową diagnozę zjawisk występujących na terenie gminy Polanów w pozostałych (pozaspołecznych) sferach wskazanych w ustawie o rewitalizacji. Analiza – analogicznie jak w kroku poprzednim - została przeprowadzona w podziale na miasto Polanów i sołectwa z uwzględnieniem wskaźników opisujących negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne.

Wykorzystane w ramach prac analityczno – diagnostycznych dane pozyskano od Urzędu Miejskiego w Polanowie, z Hydroportalu (ISOK) Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Łącznie analiza sfer pozaspołecznych objęła piętnaście wskaźników obrazujących adekwatne dla specyfiki gminy Polanów zjawiska: gospodarcze (poziom przedsiębiorczości i kondycja lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowe (jakość powietrza, zagrożenie podtopieniami, obszary chronione), przestrzenno – funkcjonalne (dostępność obiektów użyteczności publicznej, wyposażenie i stan infrastruktury technicznej, dostępność transportowa) oraz techniczne (potrzeby związane z unieszkodliwianiem azbestu, nieekologiczne źródła ogrzewania, skala obiektów zabytkowych). Dane przedstawiają stan na koniec 2024 r., a w przypadku wskaźnika dotyczącego zmiany liczby podmiotów gospodarczych ujmują także dane porównawcze z roku 2019.

Tabela 3. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Lp.	Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Badany problem
1.	GOSPODARCZA	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik obrazuje poziom przedsiębiorczości w gminie, mierzony liczbą faktycznie funkcjonujących podmiotów gospodarczych w relacji do liczby mieszkańców. Pozwala ocenić intensywność działalności gospodarczej i jej znaczenie dla lokalnego rynku pracy. Wyższe wartości świadczą o większym nasyceniu przedsiębiorstwami, co może być efektem korzystnych warunków dla prowadzenia działalności lub silnej postawy przedsiębiorczej mieszkańców.
2.		Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (%)	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik może świadczyć o kondycji lokalnej gospodarki i występowaniu ewentualnych problemów. Wysoki udział zawieszonych firm może świadczyć o niestabilności lokalnego rynku, problemach z utrzymaniem działalności lub sezonowym charakterze usług. Niska wartość wskaźnika sugeruje, że większość firm funkcjonuje w sposób ciągły i aktywny, co pozytywnie wpływa na lokalną gospodarkę.
3.		Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik odzwierciedla bieżącą dynamikę i potencjał rozwojowy przedsiębiorczości na poziomie lokalnym. Określa, ilu mieszkańców na 100 zdecydowało się na założenie nowej działalności gospodarczej w badanym roku. Wyższe wartości świadczą o rosnącej inicjatywie gospodarczej mieszkańców i mogą wskazywać na poprawę warunków do zakładania firm lub większe zainteresowanie samozatrudnieniem. Niskie wartości mogą wynikać z ograniczonego popytu lokalnego, barier formalnych lub niskiego kapitału początkowego mieszkańców.

Lp.	Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Badany problem
4.		Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	Hydroportalu (ISOK) Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie	Wskaźnik bada zagrożenie wystąpieniem podtopień jako zjawiskiem o negatywnych skutkach dla jakości infrastruktury czy działalności gospodarczej.
5.		Występowanie powierzchniowych form ochrony przyrody: NATURA 2000 – obszary siedliskowe	Generalną Dyrekcja Ochrony Środowiska	Wskaźnik wskazuje na ograniczenia i możliwości związane z zagospodarowaniem przestrzennym. Obszary NATURA 2000 mogą wpływać na rozwój gospodarczy i inwestycyjny, nakładając ograniczenia na działalność rolniczą, budowlaną i przemysłową, ale jednocześnie sprzyjają ochronie bioróżnorodności, podnosząc atrakcyjność turystyczną i ekologiczną gminy.
6.		Występowanie powierzchniowych form ochrony przyrody: Użytki ekologiczne	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Wskaźnik wskazuje na obecność użytków ekologicznych, czyli chronionych obszarów obejmujących pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania lokalnej bioróżnorodności (np. oczka wodne, torfowiska, zadrzewienia śródpolne). Obecność tych form ochrony przyrody może ograniczać możliwości przekształcania terenu, ale jednocześnie sprzyja zachowaniu walorów przyrodniczych, pełni funkcje retencyjne i wspiera edukację ekologiczną oraz lokalną tożsamość środowiskową.
7.	PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	Liczba osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik obrazuje skalę wykluczenia infrastrukturalnego w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej. Wysoka wartość wskaźnika może wskazywać na potrzebę rozwoju systemu kanalizacyjnego, szczególnie na obszarach peryferyjnych lub o rozproszonej zabudowie. Brak dostępu do kanalizacji negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców, stan środowiska oraz możliwości realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych.
8.		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw i obiektów sportowych	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik odzwierciedla dostępność ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej, takiej jak place

Lp.	Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Badany problem
		(pozaszkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców		zabaw, boiska, siłownie plenerowe czy skateparki, w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Wysoka wartość wskaźnika świadczy o sprzyjających warunkach do aktywności fizycznej, integracji społecznej oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Niska wartość może wskazywać na potrzebę inwestycji w rozwój infrastruktury rekreacyjnej, co jest istotne dla zdrowia publicznego i atrakcyjności osiedleńczej gminy.
9.		Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km ²)	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik obrazuje dostępność przestrzenną transportu publicznego poprzez określenie liczby przystanków autobusowych (lub innych form transportu zbiorowego) przypadających na jednostkę powierzchni (1 km ²). Wysoka gęstość przystanków świadczy o dobrej dostępności komunikacyjnej i sprzyja mobilności mieszkańców, szczególnie osób starszych, dzieci i osób niezmotywowanych. Niska gęstość może wskazywać na wykluczenie transportowe oraz potrzebę planowania nowych tras i przystanków w słabiej obsługiwanych rejonach gminy.
10.		Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla OzN [%]	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik obrazuje jakość przestrzeni publicznych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów użyteczności publicznej pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.
11.		Odsetek budynków użyteczności publicznej z podjazdem dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik obrazuje poziom dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z ograniczeniami mobilności, poprzez zapewnienie infrastruktury umożliwiającej samodzielne poruszanie się – w szczególności podjazdów. Wysoka wartość wskaźnika świadczy o przestrzeganiu zasad projektowania uniwersalnego i tworzeniu przyjaznego środowiska dla wszystkich mieszkańców, w tym osób starszych, rodziców z wózkami czy osób z niepełnosprawnościami. Niska

Lp.	Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Badany problem
				wartość może wskazywać na bariery architektoniczne i potrzebę modernizacji przestrzeni publicznej.
12.	TECHNICZNA	Ilość azbestu do unieszkodliwienia w kg w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik przedstawia ilość materiałów zawierających azbest przeznaczonych do unieszkodliwienia, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Odzwierciedla skalę zagrożenia związanego z obecnością rakotwórczych materiałów budowlanych. Wysoka wartość może świadczyć o niskim poziomie modernizacji zasobów budowlanych oraz konieczności intensyfikacji działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa środowiskowego i zdrowotnego mieszkańców.
13.		Liczba pieców do wymiany/ budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła w przeliczeniu na liczbę budynków	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik określa udział budynków korzystających z tzw. „kopciuchów” lub przestarzałych źródeł ciepła. Wysoka wartość świadczy o niskim poziomie modernizacji energetycznej budynków, większym narażeniu mieszkańców na zanieczyszczenia powietrza (niska jakość powietrza) oraz o potencjalnych barierach w realizacji celów klimatycznych i zdrowotnych na poziomie lokalnym.
14.		Liczba obiektów zabytkowych w przeliczeniu na 1 km ²	Urząd Miejski w Polanowie	Wskaźnik ukazuje zagęszczenie obiektów zabytkowych na danym obszarze, które mogą wymagać działań ochronnych lub rewitalizacyjnych. Wysoka wartość może oznaczać konieczność nakładów na utrzymanie zdegradowanej substancji zabytkowej.

Źródło: opracowanie własne

KROK 4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Kolejne etapy prac delimitacyjnych obejmowało podsumowanie wyników przeprowadzonej w pięciu sferach analizy wskaźnikowej. Dla każdej z wyznaczonych jednostek referencyjnych całościowej analizie poddano pakiet wykorzystanych w diagnozie wskaźników. W oparciu o otrzymane i pozyskane dane opracowano 24 wskaźniki dla sfery społecznej i 14 wskaźników dla sfer pozaspołecznych (3 dla sfery gospodarczej, 3 dla sfery środowiskowej, 5 dla sfery przestrzenno – funkcjonalnej oraz 3 dla sfery technicznej).

W kontekście kluczowej dla decyzji o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego sfery społecznej, zdecydowano się na zbudowanie wskaźnika syntetycznego, który pozwolił na zbiorczą ocenę natężenia kryzysu społecznego w poszczególnych jednostkach analitycznych. Wykorzystano w tym celu wskaźnik obliczony metodą Perkala, rekomendowaną w publikacji Ministerstwa Rozwoju i Technologii pt. „*Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji*”. Przyjęta metoda obliczania wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej metodą Perkala obejmuje trzy zasadnicze etapy.

Na etapie pierwszym każde ze zjawisk kryzysowych zostaje znormalizowane (wystandaryzowane celem zachowania porównywalności wskaźników) zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} + \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Drugim etapem budowania wskaźnika syntetycznego jest określenie, czy dany wskaźnik (już znormalizowany) jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

W poniższej tabeli przedstawiono wartości cząstkowych wskaźników społeczny po procesie normalizacji.

Tabela 4. Wskaźniki sfery społecznej po procesie normalizacji

Jednostka	Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (%)	Odsetek osób bezrobotnych (%)	Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	Udział bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w ogóle bezrobotnych	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (%)	Udział osób powyżej 60 r.ż. w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej (%)
Polanów - miasto	0,10	-0,07	-0,61	0,60	0,23	-0,85	0,02	-0,63	0,30
Bożenice	0,51	-0,55	1,19	-0,30	0,23	-0,26	0,84	1,62	-0,86
Bukowo	0,12	-0,22	-0,69	0,13	1,75	1,04	0,84	0,31	-0,66
Buszyno	-0,16	-0,74	-0,58	0,67	0,86	0,28	-0,52	-0,92	0,22
Cetuń	0,81	1,51	1,12	-0,14	-0,03	-0,67	-0,18	2,91	0,85
Chocimino	-1,57	-0,20	0,46	-1,04	0,68	0,03	-0,25	1,43	-0,20
Dadzewo	0,76	-1,02	0,09	-0,58	0,17	0,42	-0,07	0,46	-1,04
Domachowo	-0,18	-0,53	1,12	0,00	0,63	0,48	-0,45	0,45	-0,24
Garbno	-0,86	-0,97	0,82	0,04	-0,62	0,20	1,03	-0,28	-0,69
Gołogóra	0,58	0,01	0,16	-0,14	1,04	0,03	1,94	-0,33	-1,04
Jacinki	-0,15	-0,25	0,56	0,59	1,20	-0,79	-0,21	-0,62	-1,04
Karsinka	-0,05	-2,07	0,35	-0,14	-0,03	0,70	-1,89	-0,33	-0,28
Kępiny	0,45	-0,94	-0,42	2,29	1,75	1,54	0,84	0,05	-1,04
Kościernica	-0,18	-0,74	-0,21	0,30	-0,71	-0,79	-0,21	-0,20	-0,28
Krąg	-0,09	0,71	0,38	0,08	0,27	0,28	-0,07	-0,74	-0,50
Krytno	-0,11	1,04	-0,85	-0,48	-0,03	-0,14	-0,07	-0,67	0,04
Nacław	0,27	-0,39	0,62	-0,54	0,93	0,10	1,39	-0,14	-0,03
Nowy Żelibórz	2,26	2,05	1,62	-0,62	-0,92	0,28	-0,52	0,77	1,80
Powidz	0,37	1,45	0,38	3,50	-1,09	-1,49	-0,79	-1,06	0,85
Rekowo	-0,74	0,68	1,21	0,17	-0,62	-0,14	0,54	0,26	-0,09
Rosocha	3,34	2,53	-0,87	-0,74	-1,80	-0,14	-0,07	0,98	-0,62
Rzeczyca Wielka	0,05	-0,84	0,75	0,11	0,24	-1,06	0,27	1,87	-0,54
Sowinko	-0,08	-0,75	1,47	1,25	-0,51	1,08	1,59	-0,20	0,04
Stary Żelibórz	-1,75	0,06	-2,28	-0,14	-1,80	-3,51	-1,89	-1,74	-1,04
Świerczyna	-0,15	0,11	-0,34	-0,83	0,68	0,03	0,84	0,13	-0,53
Warblewo	-0,38	0,51	-1,55	-1,75	-1,80	1,54	-1,89	-0,81	2,74
Wielin	-1,09	-0,69	-1,21	-0,94	-1,80	1,54	-1,89	-1,06	2,74
Wietrznio	-1,10	-0,41	-0,84	-0,48	0,56	-0,14	0,84	-0,97	0,47
Żydowo	-0,98	0,74	-1,86	-0,88	0,56	0,42	-0,07	-0,55	0,66

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

Jednostka	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu (%)					Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw na 100 mieszkańców	Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	Liczba zdarzeń komunikacyjnych bez ofiar na 100 mieszkańców	Liczba interwencji Straży Miejskiej na 100 mieszkańców
	ubóstwa	bezradności w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gosp. dom.	niepełnosprawności	długotrwałej lub ciężkiej choroby	alkoholizmu					
Polanów miasto	-0,52	0,93	-0,11	0,64	0,28	-0,37	1,08	1,05	-0,17	0,51
Bożenice	0,62	-0,74	-0,60	-0,37	0,35	-0,55	-0,40	0,07	-0,60	0,37
Bukowo	0,11	2,25	-0,11	-0,31	1,11	-0,55	-0,99	-1,24	-0,22	0,78
Buszyno	-1,30	-0,74	1,80	1,36	-0,97	-0,55	-0,99	0,07	-0,60	-1,36
Cetuń	-0,03	-0,52	1,44	0,87	0,25	3,26	0,54	-0,68	-0,60	2,63
Chocimino	-0,31	0,09	-0,23	-0,66	-0,20	-0,55	0,98	2,67	-0,60	1,58
Dadzewo	0,99	-0,74	-0,19	-0,97	0,63	-0,55	0,90	2,67	-0,60	-0,37
Domachowo	0,03	1,62	-0,29	0,01	-0,97	1,59	-0,99	-1,24	-0,17	-0,69
Garbno	0,46	-0,06	-0,42	-0,84	0,29	-0,55	0,99	1,37	-0,60	0,75
Gołogóra	-0,31	0,09	-1,25	-0,66	-0,20	-0,55	-0,41	0,07	-0,60	-0,44
Jacinki	0,00	-0,74	-0,68	0,03	-0,97	0,75	1,10	0,07	2,04	-0,77
Karsinka	1,68	2,25	-1,25	1,06	1,80	2,07	-0,99	0,07	-0,60	-0,65
Kępiny	0,19	-0,74	0,28	-1,67	-0,97	-0,55	1,24	0,07	3,90	0,14
Kościelnica	-0,41	1,25	-0,03	-0,76	-0,51	-0,55	-0,99	-1,24	0,56	-0,59
Krag	0,40	-0,74	0,71	0,28	0,02	-0,55	0,60	-0,46	1,01	-0,05
Krytno	-0,24	-0,74	1,37	0,28	-0,97	-0,55	-0,42	-0,59	-0,60	-0,21
Nacław	0,04	-0,49	-0,03	-0,15	-0,51	-0,55	-0,59	-0,37	0,80	-0,87
Nowy Żelibórz	0,56	-0,74	-0,11	0,60	0,76	-0,55	-0,99	-1,24	-0,60	0,21
Powidz	-0,56	-0,74	-1,25	0,60	2,50	-0,55	-0,99	-1,24	-0,60	-1,36
Rekowo	0,56	-0,74	-0,68	1,17	2,50	1,77	2,73	0,07	0,34	1,76
Rosocha	1,18	1,75	-0,23	-1,16	-0,20	-0,55	-0,99	0,07	0,54	-0,10
Rzeczyca Wielka	0,14	0,12	-0,73	-0,33	-0,52	1,09	-0,77	-0,80	-0,60	0,27
Sowinko	1,68	1,39	-0,60	0,28	1,01	-0,55	-0,17	0,07	-0,60	-0,08
Stary Żelibórz	-2,80	-0,74	-1,25	-1,67	-0,97	-0,55	-0,99	0,07	-0,60	2,21
Świerczyna	0,49	-0,74	0,28	-0,15	-0,51	0,61	0,40	-0,26	-0,60	-0,63
Warblewo	-2,80	-0,74	1,04	2,87	-0,97	-0,55	0,75	0,07	1,16	-1,36
Wielin	-0,56	-0,74	-1,25	-1,67	-0,97	-0,55	1,56	1,37	-0,60	-0,50
Wietrzno	0,79	-0,74	2,41	1,06	-0,97	-0,55	-0,42	0,07	-0,02	-0,46
Żydowo	-0,11	0,38	1,95	0,26	-0,10	0,28	-0,77	-0,59	-0,15	-0,69

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

Jednostka	Średni wynik egzaminu ośmioklasisty w roku 2024 [%]	Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych [%]	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2024 roku [%]	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców
Polanów - miasto	-0,50	0,29	0,41	-1,55	-0,05
Bożenice	0,77	-0,34	-0,84	1,63	0,02
Bukowo	0,77	0,61	0,05	1,56	-0,25
Buszyno	0,77	1,27	-0,84	1,63	-2,30
Cetuń	-0,50	1,27	0,28	-0,69	-0,66
Chocimino	-0,50	-0,94	0,54	-0,69	0,98
Dadzewo	-0,50	0,25	0,36	-0,69	0,98
Domachowo	0,77	-0,94	-0,35	1,56	0,29
Garbno	-0,50	1,97	-0,84	0,78	-0,62
Gołogóra	-0,50	0,17	1,40	-0,29	-1,84
Jacinki	-0,50	-0,94	-0,84	-0,69	0,14
Karsinka	-0,50	1,64	2,42	0,78	0,98
Kępiny	-0,50	-0,94	-0,84	-0,29	0,98
Kościernica	-0,50	1,79	2,38	-1,07	0,37
Krąg	0,77	-0,24	-0,84	1,63	0,98
Krytno	0,77	-0,17	-0,84	-1,07	0,06
Nacław	-0,50	0,92	0,72	0,78	0,02
Nowy Żelibórz	-0,50	-0,94	-0,84	-0,29	0,98
Powidz	0,77	-0,94	-0,84	-1,07	0,98
Rekowo	-0,50	-0,94	-0,84	0,78	-2,01
Rosocha	-0,50	0,61	0,72	-0,69	-0,83
Rzeczycza Wielka	-0,50	1,35	0,33	0,12	0,62
Sowinko	4,46	-0,94	-0,84	-1,07	0,98
Stary Żelibórz	-0,50	-0,94	-0,84	-0,29	0,98
Świerczyna	0,13	-0,94	-0,84	1,56	0,23
Warblewo	-0,50	-0,94	-0,84	-0,69	-1,82
Wielin	-0,50	-0,94	1,77	-0,69	-1,07
Wietrznno	-0,50	-0,94	0,72	-0,69	0,98
Żydowo	-0,50	0,78	0,03	-0,29	-0,09

Źródło: opracowanie własne

Ostatni etap prac nad wskaźnikiem syntetycznym obejmuje obliczenie końcowej wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek analitycznych. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wszystkich znormalizowanych wskaźników cząstkowych odzwierciedlających negatywne zjawiska w sferze społecznej. Wartość wskaźnika syntetycznego wskazuje czy dana jednostka znajduje się w stanie kryzysowym biorąc pod uwagę specyfikę gminy, w tym rozkład wyników uzyskanych we wszystkich analizowanych jednostkach. Im wyższa wartość wskaźnika syntetycznego, tym większe natężenie kryzysu w danym miejscu. Wskaźnik syntetyczny dla zjawisk społecznych oblicza się za pomocą wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

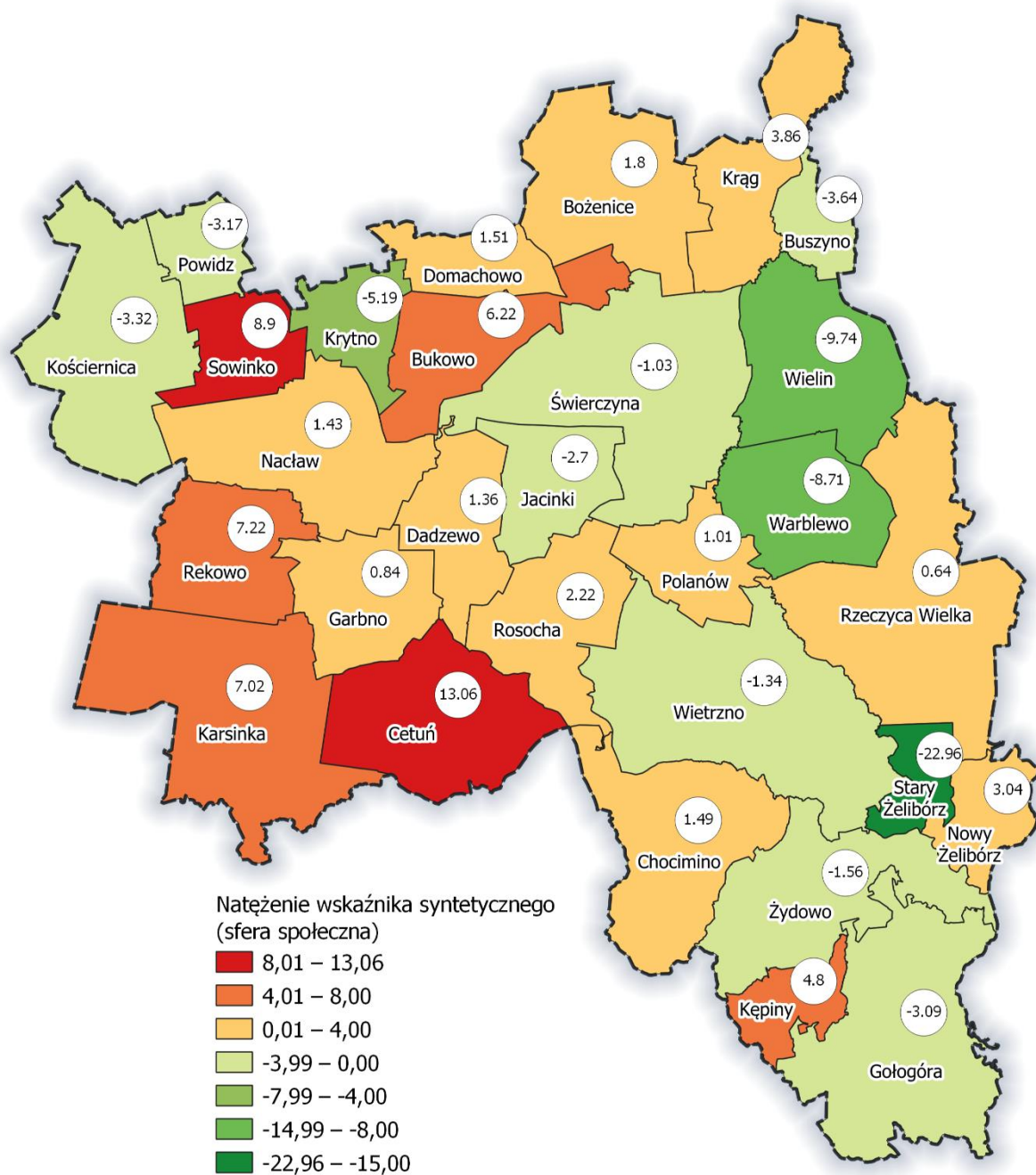
P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

Jeżeli wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia świadczy to o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danej jednostce, podczas gdy wartość ujemna wskazuje na pozytywny obraz zjawisk społecznych (w stosunku do przeciętnej sytuacji gminie). Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskaną zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych w gminie Polanów.

Rysunek 3. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna

Jednostka referencyjna	Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej
Cetuń	13,06
Sowinko	8,90
Rekowo	7,22
Karsinka	7,02
Bukowo	6,22
Kępiny	4,80
Krąg	3,86
Nowy Żelibórz	3,04
Rosocha	2,22
Bożenice	1,80
Domachowo	1,51
Chocimino	1,49
Nactaw	1,43
Dadzewo	1,36
Polanów - miasto	1,01
Garbno	0,84
Rzeczyca Wielka	0,64
Świerczyna	-1,03
Wietrzno	-1,34
Żydowo	-1,56
Jacinki	-2,70
Gołogóra	-3,09
Powidz	-3,17
Kościelnica	-3,32
Buszyno	-3,64
Krytno	-5,19
Warblewo	-8,71
Wielin	-9,74
Stary Żelibórz	-22,96

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z otrzymanymi wynikami analizy statystycznej wskaźnik syntetyczny przyjął wartości dodatnie – wskazujące na występowanie kryzysu społecznego – w następujących 17 jednostkach referencyjnych gminy Polanów: Cetuń, Sowinko, Rekowo, Karsinka, Bukowo, Kępiny, Krąg, Nowy Żelibórz, Rosocha, Bożenice, Domachowo, Chocimino, Nactaw, Dadzewo, Polanów, Garbno, Rzeczyca Wielka.

KROK 5. Analiza wskaźnikowa – podsumowanie wyników analizy dla sfer pozaspołecznych

W procedurze delimitacji obszaru zdegradowanego kluczowe znaczenie ma identyfikacja problemów w sferze społecznej, ponieważ to właśnie ona stanowi przesłankę podstawową dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Jednak, aby dany fragment gminy mógł zostać formalnie uznany za obszar zdegradowany, konieczne jest stwierdzenie jednoczesnego występowania problemów także w co najmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Tym samym, choć to kryzys społeczny warunkuje możliwość objęcia obszaru rewitalizacją, to obecność negatywnych zjawisk w jednej z wymienionych sfer pozaspołecznych stanowi niezbędne uzupełnienie diagnozy i przesłankę komplementarną.

Sfery gospodarcza, środowiskowa, techniczna i przestrzenno-funkcjonalna zdiagnozowane zostały z wykorzystaniem zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych opisanych w Kroku 3 (rozdziale 3). Każdy ze wskaźników poddano obiektywnej ocenie, aby wskazać, czy sprzyja on rozwojowi czy wpływa na pogłębianie się kryzysu na danym obszarze. Natężenie zjawisk kryzysowych w sferach pozaspołecznych zostało obliczone poprzez przypisanie każdemu ze wskaźników (w ramach poszczególnych sfer) punktów - odnosząc uzyskaną wartość do średniej wartości wskaźnika dla gminy. W przypadku wartości wskaźnika wskazującej na sytuację mniej korzystną niż średnia dla gminy nadano jednostce 1 punkt, w przypadku sytuacji korzystniejszej niż średnia gminna było to 0 punktów. W przypadku wskaźników jakościowych ocenianych jako TAK/NIE 1 punkt nadano jednostkom, w których odpowiedź wskazywała na destymulantę rozwojową.

Uzyskaną w ten sposób przez poszczególne jednostki łączną liczbę punktów w danej sferze interpretuje się jako syntetyczną ocenę natężenia kryzysu w danej sferze. W poszczególnych sferach maksymalna, łączna liczba punktów wynosiła:

dla sfery gospodarczej 3 punkty (3 analizowane wskaźniki);

dla sfery środowiskowej 3 punkty (3 analizowane wskaźniki);

dla sfery funkcjonalno – przestrzennej 5 punktów (5 analizowanych wskaźników);

dla sfery technicznej 3 punkty (3 analizowane wskaźniki).

Przyjęto, iż o wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w danej sferze świadczy uzyskana przez jednostkę liczba punktów równa lub wyższa niż 50% maksymalnej, łącznej liczby punktów dla danej sfery. Tym samym wysokie natężenie zjawisk kryzysowych wymagało uzyskania:

dla sfery gospodarczej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania);

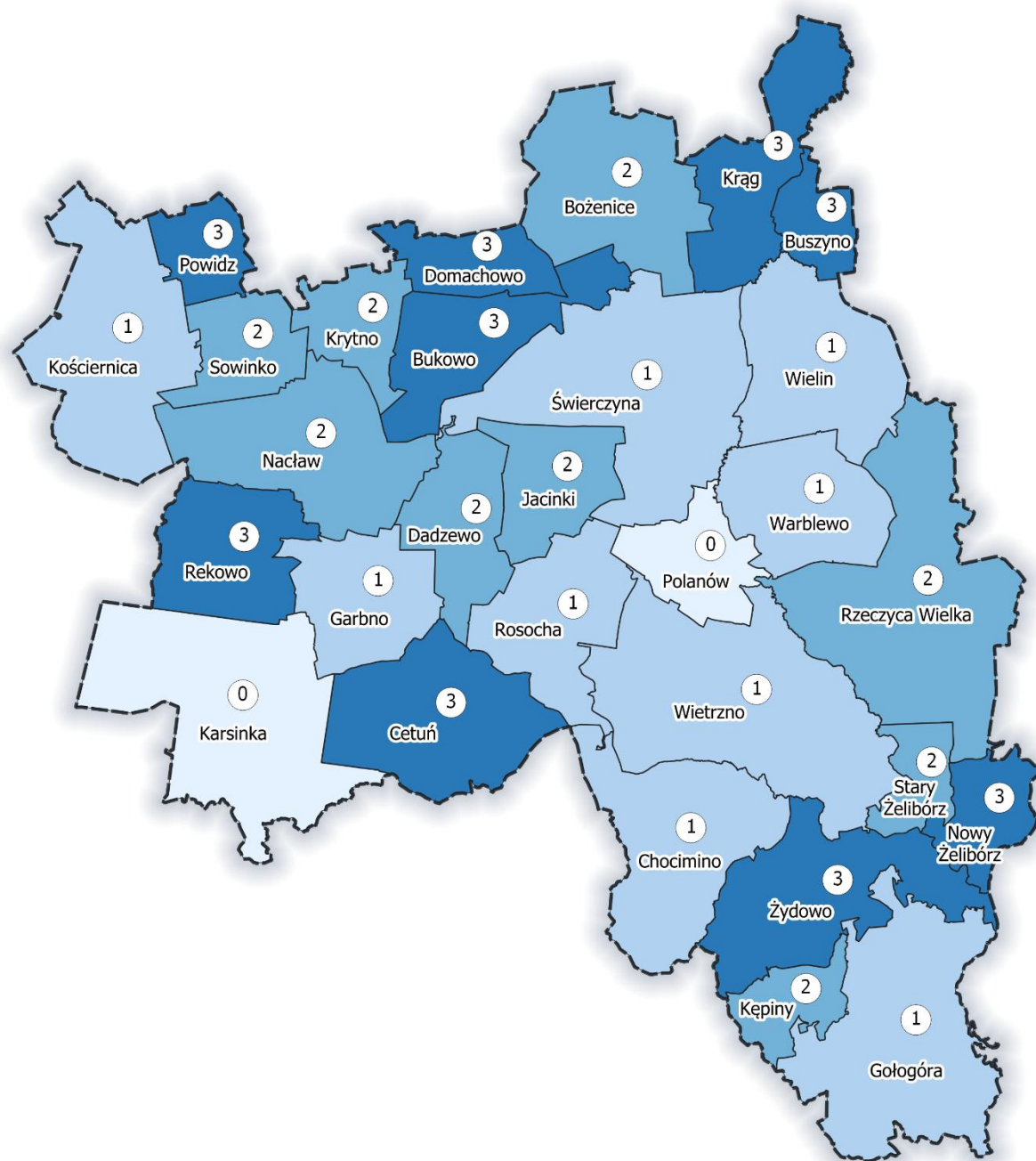
dla sfery środowiskowej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania);

dla sfery technicznej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania);

dla sfery funkcjonalno – przestrzennej minimum 3 punkty (na 5 możliwych do uzyskania).

Wartości punktowe uzyskane przez wszystkie jednostki analityczne w ramach czterech analizowanych sfer pozaspołecznych przedstawiają poniższe mapy.

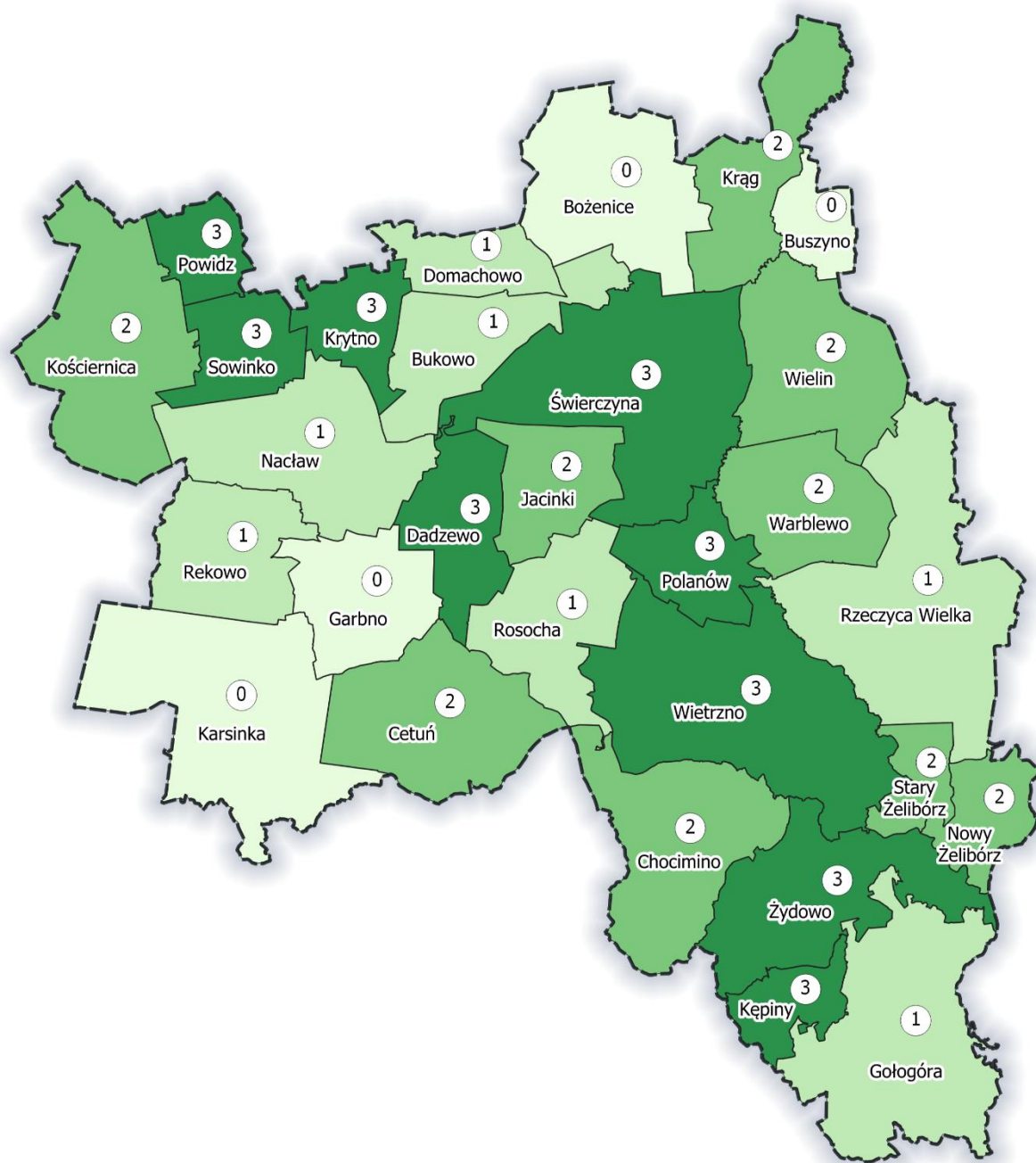
Rysunek 4. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze gospodarczej

Źródło: opracowanie własne.

W ramach sfery gospodarczej przeanalizowano trzy wskaźniki cząstkowe. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych w tej sferze (minimum 2 punkty na 3 możliwe do uzyskania) zidentyfikowano w sołectwach: Bukowo, Buszyno, Cetuń, Domachowo, Krąg, Nowy Żelibórz, Powidz, Rekowo, Żydowo, Bożenice, Dadzewo, Jacinki, Kępiny, Krynno, Naclaw, Rzeczyca Wielka, Sowinko, Stary Żelibórz.

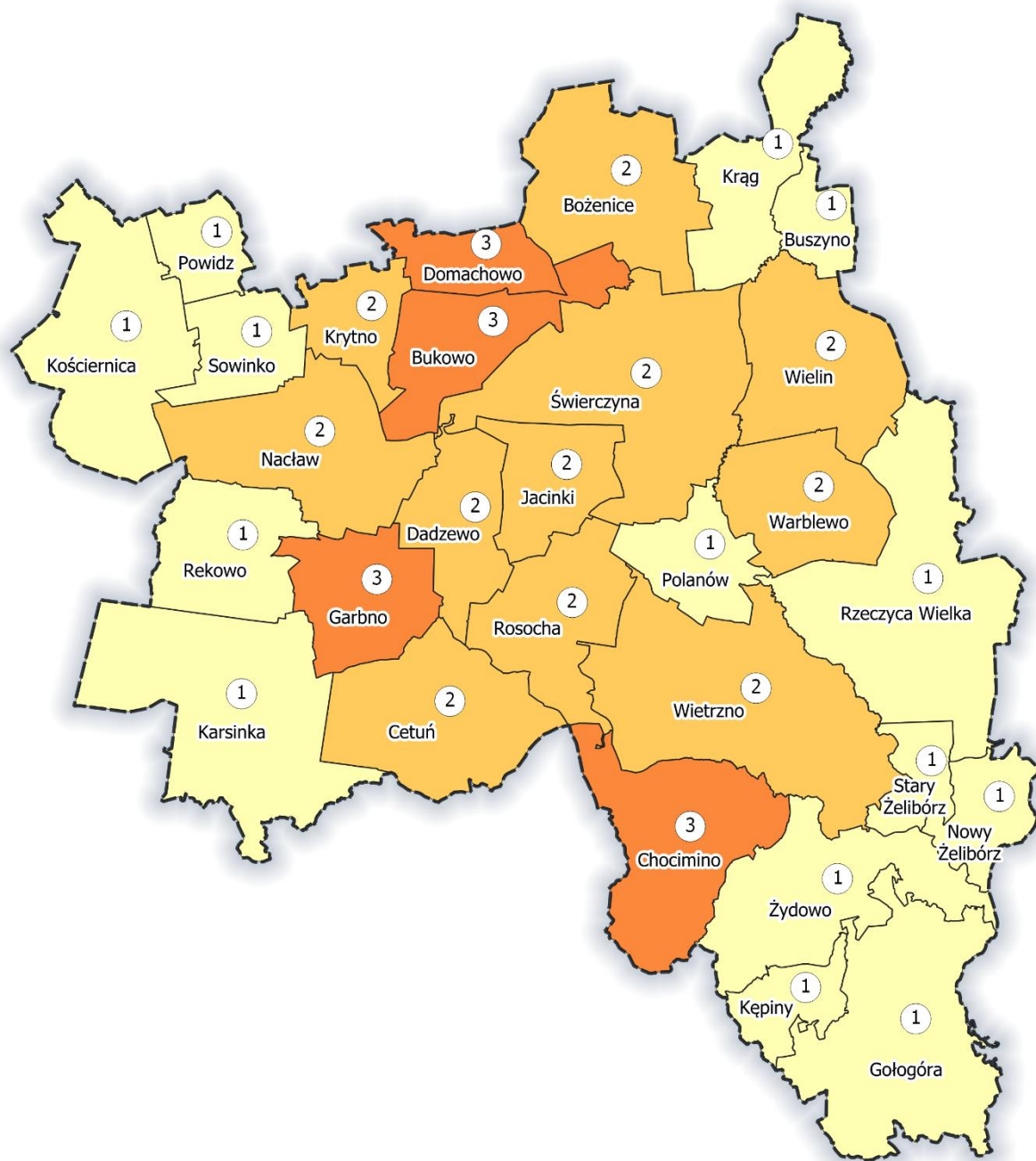
Rysunek 5. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze środowiskowej

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sfery środowiskowej analizie poddano 3 wskaźniki cząstkowe. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (minimum 2 punkty na 3 możliwe do uzyskania) dotyczyło miasta Polanów oraz sołectw: Dadzewo, Kępiny, Krytno, Powidz, Sowinko, Świerczyna, Wietrzno, Żydowo, Cetuń, Chocimino, Jacinki, Kościelnica, Krag, Nowy Żelibórz, Stary Żelibórz, Warblewo, Wielin.

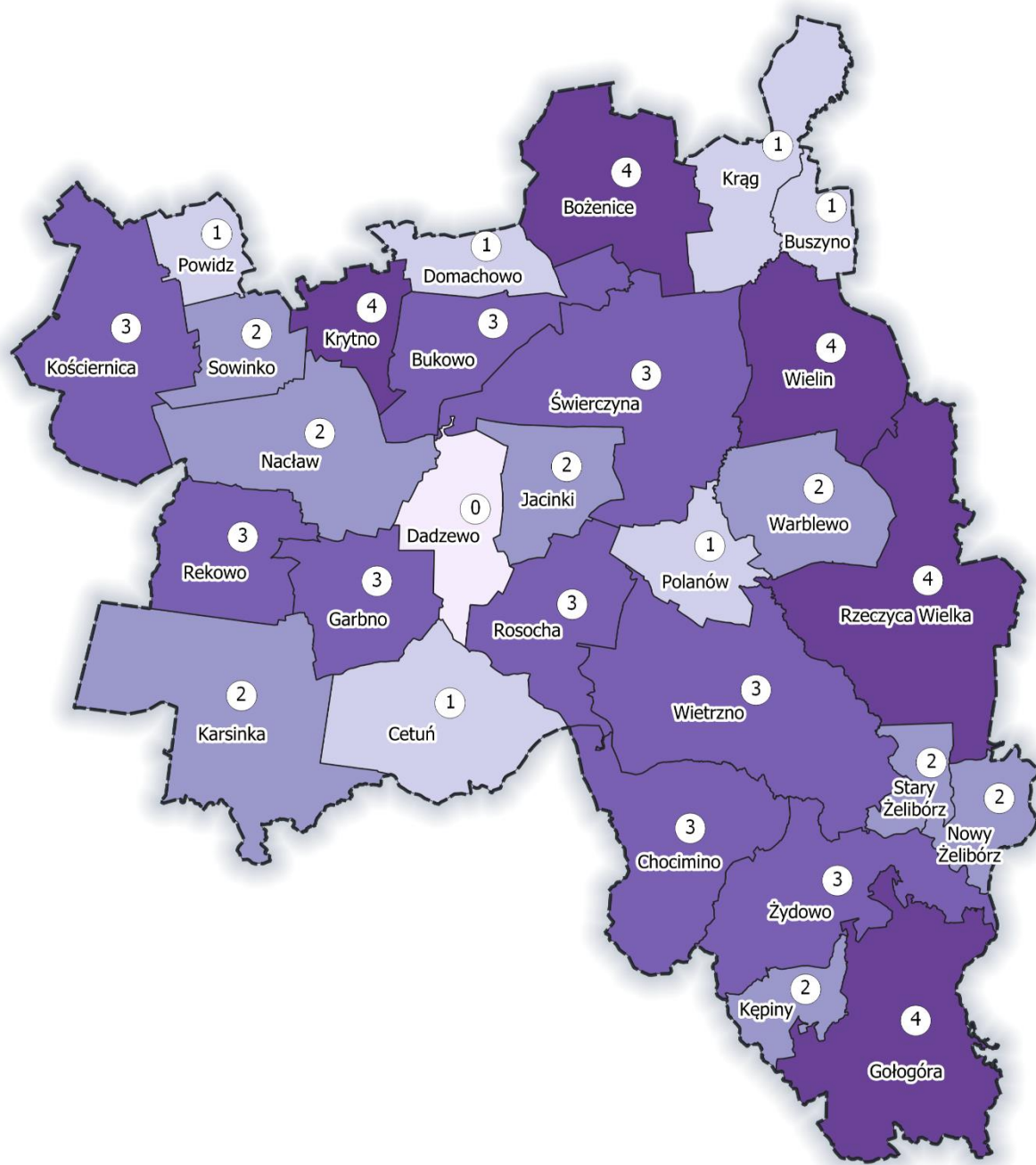
Rysunek 6. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze technicznej

Źródło: opracowanie własne.

W ramach sfery technicznej przeanalizowano łącznie 3 wskaźniki i wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (minimum 2 punkty na 3 możliwe do uzyskania) zdiagnozowano w sołectwach: Bukowo, Chocimino, Domachowo, Garbno, Bożenice, Cetuń, Dadzewo, Jacinki, Krynno, Naclaw, Rosocha, Świerczyna, Warblewo, Wielin, Wietrzno.

Rysunek 7. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze przestrzenno - funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku sfery funkcjonalno – przestrzennej w diagnozie wykorzystano pięć wskaźników. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (minimum 3 punkty na 5 możliwych do uzyskania) dotyczyło sołectw: Bożenice, Gołogóra, Krytno, Rzeczyca Wielka, Wielin, Bukowo, Chocimino, Garbno, Kościelnica, Rekowo, Rosocha, Świerczyna, Wietrzno, Żydowo.

KROK 6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W oparciu o przeprowadzoną analizę wskaźnikową wyznaczono obszar zdegradowany gminy Polanów. Za obszar zdegradowany przyjęto jednostki, w których wartość społecznego wskaźnika syntetycznego była dodatnia oraz w przynajmniej jednej ze sfer pozaspołecznych zidentyfikowano wysokie natężenie zjawisk kryzysowych tj. gdzie liczba punktów równa lub wyższa niż 50% maksymalnej, łącznej liczby punktów dla danej sfery:

- dla sfery gospodarczej minimum 2 punkty (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery środowiskowej minimum 2 punkty (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery technicznej minimum 2 punkty (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery funkcjonalno – przestrzennej minimum 3 punkty (na 5 możliwych do uzyskania).

W poniższej tabeli zestawiono wskaźnik syntetyczny sfery społecznej dla wszystkich jednostek analitycznych oraz wyniki zbiorczej oceny kryzysu w ramach sfer pozaspołecznych.

Tabela 6. Zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej

Jednostka referencyjna	Wskaźnik syntetyczny sfery SPOŁECZNEJ	Sfera GOSPODARCZA	Sfera ŚRODOWISKOWA	Sfera PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	Sfera TECHNICZNA
		Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (50% i więcej analizowanych dla danej sfery wskaźników przyjęto wartość mniej korzystną niż średnia gminna lub określonych zostało jako destymulanta rozwojowa)			
Polanów - miasto	1,01	NIE	TAK	NIE	NIE
Bożenice	1,80	TAK	NIE	TAK	TAK
Bukowo	6,22	TAK	NIE	TAK	TAK
Buszyno	-3,64	TAK	NIE	NIE	NIE
Cetuń	13,06	TAK	TAK	NIE	TAK
Chocimino	1,49	NIE	TAK	TAK	TAK
Dadzewo	1,36	TAK	TAK	NIE	TAK
Domachowo	1,51	TAK	NIE	NIE	TAK
Garbno	0,84	NIE	NIE	TAK	TAK
Gołogóra	-3,09	NIE	NIE	TAK	NIE
Jacinki	-2,70	TAK	TAK	NIE	TAK
Karsinka	7,02	NIE	NIE	NIE	NIE
Kępiny	4,80	TAK	TAK	NIE	NIE
Kościelnica	-3,32	NIE	TAK	TAK	NIE
Krąg	3,86	TAK	TAK	NIE	NIE
Krytno	-5,19	TAK	TAK	TAK	TAK
Nacław	1,43	TAK	NIE	NIE	TAK
Nowy Żelibórz	3,04	TAK	TAK	NIE	NIE
Powidz	-3,17	TAK	TAK	NIE	NIE
Rekowo	7,22	TAK	NIE	TAK	NIE
Rosocha	2,22	NIE	NIE	TAK	TAK
Rzeczycza Wielka	0,64	TAK	NIE	TAK	NIE
Sowinko	8,90	TAK	TAK	NIE	NIE
Stary Żelibórz	-22,96	TAK	TAK	NIE	NIE

Jednostka referencyjna	Wskaźnik syntetyczny sfery SPOŁECZNEJ	Sfera GOSPODARCZA	Sfera ŚRODOWISKOWA	Sfera PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	Sfera TECHNICZNA
		Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (50% i więcej analizowanych dla danej sfery wskaźników przyjęto wartość mniej korzystną niż średnia gminna lub określonych zostało jako destymulanta rozwojowa)			
Świerczyna	-1,03	NIE	TAK	TAK	TAK
Warblewo	-8,71	NIE	TAK	NIE	TAK
Wielin	-9,74	NIE	TAK	TAK	TAK
Wietrzno	-1,34	NIE	TAK	TAK	TAK
Żydowo	-1,56	TAK	TAK	TAK	NIE

Źródło: opracowanie własne.

W oparciu o przedstawione wyniki analizy wskaźnikowej w skład obszaru zdegradowanego wchodzi następujące jednostki analityczne (kolejność alfabetyczna):

Tabela 7. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego

Jednostka referencyjna	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności - 31.12.2024 r. [os.]
Bożenice	16,685	161
Bukowo	11,727	251
Cetuń	16,77	188
Chocimino	17,515	146
Dadzewo	9,293	152
Domachowo	6,199	223
Garbno	10,481	193
Karsinka	25,956	91
Kępiny	5,045	43
Krąg	12,426	180
Nacław	17,81	482
Nowy Żelibórz	6,03	41
Polanów - miasto	7,608	2685
Rekowo	11,394	103
Rosocha	12,327	85
Rzeczyca Wielka	27,759	435
Sowinko	7,038	117
Polanów - cała gmina	393,373	7897
Obszar zdegradowany gminy Polanów	222,063	5576
	56,45%	70,61%
	Powierzchni gminy	Mieszkańców gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Polanowie.

Wyznaczony obszar zdegradowany zamieszkuje 5576 osób, co stanowi 70,61% ludności gminy. Powierzchnia obszaru zdegradowanego obejmuje 222,063 km² tj. 56,45% powierzchni gminy.

Rysunek 8. Obszar zdegradowany gminy Polanów

Źródło: opracowanie własne.

KROK 7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym **z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację**, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Uwzględniając przeprowadzone i opisane wyżej działania wyznaczono obszar zdegradowany gminy Polanów. Całość obszaru zdegradowanego przewyższała wartości wskazane w ustawie o rewitalizacji tzn. był on większy niż 20% powierzchni gminy, dla celów wyznaczenia obszaru rewitalizacji konieczne było zatem jego zawężenie.

Wyznaczając obszar rewitalizacji gminy Polanów, poza szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, wzięto pod uwagę następujące przesłanki: **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego** (potencjał rozwojowy) oraz **funkcje poszczególnych jednostek zdegradowanych** pełnione w gminie.

W oparciu o te przesłanki, poparte wnioskami ze spotkań roboczych z przedstawicielami gminy zdecydowano się wyznaczyć w gminie Polanów obszar rewitalizacji złożony z pięciu podobszarów obejmujących łącznie teren czterech sołectw i miasta Polanów.

Pierwszy podobszar obejmuje fragment **miasta Polanów i Góry Warblewskiej**, które uzyskały dodatnie wartości wskaźnika syntetycznego sfery społecznej i wykazują kryzys w sferze środowiskowej. Zasadniczą przesłanką dla wyboru było znaczenie rozwojowe miasta i pełnione funkcje: centrum administracyjnego, edukacyjnego i usługowego dla całej gminy. Jednocześnie obserwuje się narastające problemy społeczne, w tym starzenie się populacji, niską integrację mieszkańców i nierówny dostęp do usług, co ogranicza funkcjonalność miasta jako ośrodka lokalnego. W granicach projektowanego obszaru rewitalizacji znalazły się ulice, na których występuje skumulowanie zjawisk kryzysowych przekraczających średnie wartości dla całego miasta Polanów. Zjawisko wymierania demograficznego obrazuje istotny spadek liczby ludności w latach 2019–2024, m.in. na ul. Dworcowej (-26,09%), Magazynowej (-20,45%) oraz Rybnej (-20,00%) – przy średniej dla miasta wynoszącej -6,84%. Równolegle widoczny jest zaawansowany proces starzenia się społeczności, szczególnie silny na ul. Cmentarnej (80% osób powyżej 60 r.ż.), Zamkowej (47,39%) Stawnej i Magazynowej (ok. 40%) – wobec miejskiej średniej na poziomie 26,93%. Bezrobocie, którego przeciętny poziom dla miasta wynosi 4,17%, jest istotnie wyższe na ul. Przytorze (11,11%), Koszalińskiej (9,38%), Mokrej (7,27%). Z kolei odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, wynoszący średnio 4,32%, przekracza próg alarmowy m.in. na ul. Zamkowej (9%), Wolności (7,34%), Mokrej (7,27%). Dane dotyczące zagrożeń bezpieczeństwa również potwierdzają skalę problemów – liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw na 100 mieszkańców (średnia miejska: 2,16) przekracza normę na ul. Wolności (12,99), Stawnej (6,38), Kolejowej (5,36) i Bobolickiej (4,59). Wreszcie, problemy wychowawcze w szkołach koncentrują się na ul. Wolności (45,45 uczniów z problemami na 100), Stawnej (40) Magazynowej, Mokrej i Gradowym Wzgórzu (po 33,33), a także Koszalińskiej (27,27). Uwzględnienie wskazanych ulic w granicach obszaru rewitalizacji znajduje zatem pełne uzasadnienie zarówno w świetle pogłębionej analizy wskaźników, jak i skali nawarstwienia zjawisk społecznych oraz demograficznych. Dodatkowym aspektem jest koncentracja instytucji publicznych

i społecznych m.in. Urząd Miejski, szkoły, przedszkole, a także przestrzeni o potencjale cenotwórczym i integrującym dla lokalnej społeczności jak Park Miejski, Zalew Polanowski czy Góra Warblewska.

Drugi podobszar obejmuje zamieszkane działki w **sołectwie Chocimino** (miejscowości Chocimino i Chocimino Leśne). Cechują go dodatnie wartości wskaźnika syntetycznego sfery społecznej i kryzys w 3 sferach poza społecznymi: środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Chocimino cechuje się pewnym potencjałem przestrzenno-krajobrazowym i kulturowym m.in. zabytkowy kościół ryglowy z XVIII w. (obecnie w bardzo złym stanie technicznym – w powiązaniu ze spadającą liczbą wiernych, przestaje pełnić funkcje konfesyjne – jego utrzymanie i ewentualna renowacja wymagają znacznych nakładów finansowych poza możliwościami parafii), park pałacowy czy obecność zwartej zabudowy wiejskiej, jednak równocześnie odznacza się nagromadzeniem problemów o charakterze strukturalnym. W szczególności dotknięte jest kryzysem w sferze funkcjonalno-przestrzennej i technicznej – obejmującym zaniedbaną i niedoinwestowaną przestrzeń publiczną, brak podstawowej infrastruktury rekreacyjnej i społecznej oraz niewystarczające wykorzystanie istniejącej świetlicy wiejskiej. Mimo deklarowanej aktywności mieszkańców, realna aktywność lokalna pozostaje ograniczona, a obecność budownictwa socjalnego (szkielety budynków socjalnych), brak oferty dla dzieci i młodzieży oraz znaczne uzależnienie od świadczeń społecznych zwiększają ryzyko wykluczenia i społecznej izolacji. Chocimino należy również do miejscowości popegeerowskich zmagających się z dziedzictwem transformacji ustrojowej. Ujęcie miejscowości jako podobszaru rewitalizacji znajduje uzasadnienie zarówno w danych ilościowych, jak i jakościowej analizie potencjałów i barier rozwojowych.

Trzeci podobszar rewitalizacji obejmuje zamieszkane części **sołectwa Krąg** (miejscowości Krąg i Doły), które zgodnie z wynikami wskaźnika syntetycznego, doświadczają kryzysu w sferze społecznej, a także w sferach: środowiskowej i gospodarczej. Wskaźniki szczegółowe wskazują m.in. na podwyższony poziom bezrobocia (6,67% wobec 3,63% w gminie), wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych (75%) oraz ponadprzeciętny udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i niepełnosprawności. Udział osób powyżej 60. roku życia w ogólnej populacji wynosi 32,22%, co wskazuje na zaawansowany proces starzenia się społeczności. Jednocześnie Krąg posiada istotne zasoby endogeniczne – m.in. średniowieczny zamek rodu Podewilsów, barokowy kościół z cennym wyposażeniem, funkcjonujące gospodarstwa agroturystyczne oraz bazę noclegową i wypoczynkową oferowaną przez lokalne gospodarstwa agroturystyczne. Pomimo tego brakuje podstawowej infrastruktury społecznej, a lokalna aktywność mieszkańców jest ograniczona. Zaniedbanie tej przestrzeni skutkować może dalszą marginalizacją zasobów i pogłębianiem się deficytów rozwojowych, dlatego obszar ten wymaga wsparcia w ramach rewitalizacji.

Czwarty podobszar rewitalizacji obejmuje **sołectwo Naclaw** (miejscowości Naclaw i Nadbór) – jedną z największych i zarazem najważniejszych miejscowości gminy Polanów. Mimo wyraźnego potencjału społecznego, który przejawia się w funkcjonowaniu szkoły podstawowej, OSP, świetlicy wiejskiej, biblioteki oraz aktywnym kole gospodyń wiejskich, obszar ten mierzy się z istotnymi problemami rozwojowymi. Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej (wartość 1,43) potwierdza obecność nasilonych zjawisk kryzysowych, a jednocześnie miejscowość wykazuje niekorzystne uwarunkowania w sferze gospodarczej i technicznej. Pomimo istnienia podstawowej infrastruktury społecznej, brakuje zintegrowanych działań i narzędzi wspierających rozwój wspólnoty oraz zagospodarowania przestrzeni publicznych,

które umożliwiłyby pełne wykorzystanie lokalnych zasobów, takich jak Aleja Bukowa. Objęcie Naclawia rewitalizacją jest niezbędne dla przeciwdziałania marginalizacji i dla aktywizacji kapitału społecznego tej strategicznej jednostki osadniczej.

Piąty podobszar rewitalizacji obejmuje **sołectwo Sowinko** (miejscowości Sowinko i Kościerniczka) w północno-zachodniej części gminy Polanów. Włączenie tej jednostki do obszaru rewitalizacji uzasadnia bardzo silna kumulacja zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (drugi najwyższy wskaźnik syntetyczny w gminie) oraz w sferach gospodarczej i środowiskowej. Szczególnie niepokojący jest bardzo wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych (90,91%) i z wykształceniem gimnazjalnym lub podstawowym i niższym (63,64%), co ogranicza szanse mieszkańców na samodzielne wyjście z trudnej sytuacji. Pomimo istnienia świetlicy wiejskiej, poziom lokalnej aktywności społecznej jest bardzo niski – w sołectwie nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa. Wskazane uwarunkowania wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych nastawionych na aktywizację społeczną i przeciwdziałanie izolacji, a także stworzenie warunków do integracji i wspólnotowego działania mieszkańców.

Każdorazowo podobszary rewitalizacji obejmują zamieszkałą część ww. sołectw. Ich niezamieszkałe części (o charakterze rolnym i/lub leśnym) wyłączone z zasięgu obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z powyższym wyznaczony w gminie Polanów obszar rewitalizacji dzieli się na pięć podobszarów:

- Podobszar 1. Polanów - miasto
- Podobszar 2. Chocimino
- Podobszar 3. Krąg
- Podobszar 4. Naclaw
- Podobszar 5. Sowinko

Tabela 8. Obszar rewitalizacji – powierzchnia i liczba ludności

Podobszary rewitalizacji	Liczba ludności [Os.]	Udział w ogóle mieszkańców [%]	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogóle powierzchni gminy [%]
Podobszar 1. Miasto Polanów	950	11,94%	1,410	0,36%
Podobszar 2. Chocimino	142	1,79%	0,632	0,16%
Podobszar 3. Krąg	163	2,05%	1,348	0,34%
Podobszar 4. Naclaw	479	6,02%	0,352	0,09%
Podobszar 5. Sowinko	119	1,50%	1,199	0,30%
Obszar rewitalizacji	1853	23,30%	4,796	1,26%

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje **1,26% powierzchni gminy** i zamieszkały jest przez **23,30% mieszkańców gminy**. Kształt pięciu podobszarów rewitalizacji obrazuje poniższy rysunek.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Polanów po przeprowadzonych zgodnie z ustawą o rewitalizacji konsultacjach społecznych został wyznaczony na podstawie uchwały NR XVII/116/25 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 30 lipca 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy

Polanów. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego 19 sierpnia 2025 r. (Poz. 3532).

Rysunek 9. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Polanów

Źródło: opracowanie własne.

II. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Diagnoza pogłębiona OR Polanów

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji opracowana została w podziale na poszczególne, pięć podobszarów rewitalizacji z uwzględnieniem pięciu sfer diagnostycznych: sfery społecznej oraz sfer pozaspołecznych tj. gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej. Diagnoza dla każdego podobszaru zwieńczona została podsumowaniem uwzględniającym kluczowe problemy, potrzeby i potencjały rozwojowe.

Niniejszy rozdział łączy analizę danych ilościowych z kontekstowymi wnioskami jakościowymi, pozyskanymi w toku procesu partycypacyjnego. Zastosowane formy udziału społecznego umożliwiły uwzględnienie opinii i doświadczeń przedstawicieli zróżnicowanych grup interesariuszy rewitalizacji.

W diagnozie wykorzystano dane statystyczne pochodzące m.in. z Urzędu Miejskiego w Polanowie i jego jednostek organizacyjnych, tj. Polanowskie Centrum Usług Społecznych, szkół podstawowych, a także Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie oraz z dostępnych statystyk publicznych (np. OKE w Poznaniu). Przytoczone dane przedstawiają stan za rok kalendarzowy 2024 – tj. według stanu na 31.12.2024. W szczególnych przypadkach, gdy specyfika wskaźnika wymuszała odwołanie się do danych z innego czasookresu, wskaźniki przyjmują wartości dla innych przedziałów czasowych.

Pośród form partycypacji społecznej, z których skorzystano w ramach prac nad GPR, w tym nad diagnozą pogłębioną znalazły się:

- badania w formie indywidualnych i grupowych wywiadów pogłębionych z ekspertami lokalnymi (m.in. przedstawiciele PCUS i rad sołeckich) m.in. identyfikacja możliwych związków przyczynowo - skutkowych pomiędzy zidentyfikowanymi zagadnieniami problemowymi, określenie najważniejszych potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji,
- wizja lokalna w formie spaceru badawczego (m.in. analiza i obserwacja miejsc kryzysowych, przestrzeni problemowych, a także potencjałów rozwojowych i uwarunkowań obszaru rewitalizacji w kontekście uszczegółowienia przede wszystkim diagnozy sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej). Przeprowadzona wizja umożliwiła także opracowanie dokumentacji fotograficznej obszaru rewitalizacji;
- warsztaty diagnostyczne z interesariuszami rewitalizacji którego celem było zebranie najważniejszych spostrzeżeń dotyczących specyfiki potrzeb, problemów i potencjałów miejscowości zdegradowanych i objętych obszarem rewitalizacji;
- warsztaty strategiczne z interesariuszami rewitalizacji - określenie kierunku oczekiwanej zmiany na obszarze rewitalizacji, zebranie pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne odpowiadające na zdiagnozowane problemy;
- otwarty nabór zadań do GPR – możliwość zgłaszania przez mieszkańców swoich pomysłów i potrzeb na zadania rewitalizacyjne poprzez formularz online.

W dalszej części rozdziału zaprezentowano pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji opartą na głosach mieszkańców i lokalnych ekspertów zebranych w toku

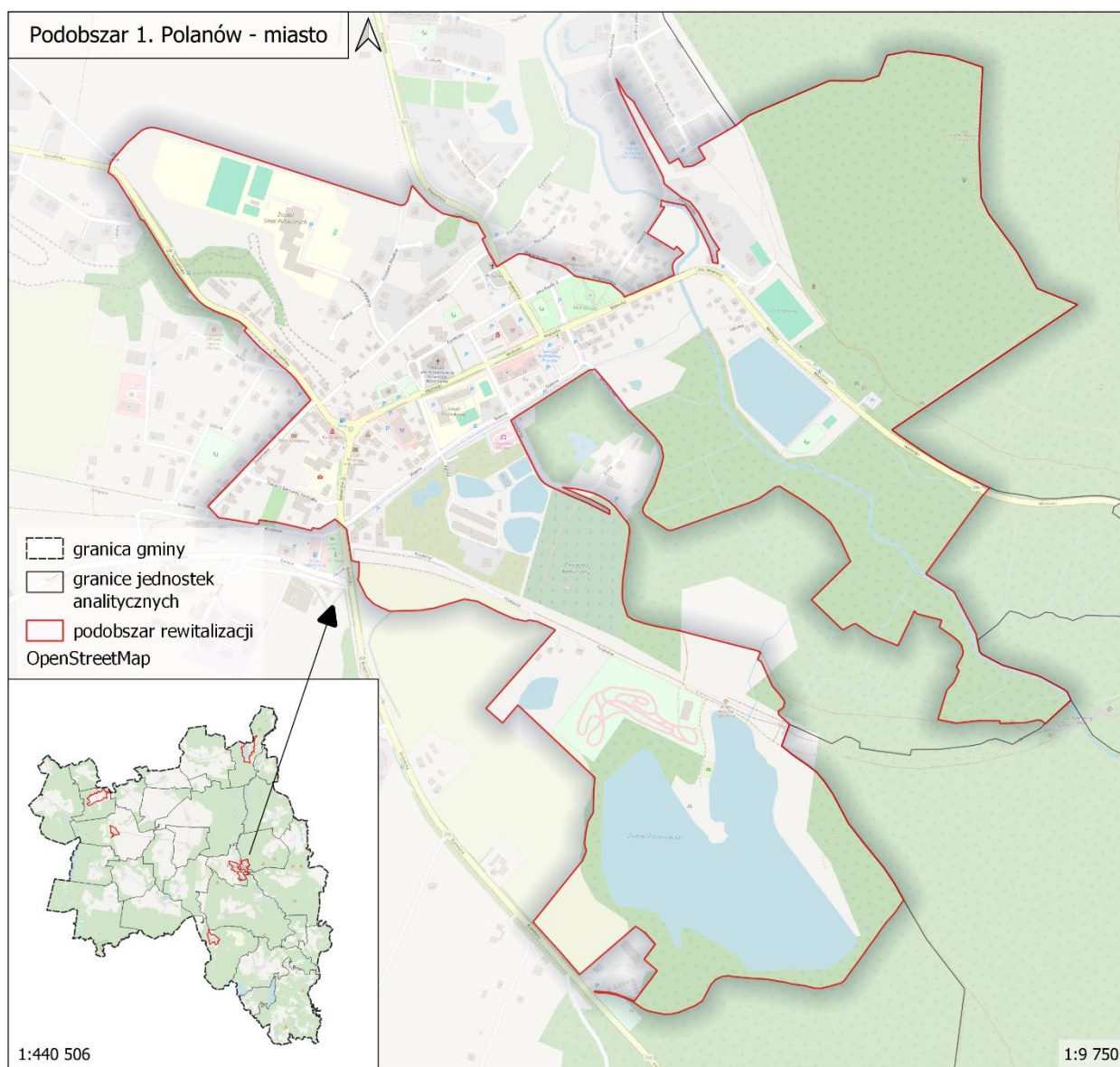
partycypacji i badań. Wnioski i spostrzeżenia tych różnych środowisk zostały wprost włączone do treści diagnozy, oddając szeroki obraz potrzeb i problemów.

PODOBSZAR REWITALIZACJI 1. POLANÓW - MIASTO

Sfera społeczna

Podobszar obejmujący centralną część miasta Polanów jest zamieszkiwany przez ludność szczególnie narażoną na negatywne procesy społeczne i gospodarcze. W latach 2019–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się aż o 8,74%, co jest najbardziej niekorzystną dynamiką w gminie (dla porównania: cała gmina – spadek o 5,62%, miasto Polanów – spadek o 6,84%). Starzenie się ludności w Podobszarze ma również wyraźnie pogłębiony charakter – osoby powyżej 60. roku życia stanowią 29,77% mieszkańców, wobec 27,09% w całej gminie. Dane te wskazują na silne procesy wyludnienia oraz przyspieszoną zmianę struktury demograficznej w kierunku starzenia się populacji. Zdaniem lokalnych ekspertów wzrasta ustawicznie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze takie jak np. Dzienny Dom Pobytu dla seniorów. Sukces istniejącego w Polanowie Klubu Seniora potwierdza wysokie zainteresowanie ofertą dla osób starszych. Natomiast z uwagi na bariery komunikacyjne, w zajęciach Klubu uczestniczą głównie seniorzy z miasta.

Rysunek 10. Mapa Podobszaru 1. Polanów – miasto.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Poziom bezrobocia jest w Podobszarze 1 wyższy niż w skali gminy (4,97% wobec 3,63%), a w latach 2019–2024 nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych o 62% (przy równoczesnym spadku na poziomie gminie). Choć udział kobiet (52,94%) i długotrwale bezrobotnych (48,53%) jest niższy niż średnie wartości w gminie, to problem ma wyraźny wymiar demograficzny i socjalny: osoby 50+ stanowią 31% wszystkich bezrobotnych, a z prawem do zasiłku jest 27,94% (ponad dwukrotnie więcej niż w gminie 12,89%), co może wskazywać na częstsze epizody pełnoetatowego zatrudnienia w przeszłości i „instytucjonalne” pozostawanie w systemie. Jednocześnie niższy niż w gminie udział osób z niskim wykształceniem (27,94%) i bez kwalifikacji (35,29%) sugeruje, że w OR barierą nie jest wyłącznie brak kompetencji formalnych, lecz raczej deficyty zdrowotne/opiekuńcze oraz ograniczona dostępność stabilnych miejsc pracy dla mieszkańców w średnim i starszym wieku.

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (5,34%) jest niższy niż średnia gminna, ale struktura świadczeniobiorców pokazuje szczególnie trudny profil

problemów. Na tle gminy wyraźnie większy jest udział osób starszych – 32,88% beneficjentów to osoby powyżej 60. roku życia (gmina 26,11%). Dominującą grupę stanowią kobiety (72,60% wobec 56,07% w gminie). Zdecydowanie wyższy jest udział osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby (46,58% wobec 38,56%) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (30,14% wobec 14,17%). Dane te pokazują, że choć problem pomocy społecznej dotyczy mniejszej części mieszkańców niż w całej gminie, to ma on bardziej złożony i cięższy charakter, obejmujący osoby starsze, przewlekle chore oraz rodziny zmagające się z trudnościami wychowawczymi. W kontekście potrzeb osób wymagających wsparcia, w tym w kryzysie bezdomności lokalni eksperci zgłaszali potrzebę utworzenia łazni publicznej i pralni przystosowanej do prania dużych gabarytów (pościeli, koców).

Polanów odznacza się najwyższym w gminie wskaźnikiem przestępczości i wykroczeń (3,00 na 100 mieszkańców), a także relatywnie wysoką liczbą interwencji służb porządkowych – zarówno Policji (9,88), jak i Straży Miejskiej (12,58). W połączeniu z wyraźnym wzrostem liczby wykroczeń i przestępstw względem 2019 r. (o 46,4%) może to wskazywać na koncentrację problemów porządkowych i społecznych w obszarze miasta objętym rewitalizacją. Lokalni eksperci wskazują na miejsca o obniżonym bezpieczeństwie - m.in. ul. Strumykową oraz rejon "Chatki Puchatka". Dane te sugerują potrzebę dalszych działań w zakresie prewencji, bezpieczeństwa oraz wzmacniania spójności społecznej.

Podobszar wyróżnia się niepokojąco wysokimi wskaźnikami problemów edukacyjnych i wychowawczych – w przeliczeniu na 100 uczniów aż 24,8 uczniów sprawia trudności wychowawcze, a sytuacji problemowych w szkołach jest ponad 63 na 100 uczniów, czyli najwięcej w całej gminie. Wysoki jest także odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (16,5%) oraz liczba uczniów nieotrzymujących promocji do następnej klasy (2,75 na 100 uczniów). Zdaniem ekspertów lokalne potrzebne jest rozwijanie programów wspierających zdrowie psychiczne i umiejętności społeczne młodzieży.

„Mamy do czynienia z narastającymi problemami emocjonalnymi: brak umiejętności radzenia sobie z oceną i porażką, hejt, samookaleczenia, groźby, próby samobójcze. Udało się to w pewnym stopniu opanować dzięki współpracy z rodzicami, ale to ogromne obciążenie dla szkoły. Czasami mam wrażenie, że jesteśmy drugim MOPS-em – kiedyś to my pytaliśmy rodziców o radę, dziś to oni proszą nas o pomoc i ratunek.”

Wywiad z lokalnym ekspertem

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w polanowskiej szkole, choć wyższe niż średnia gminna, pozostają wyraźnie niższe od średnich wojewódzkich i krajowych, co wskazuje na potrzebę podjęcia działań wspierających rozwój kompetencji uczniów. Uczestnicy warsztatów wskazują w tym zakresie na brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (światlice środowiskowej), miejsca gdzie można spędzić czas po lekcjach. Dodatkowo, młodzi uczestnicy warsztatów wskazują na potrzebę rozwijania przestrzeni publicznych, w których młodzież może bezpiecznie spędzać czas na powietrzu.

„Brakuje przestrzeni, gdzie młodzi mogliby spędzać czas w sposób zorganizowany, ale jednocześnie bez nadmiernej kurateli dorosłych. Młodzież potrzebuje miejsca i wychowawcy, którego zaakceptuje. Obecnie jedyną ofertą

jest boisko typu „Orlik”, a w sołectwach młodzi ludzie po prostu przesiadują na przystankach”.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Aktywność społeczna w obszarze rewitalizacji w Polanowie na tle pozostałych jednostek gminy prezentuje się relatywnie korzystnie – notowana frekwencja wyborcza (na poziomie miasta – 54,01%) jest najwyższa w gminie, podobnie jak wskaźnik czytelnictwa (37,67 na 100 mieszkańców) oraz liczba organizacji pozarządowych (0,73 na 100 mieszkańców). Mimo to, wartości te – choć najwyższe w gminie – w szerszym ujęciu należy uznać za niskie, co wskazuje na potrzebę wzmacniania kapitału społecznego i aktywności obywatelskiej również w obszarze rewitalizacji.

Tabela 9. Sytuacja społeczna Podobszaru 1. Polanów - miasto – zestawienie wskaźników.

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 1. Polanów - miasto
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-5,62	-8,74
Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (%)	27,09	29,77
Odsetek osób bezrobotnych (%)	3,63	4,97
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-3,04	61,90
Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych (%)	58,89	52,94
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	68,29	48,53
Udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż w ogóle bezrobotnych (%)	29,97	30,88
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (%)	6,26	5,34
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	64,57	54,79
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	28,95	23,29
Liczba osób korzystających z dodatków energetycznych i mieszkaniowych na 100 mieszkańców	0,48	0,66
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	0,24	0,07
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	1,25	3,0
Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	16,47	46,43
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	7,12	9,88
Średni wynik egzaminu ośmioklasisty w 2024 (%)	40,48	44,21
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	16,29	24,77
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	14,46	16,51

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 1. Polanów - miasto
Frekwencja w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast w 2024 r.	49,22	54,01
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	29,33	37,67
Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,63	0,73

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, OKE w Poznaniu.

Sfery pozaspołeczne

Podobszar 1. Polanów - miasto charakteryzuje się najwyższym w gminie wskaźnikiem przedsiębiorczości, mierzonym liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten wynosi 6,0 przy średniej gminnej na poziomie 3,47. Wynik ten wynika przede wszystkim z centralnej funkcji, jaką w gminie pełni miasto Polanów, a także ze skupienia usług i handlu w centrum miasta. W latach 2019–2024 odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 20,59%, co stanowi dynamikę niższą od średniej gminnej wynoszącej 39%. Zarówno udział działalności zawieszonych w ogólnej liczbie podmiotów, jak i liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych przedsiębiorstw, kształtują się w Podobszarze na poziomie zbliżonym do średniej gminnej. Miasto posiada znaczący potencjał turystyczny i rekreacyjny (m.in. Zalew, Wieża Warblewska), który nie jest w pełni wykorzystany, a może stanowić istotny impuls dla wzmocnienia lokalnej gospodarki.

Stan środowiska naturalnego w Podobszarze wykazuje kilka niekorzystnych zjawisk, które mogą wpływać na jakość życia mieszkańców. W 2023 roku na podstawie danych Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) średnioroczne stężenie pyłu PM10 w Podobszarze wyniosło 12,30 µg/m³, co jest wartością wyższą od średniej gminy (11,36 µg/m³), jednak nadal mieści się w granicach dopuszczalnych norm wyznaczonych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Z kolei średnie roczne stężenie benzo(a)pirenu (B(a)P) w 2023 roku wyniosło 0,31 µg/m³, co także znacząco przekracza średnią wartość dla gminy (0,12 µg/m³) jednak znajduje się poniżej obowiązującej normy (1 µg/m³).

Podobszar Polanów - miasto narażony jest na zagrożenie powodziowe od rzeki Grabowej. Na podstawie map zagrożenia powodziowego, udostępnionych do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r., zidentyfikowano obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 i raz na 100 lat. Natomiast dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego nie wykazały ryzyka podtopień spowodowanych przez wody gruntowe.

Pozytywnym elementem środowiskowym jest wysoka wartość przyrodnicza otoczenia. Wschodnia i północno-wschodnia część Podobszaru obejmuje fragment obszaru Natura 2000 Dolina Grabowej (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH320003.H) oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Okolice Polanowa (PL.ZIPOP.1393.OCHK.13), co wzmacnia potencjał ekologiczny i rekreacyjny.

Wyposażenie Podobszaru w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną należy ocenić jako dobre. Do sieci wodociągowej podłączone są wszystkie budynki zlokalizowane na

jego obszarze, natomiast do sieci kanalizacyjnej – 87,5%. Liczba osób pozbawionych dostępu do kanalizacji wynosi 7,68 na 100 mieszkańców. Choć jest to znacznie mniej niż średnio w gminie (26,95), wynik ten stanowi drugi najmniej korzystny rezultat spośród wszystkich podobszarów rewitalizacji. Wyższą wartość wskaźnika odnotowano jedynie w sołectwie Sowinko, które nie posiada w ogóle dostępu do sieci kanalizacyjnej.

W Polanowie koncentruje się większość instytucji oferujących usługi publiczne, takich jak: Urząd Miejski, Polanowskie Centrum Usług Społecznych (PCUS), Zespół Szkół Publicznych w Polanowie, Biblioteka Publiczna czy Klub Seniora. Z uwagi na charakter miejski i pełnione funkcje, teren odznacza się bardzo dobrym poziomem skomunikowania. Gęstość średnioważona przystanków komunikacji publicznej jest tu zdecydowanie wyższa niż przeciętnie w gminie (odpowiednio 9,11 i 1,93).

Na terenie Podobszaru 1. Polanów - miasto dostępne jest boisko typu „Orlik”, działka Miejski Klub Sportowy „Gryf”, a także znajdują się tereny rekreacyjne wokół Zalewu, stanowiące miejsce organizacji imprez gminnych. Wskazywane są jednak braki w zakresie infrastruktury techniczno-sanitarnej, które ograniczają pełne wykorzystanie tego obszaru. W rejonie zlokalizowane jest również Jezioro Kacze (tzw. basen miejski) z nieformalnym kąpieliskiem, boiskiem do siatkówki oraz placem zabaw. Ważnym punktem rekreacyjnym dla mieszkańców jest także Góra Warblewska, wskazywana przez uczestników warsztatów jako miejsce spacerów i wypoczynku o wysokich walorach przyrodniczych. Zdaniem lokalnych ekspertów, potencjał terenów rekreacyjnych Polanowa powinien stanowić istotny czynnik rozwoju obszaru rewitalizacji – zarówno w kontekście potrzeb społecznych (wysoka jakość przestrzeni publicznych, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego), jak i możliwości wzmocnienia lokalnej oferty turystycznej.

Podobszar charakteryzuje się wyższym niż średnio w gminie odsetkiem budynków użyteczności publicznej wyposażonych w podjazdy dla osób z niepełnosprawnościami (52,94% wobec 48,84%), przy jednocześnie niższym poziomie wyposażenia w toalety dostosowane do ich potrzeb (23,53% wobec 30,23% w gminie). Nadal zatem aktualne są potrzeby w zakresie poprawy dostępności architektonicznej budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych w Podobszarze. Część obiektów wymaga również termomodernizacji – potrzeby w tym zakresie wskazano m.in. dla infrastruktury Urzędu Miejskiego oraz Zespołu Szkół Publicznych.

Jakość tkanki budowlanej Podobszaru również wymaga interwencji. Problemem jest zły stan techniczny zabudowy mieszkaniowej w centrum miasta – zwłaszcza starych kamienic zlokalizowanych przy ulicach Koszalińskiej, Zamkowej i Bobolickiej. Budynki te stanowią własność prywatną, często nie posiadają ustanowionych wspólnot mieszkaniowych i nie dysponują środkami finansowymi na remont.

W Podobszarze zlokalizowanych jest także wiele obiektów zabytkowych. Wskaźnik liczby obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 1 km² wynosi 7,09, podczas gdy średnio w gminie osiąga wartość jedynie 0,39. W Podobszarze 1. Polanów - miasto znajdują się ponadto następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków: kościół Podwyższenia Krzyża Św., kościół Wniebowzięcia NMP oraz willa zlokalizowana przy ul. Wolności 26.

Rysunek 11. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 1. Polanów - miasto – wybrane przestrzenie

Zabudowa centrum miasta Polanowa – pogorszona estetyka i stan techniczny historycznej zabudowy.

Tereny rekreacyjne obok tzw. basenu miejskiego w Polanowie- centralna przestrzeń rekreacyjna.

Otoczenie Zalewu w Polanowie – potencjał pod lepsze kulturalno – rekreacyjne i turystyczne wykorzystanie miejsca.

Góra Warblewska – tradycyjne miejsce spacerowe, potencjał pod zagospodarowanie rekreacyjno – turystyczne.

Tabela 10. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 1. Polanów - miasto – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 1. Polanów - miasto
Gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,47	6,00
	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2024 r. [%]	32,35	28,70
	Zmiana liczby podmiotów w latach 2019 - 2024	39,09	20,59
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,28	0,29
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,25	0,22
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie pyłu PM10($\mu\text{g}/\text{m}^3$) w 2023 r.	11,36	12,30
	Średnie roczne stężenie pyłu B(a)P ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) w 2023 r.	0,12	0,31
	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	TAK	TAK
Przestrzenno - funkcjonalna	Liczba osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26,95	7,68
	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej (%)	99,81	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej (%)	58,51	87,50
	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	1,44	0,96
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw i obiektów sportowych	0,61	0,59

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 1. Polanów - miasto
	(pozaszkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców		
	Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km ²)	0,09	2,84
	Gęstość demograficzna przystanków komunikacji publicznej (przystanki/10 000 mieszk.)	43,05	29,26
	Gęstość średnioważona przystanków	1,93	9,11
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla os. z niepełnosprawnościami (%)	16,28	17,65
Techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z podjazdem dla os. z niepełnosprawnościami (%)	48,84	52,94
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami (%)	30,23	23,53
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z windą/schodółazem/platformą dla os. z niepełnosprawnościami (%)	6,98	11,76
	Ilość azbestu do unieszkodliwienia w kg w przeliczeniu na 100 mieszkańców	27884,39	5679,22
	Udział pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła w ogólnej liczbie budynków (%)	41,11	42,95
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1 km ²	0,37	7,09
	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	38,00	3,00

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Tabela 11. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 1. Polanów – miasto.

Problemy i potrzeby	Potencjały
– Proces depopulacji i starzenia się ludności – szybki spadek liczby mieszkańców (–8,74%), wysoki udział osób starszych, rosnące potrzeby usług opiekuńczych, ograniczona dostępność oferty dla seniorów w mieście (wysokie obciążenie Klubu Seniora). – Wyższy niż w skali gminy poziom bezrobocia (4,97% wobec 3,63%).	– Relatywnie najwyższa aktywność w gminie (frekwencja wyborcza, najwięcej NGO na 100 mieszkańców). – Niewykorzystany potencjał turystyczny i krajoobrazowy miasta – Góra Warblewska i Zalew wymagają zagospodarowania;

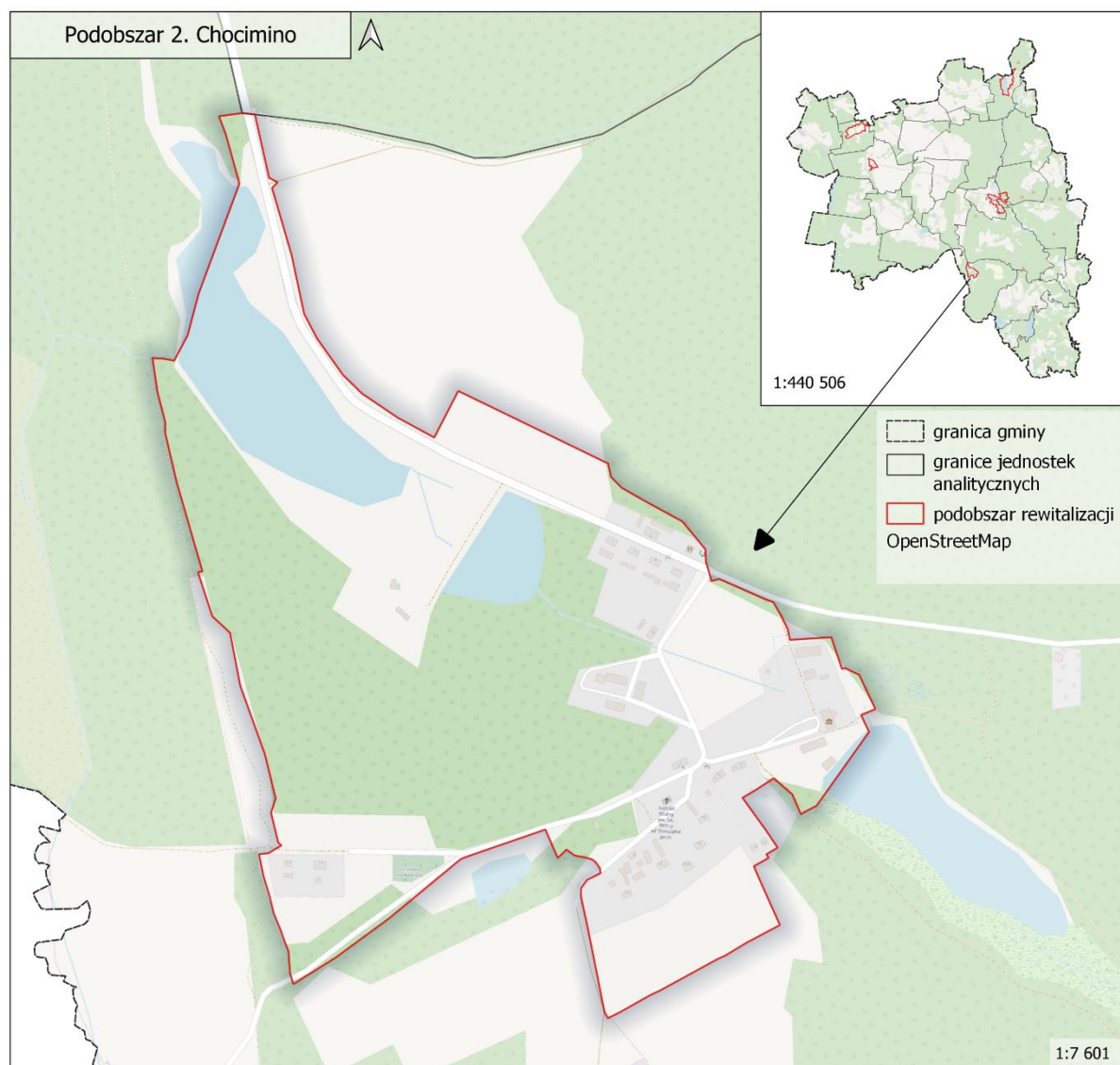
– Potrzeba zapewnienia oferty wspierającej osoby w kryzysie bezdomności (np. utworzenie łazni publicznej i pralni). – Najwyższy w gminie wskaźnik przestępczości i wykroczeń oraz relatywnie wysoka liczba interwencji służb porządkowych. Potrzeba poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i zwiększenia dostępności komunikacyjnej – miejsca o niskiej jakości ruchu pieszego, nieoświetlone dojścia do obiektów publicznych, brak bezpiecznych przejść. – Występowanie problemów edukacyjnych i wychowawczych – potrzeba rozwijania programów wspierających zdrowie psychiczne i umiejętności społeczne młodzieży. – Niewystarczająca dostępność atrakcyjnych, bezpiecznych i plenerowych przestrzeni rekreacyjnych i integracyjnych – szczególnie dla młodzieży; potrzeba miejsc spotkań w przestrzeni publicznej, bezpiecznych, dobrze oświetlonych. – Ograniczona efektywność energetyczna i zły stan techniczny kluczowych obiektów – UM, szkoły, kamienice w centrum; wysokie koszty eksploatacji, niska dostępność architektoniczna, potrzeba modernizacji przestrzeni publicznych.	– brak infrastruktury przyciągającej ruch i wspierającej lokalną gospodarkę. – Bardzo dobre skomunikowanie i dostępność do szerokiego katalogu usług publicznych (PCUS, UM, szkoły itp.).
--	--

PODOBSZAR REWITALIZACJI 2. CHOCIMINO

Sfera społeczna

Podobszar 2. Chocimino (obejmujące Chocimino i Chocimino Leśne) charakteryzuje się największymi kontrastami społecznymi, wynikającymi z napływu nowych mieszkańców i kumulacji problemów w obszarze dawnego budownictwa socjalnego.

Rysunek 12. Mapa Podobszaru 2. Chocimino.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Podobszar 2. Chocimino wyróżnia się na tle całej gminy odmienną dynamiką demograficzną. W latach 2019–2024 liczba mieszkańców wzrosła tu aż o 10,61%, podczas gdy w gminie Polanów zanotowano spadek o -5,62%. Struktura wiekowa jest nieco korzystniejsza niż średnio w gminie – odsetek osób powyżej 60. roku życia wynosi 26,03%, wobec 27,09% w całej gminie. Oznacza to, że w Chociminnie widoczny jest proces napływu nowych mieszkańców, w tym osób młodszych i rodzin z dziećmi, co częściowo równoważy negatywne trendy obserwowane w innych jednostkach.

„W Chociminnie w ostatnich latach przybywa nowych mieszkańców – to ludzie, którzy szukają spokoju, natury i ciszy. Miejscowość postrzegana jest jako oaza spokojności, a nowi mieszkańcy dobrze się tu odnajdują. Nie ma konfliktów z autochtonami – wręcz przeciwnie, nowi właściciele inwestują w swoje domy, starają się o poprawę otoczenia i pozytywnie wpływają na wizerunek wsi”.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Chocimino choć nadal notuje ponadprzeciętny poziom bezrobocia – 6,85%, to w ostatnich latach trend jest pozytywny - liczba bezrobotnych spadła o 37%, co wskazuje na poprawę absorpcji rynku pracy. Struktura bezrobocia pozostaje jednak niekorzystna: po 70% udziałów w ogólnej puli osób bezrobotnych mają kobiety jak i długotrwale bezrobotni co sugeruje, że reintegracja zawodowa jest utrudniona. Aż 60% bezrobotnych ma niskie wykształcenie. Bezrobocie ma tu charakter strukturalny – wynika głównie z odległości od Polanowa (ok. 10 km) i braku lokalnych miejsc pracy. Dostępne są jedynie zajęcia sezonowe – głównie zbiór runa leśnego.

Chocimino charakteryzuje się najwyższym w gminie odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej – 12,33%, czyli niemal dwukrotnie więcej niż średnio w gminie (6,26%). Struktura beneficjentów wskazuje na dominację kobiet (55,56%, zbliżone do gminy) i relatywnie mniejszy udział osób starszych (22,22%). Wyróżnia się wysoki odsetek osób korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie (11,11% wobec 2,23% w gminie) oraz alkoholizmu (22,22% wobec 9,02%). Chocimino wyraźnie odbiega więc od średnich gminnych – problemy społeczne mają tu charakter bardziej patologiczny i są związane z uzależnieniami i przemocą domową. Chocimino charakteryzuje się najwyższą w gminie koncentracją mieszkań popegeerowskich (21,92 na 100 mieszkańców). Jest to ponad dwukrotnie więcej niż średnia gminna wynosząca 8,26. Ten wskaźnik koreluje z problemami społecznymi i bezrobociem strukturalnym, które po upadku PGR szczególnie dotknęło mieszkańców tego obszaru. W sołectwie zlokalizowany jest blok komunalny z mieszkaniami socjalnymi, w którym koncentrują się mieszkańcy pozostający podopiecznymi pomocy społecznej. Problemy socjalne są silnie związane z bezradnością opiekuńczą, a lokalni eksperci wskazują na potrzebę mobilnych (z uwagi na odległość od Polanowa) dyżurów specjalistów (psycholog, prawnik).

Wskaźniki interwencji służb porządkowych pozostają w Chociminie na podwyższonym poziomie (13,7 interwencji na 100 mieszkańców), przy umiarkowanym wskaźniku przestępczości i wykroczeń (2,05 na 100 mieszkańców). Choć dane wskazują na wzrost liczby zarejestrowanych wykroczeń i przestępstw w ostatnich latach, należy podkreślić, że dotyczy to niewielkich wartości bezwzględnych (wzrost z 1 do 3 przypadków), co nie przesądza o pogorszeniu sytuacji bezpieczeństwa, lecz może wynikać z incydentalnych zdarzeń. Poziom interwencji pozostaje jednak na podwyższonym poziomie, co może wskazywać na obecność lokalnych napięć społecznych lub punktowych problemów porządkowych.

Uczniowie z Chocimina uzyskują na tle gminy wyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty (44,21%) przy jednoczesnym braku zgłoszonych problemów wychowawczych, sytuacji kryzysowych i przypadków nieotrzymania promocji. Mimo to odnotowano wyższy odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (18%), co może wskazywać na potrzebę systemowego wsparcia, niezależnie od bieżących trudności wychowawczych. W centrum Chocimina funkcjonuje świetlica POKiS, w której organizowane są wydarzenia, zajęcia dla dzieci czy pomoc w odrabianiu lekcji. Lokalni eksperci wskazują jednak na zły stan techniczny budynku utrudniający prowadzenie działań.

Chocimino charakteryzuje się przeciętną frekwencją wyborczą (50,45%) i umiarkowaną aktywnością czytelniczną (26,03 czytelników na 100 mieszkańców), jednak brak jakichkolwiek organizacji pozarządowych może świadczyć o słabo rozwiniętym kapitale społecznym i ograniczonych możliwościach samoorganizacji mieszkańców.

„Aktywność społeczna jest bardzo ograniczona. Na jakiegokolwiek spotkania przychodzi zaledwie kilka osób – większość wykazuje postawę bierną lub roszczeniową. Kilka lat temu przestało działać Koło Gospodyń Wiejskich, które tworzyły tylko trzy działaczki. Pozytywnym wyjątkiem jest za to młodzież, która chętnie angażuje się w lokalne działania i pomaga w organizacji wydarzeń – to naprawdę super dzieciaki.”

Wywiad z lokalnym ekspertem

Tabela 12. Sytuacja społeczna Podobszaru 2. Chocimino – zestawienie wskaźników.

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 2. Chocimino
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-5,62	10,61
Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (%)	27,09	26,03
Odsetek osób bezrobotnych (%)	3,63	6,85
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-3,04	-37,5
Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych (%)	58,89	70
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	68,29	70
Udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż w ogóle bezrobotnych (%)	29,97	20
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (%)	6,26	12,33
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	64,57	55,56
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	28,95	22,22
Liczba osób korzystających z dodatków energetycznych i mieszkaniowych na 100 mieszkańców	0,48	1,37
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	0,24	0
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	1,25	2,05
Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	16,47	200
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	7,12	13,7
Średni wynik egzaminu ośmioklasisty w 2024 (%)	40,48	44,21
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	16,29	0
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	14,46	17,65
Frekwencja w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast w 2024 r.	49,22	50,45
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	29,33	26,03

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 2. Chocimino
Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,63	0

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, OKE w Poznaniu.

Sfery pozaspoleczne

Chocimino charakteryzuje się niską liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, wynoszącą 2,05 (poniżej średniej gminnej – 3,47). Jednak w latach 2019–2024 odnotowano istotny wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów, który jednak w wartościach bezwzględnych przekładał się na dwie nowe działalności gospodarcze. Udział zawieszonych podmiotów w Podobszarze 2. Chocimino w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest niższy niż średnia gminna i wynosi 25. Jednocześnie, liczba wyrejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców wynosi 0, co oznacza, że pomimo niewielkiej skali lokalnej przedsiębiorczości, sytuacja lokalnych podmiotów jest stabilna.

Stan środowiska w Chociminie można ocenić jako dobry, z niewielkimi przekroczeniami średnich wartości gminnych w zakresie zanieczyszczeń powietrza. Według danych GIOŚ średnioroczne stężenie pyłu PM10 wyniosło 11,50 µg/m³, a benzo(a)pirenu 0,15 µg/m³, gdy średnie wartości dla gminy były na poziomie 11,36 µg/m³ i 0,12 µg/m³ odpowiednio. Choć wartości te pozostają poniżej norm WHO, mogą wskazywać na lokalne źródła emisji.

Na terenie Podobszaru Chocimino nie stwierdzono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (raz na 10 oraz raz na 100 lat) ani zagrożenia powodzią od wód gruntowych (podtopienia). W odróżnieniu od Podobszaru Polanów, na terenie Podobszaru 2. Chocimino nie występują tereny cenne przyrodniczo, jednak Podobszar sąsiaduje z obszarem Natura 2000 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli.

Chocimino odznacza się pełnym pokryciem siecią wodociągową i kanalizacyjną. Problem w tym zakresie stanowi natomiast jakość wody, która zdaniem lokalnych ekspertów jest niska i stanowi jeden z najważniejszych deficytów infrastrukturalnych, który negatywnie wpływa na warunki życia mieszkańców. Wskazuje się, że w wodociągu wielokrotnie w ostatnich latach pojawiały się bakterie coli, woda jest bardzo często niezdatna do picia. W ramach wyzwań i potrzeb mieszkańców, modernizacja sieci wodociągowej i zapewnienie wody pitnej dobrej jakości są uznawane za kluczowe działania.

„Mieszkańcy muszą jeździć do źródła w lesie (...) skąd przywożą wodę w beczkach i zbiornikach. Sytuacja jest szczególnie trudna dla osób starszych. Osoby w podeszłym wieku, po siedemdziesiątce, muszą jeździć ciągnikami z tysiącilitrowymi beczkami po wodę.”

Wywiad z lokalnym ekspertem

Pomimo wysokich wartości wskaźników badających dostępność komunikacyjną (gęstość średnioważona przystanków komunikacji publicznej) istotnym problemem Podobszaru pozostaje wykluczenie komunikacyjne. Zgodnie z głosami uczestników warsztatów, bez własnego samochodu praktycznie nie da się funkcjonować,

w miejscowości nie ma bowiem żadnego transportu publicznego. Pomysłem na częściowe rozwiązanie tego problemu mogłaby być ścieżka rowerowa łącząca Chocimino z Polanowem, która poprawiłaby dostępność i umożliwiła bezpieczny dojazd. Niezbędne są również chodniki pomiędzy przystankami, aby mieszkańcy, zwłaszcza dzieci, mogli poruszać się bezpiecznie.

Pod kątem przestrzeni i obiektów publicznych w Podobszarze 2. Chocimino funkcjonuje budynek świetlicy, plac zabaw, boisko i teren spotkań z altaną. Obiekty te wymagają działań modernizacyjnych. Stan techniczny budynku świetlicy jest bardzo zły, budynek także nie spełnia wymogów dostępności architektonicznej. Brakuje zaplecza gastronomicznego, jest tylko jedna sala, w której przechowywany jest cały sprzęt – garnki, akcesoria sportowe, dekoracje. Druga, mała salka komputerowa jest zawilgocona, dach przecieka, a ogrzewanie zapewnia stary „kopciuch”, przez co zimą dzieci siedzą w kurtkach. Plac zabaw zlokalizowany przy świetlicy jest bardzo ubogi – urządzenia są stare i nieatrakcyjne. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w wydarzeniach plenerowych i festynach, ale obecne miejsce ich organizacji wymaga modernizacji – potrzebna jest większa altana z zadaszeniem oraz podłączenie prądu.

Analizując sferę techniczną dla Podobszaru 2. Chocimino należy zwrócić uwagę na wyższe od średniej gminnej wskaźniki dotyczące obecności azbestu oraz pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła ogólnej liczbie budynków. Oba przytoczone wskaźniki przyjmują w Chociminie najwyższe pośród wszystkich podobszarów rewitalizacji wartości. W Podobszarze problem stanowią niedokończone dwa bloki komunalne („szkielety”), które obniżają jakość przestrzeni i popadają w degradację. Równocześnie stanowią możliwy do wykorzystania potencjał obiektów, które po ukończeniu mogłyby służyć odpowiedzi na istniejącej potrzebie społecznej (np. dom seniora, mieszkania socjalne lub komunalne, inne). W sołectwie widoczna jest ponadto wyższa niż przeciętnie w gminie Polanów koncentracja mieszkań poPGR-owskich oraz wysoka liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1 km². W Podobszarze 2. znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków: kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus wraz z otoczeniem kościoła oraz park dworski.

Rysunek 13. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 2. Chocimino – wybrane przestrzenie

Budynek świetlicy wiejskiej w Chociminie – zły stan techniczny, brak funkcjonalności.

Plac zabaw obok świetlicy wiejskiej w Chociminie – teren nieatrakcyjny, wymagający kompleksowej modernizacji.

Nieukończony budynek komunalny – postępująca degradacja obiektu.

Boisko sportowe w Chociminie – potrzeba modernizacji i poprawy jakości infrastruktury.

Centralna przestrzeń Chocimina – niska estetyka i funkcjonalność.

Zabytkowy kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus w centrum Chocimina – obiekt wymagający rewitalyzacji.

Tabela 13. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 2. Chocimino – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 2. Chocimino
Gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,47	2,05
	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2024 r. [%]	32,35	25,00
	Zmiana liczby podmiotów w latach 2019 - 2024	39,09	200,00
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,28	1,37
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,25	0,00
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie pyłu PM10(µg/m3) w 2023 r.	11,36	11,50
	Średnie roczne stężenie pyłu B(a)P (µg/m3) w 2023 r.	0,12	0,15
	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	TAK	NIE
Przestrzenno - funkcjonalna	Liczba osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26,95	2,05
	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej (%)	99,81	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej (%)	58,51	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	1,44	0,00
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw i obiektów sportowych (pozaszkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,61	0,68
	Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km²)	0,09	1,58
	Gęstość demograficzna przystanków komunikacji publicznej (przystanki/10 000 mieszk.)	43,05	68,49
	Gęstość średnioważona przystanków	1,93	10,41
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla os. z niepełnosprawnościami (%)	16,28	0,00
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do		
Techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z podjazdem dla os. z niepełnosprawnościami (%)	48,84	0,00
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do	30,23	0,00

	potrzeb os. z niepełnosprawnościami (%)		
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z windą/schodociągami/platformą dla os. z niepełnosprawnościami (%)	6,98	0,00
	Ilość azbestu (w kilogramach) do unieszkodliwienia na 100 mieszkańców	27884,39	56445,21
	Udział pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła ogólnej liczbie budynków (%)	41,11	56,52
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1 km ²	0,37	17,41
	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	38,00	3,00
	Liczba mieszkań popegeerowskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców	8,36	21,92
	Liczba mieszkań popegeerowskich w przeliczeniu na 1 km ²	1,68	50,63

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Tabela 14. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 2. Chocimino.

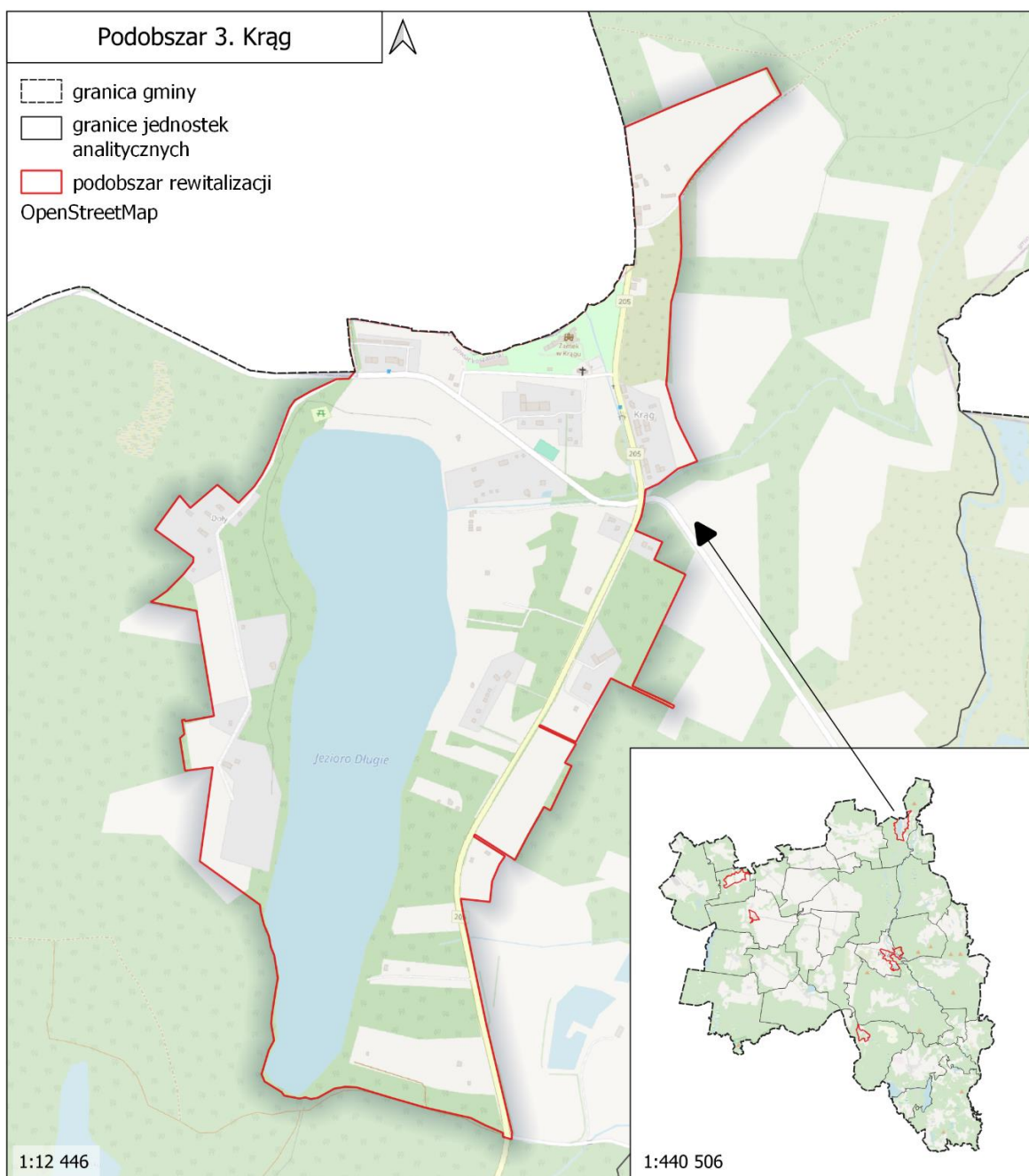
Problemy i potrzeby	Potencjały
- Chocimino charakteryzuje się najwyższym w gminie odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej – 12,33%, czyli niemal dwukrotnie więcej niż średnio w gminie (6,26%). Bezrobocie ma tu charakter strukturalny – wynika głównie z odległości od Polanowa (ok. 10 km) i braku lokalnych miejsc pracy. Wynika to w istotnej mierze z problemów obszaru o charakterze poPGRowskim. - Zdegradowana infrastruktura społeczna (świećlica wiejska), brak warunków do pracy środowiskowej i animacji. Brak atrakcyjnych, bezpiecznych przestrzeni rekreacyjnych i integracyjnych. - Wykluczenie komunikacyjne, brak transportu publicznego poza szkolnym, bariery dostępu do usług społecznych i oferty czasu wolnego – przede wszystkim dla dzieci, młodzieży i osób w wieku senioralnym. - Ograniczony kapitał społeczny, brak NGO, potrzeba nowych liderów. - Zła jakość wody i potrzeba modernizacji sieci technicznej. - Niedokończone dwa bloki komunalne („szkielety”), które obniżają jakość przestrzeni i popadają w degradację.	- Dobra jakość środowiska i atrakcyjność osiedleńcza i pozytywna dynamia demograficzna miejscowości. - Występowanie w Podobszarze obiektów zabytkowych (kościół, park).

PODOBSZAR REWITALIZACJI 3. KRĄG

Sfera społeczna

Krąg jest jednym z pięciu podobszarów rewitalizacji w gminie Polanów i obejmuje miejscowości Krąg i Doły zlokalizowane w północno - wschodniej części gminy.

Rysunek 14. Mapa Podobszaru 3. Krąg.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Krąg to jednostka o wyraźnie niekorzystnej strukturze demograficznej. W latach 2019–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 4,76%, a osoby w wieku powyżej 60 lat stanowią aż 32,22% populacji – to najwyższy udział seniorów spośród wszystkich

podobszarów rewitalizacji. Świadczy to o szczególnie zaawansowanym procesie starzenia się lokalnej społeczności.

Seniorzy zmagają się z poczuciem bezradności i samotności – nie mają jak uczestniczyć w wydarzeniach czy spotkaniach, nawet gdyby się one odbywały, bo trudno im się przemieszczać. W Krągu brakuje infrastruktury pieszej – chodników, oświetlenia, bezpiecznych przejść. Przykładem jest zabytkowa Aleja Bukowa, cenny element krajobrazu, który jednak nie ma oświetlenia ani chodnika, co utrudnia korzystanie z niej nawet spacerowiczom.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Poziom bezrobocia wynosi tu 6,67%, a w ciągu ostatnich pięciu lat liczba osób bezrobotnych wzrosła o 9%, do poziomu 12 osób. Najsilniejszym sygnałem alarmowym pozostaje długotrwałość zjawiska – aż 75% zarejestrowanych bezrobotnych pozostaje bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat. Udział kobiet wśród bezrobotnych (58,33%) jest zbliżony do średniej gminnej. Zaskakująco niski odsetek osób z niskim wykształceniem (16,67%) oraz umiarkowana liczba osób bez kwalifikacji (33,33%) sugerują, że problemem nie są wyłącznie braki kompetencyjne, lecz raczej ograniczona dostępność miejsc pracy w rozsądnym zasięgu, niska mobilność oraz uboga sieć pracodawców. Dodatkowo, co trzeci bezrobotny ma ponad 50 lat, co nadaje temu zjawisku również wymiar demograficzny.

Z pomocy społecznej korzysta 3,89% mieszkańców, co oznacza 7 osób – i jest to wynik niższy niż średnia dla całej gminy (6,26%). Mimo niewielkiego zasięgu, struktura przyczyn korzystania ze wsparcia wskazuje na koncentrację złożonych problemów. Ubóstwo jest głównym powodem przyznania pomocy – dotyczy 71,43% świadczeniobiorców, wobec 64,57% w całej gminie. Na równie wysokim poziomie utrzymują się wskaźniki związane z niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą (w obu przypadkach około 43%), co również przekracza średnie gminne. Odsetek osób objętych pomocą z tytułu bezdomności i alkoholizmu sięga 14%, przy średniej dla gminy wynoszącej 9%. Całościowy obraz wskazuje na obecność deficytów zdrowotnych, materialnych i życiowych, a także ryzyka wykluczenia mieszkaniowego i społecznego.

W Krągu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Oaza” będący ośrodkiem dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych - osób przewlekłe psychicznie chorych, osób niepełnosprawnych intelektualnie i osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Celem działalności ŚDS jest stworzenie warunków umożliwiających uczestnikom integrację ze środowiskiem, poprawę sprawności funkcjonowania w codziennym życiu w miejscu zamieszkania i w środowisku lokalnym czy kształtowanie podstawowych umiejętności społecznych podopiecznych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości. Zdaniem lokalnych ekspertów lokalizacja Domu jest jednak mało korzystna pod kątem obsługi gminy – Krąg to miejscowość gminy najbardziej wysunięta na północ, co powoduje, że transport podopiecznych trwa po 3 godziny dziennie.

Wskaźnik interwencji Policji sięga w Podobszarze 3. Krąg 17,22 na 100 mieszkańców i jest to najwyższa wartość w gminie – przy jednocześnie umiarkowanym poziomie przestępczości i wykroczeń (1,67), który w ciągu pięciu lat zmniejszył się o 40%. Odnotowano także najwyższą w gminie liczbę zdarzeń drogowych bez ofiar – ponad 1,6 na 100 mieszkańców – co może świadczyć o problemach z infrastrukturą drogową lub konieczności zwiększenia nadzoru nad bezpieczeństwem ruchu.

„Przez Krąg przebiega przelotowa droga wojewódzka, przy której nie ma zatoczki autobusowej ani chodnika. Każdego dnia wsiada tam około 12 dzieci korzystających z autobusu szkolnego, nie mając bezpiecznego miejsca oczekiwania – brak przejścia dla pieszych i oświetlenia powoduje realne zagrożenie.”

Wywiad z lokalnym ekspertem

Wyniki egzaminu ósmoklasisty należą do najniższych w całej gminie – średni wynik wynosi tu zaledwie 32,9%, czyli ponad 7 punktów procentowych poniżej średniej gminnej. Choć wskaźnik uczniów sprawiających trudności wychowawczych (9,09 na 100 uczniów) nie jest szczególnie wysoki, a brak danych o specjalnych potrzebach edukacyjnych może sugerować ograniczoną skalę takich przypadków, niskie rezultaty egzaminacyjne wskazują na potrzebę interwencji w obszarze jakości nauczania oraz systemowego wsparcia edukacyjnego.

Aktywność społeczna jest niska – frekwencja wyborcza na poziomie 40,74% to najniższy wynik wśród analizowanych podobszarów, a czytelnictwo utrzymuje się na przeciętnym poziomie (27,22 na 100 mieszkańców). Brak organizacji pozarządowych może świadczyć o deficycie struktur animujących życie społeczne i ograniczonej zdolności mieszkańców do samoorganizacji. Wpływ na to może mieć niewątpliwie fakt, iż w Podobszarze brakuje infrastruktury społecznej – nie ma świetlicy, boiska, miejsc spotkań, brakuje przestrzeni, w której mogliby się spotykać starsi mieszkańcy, Koło Gospodyń Wiejskich czy młodzież. Jedyne miejsce integracji lokalnej stanowi wiatra nad jeziorem, która jednak może pełnić funkcję miejsca spotkań wyłącznie w okresie letnim.

„Wśród mieszkańców narasta poczucie niemocy i pominięcia – ludzie nie mają gdzie się spotykać ani działać, a często czują, że nikt się nimi nie interesuje.”

Wywiad z lokalnym ekspertem

Tabela 15. Sytuacja społeczna Podobszaru 3. Krąg – zestawienie wskaźników.

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 3. Krąg
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-5,62	-4,76
Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (%)	27,09	32,22
Odsetek osób bezrobotnych (%)	3,63	6,67
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-3,04	9,09
Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych (%)	58,89	58,33
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	68,29	75
Udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż w ogóle bezrobotnych (%)	29,97	33,33
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (%)	6,26	3,89
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	64,57	71,43

Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	28,95	42,86
Liczba osób korzystających z dodatków energetycznych i mieszkaniowych na 100 mieszkańców	0,48	0,56
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	0,24	0,56
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	1,25	1,67
Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	16,47	-40
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	7,12	17,22
Średni wynik egzaminu ośmioklasisty w 2024 (%)	40,48	32,9
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	16,29	9,09
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	14,46	0
Frekwencja w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast w 2024 r.	49,22	40,74
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	29,33	27,22
Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,63	0

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, OKE w Poznaniu.

Sfery pozaspoleczne

W Podobszarze 3. Krąg koncentracja aktywnych podmiotów jest niska (3,33 na 100 mieszkańców), a w 2024 roku nie zarejestrowano nowych firm. Wskaźnik zawieszonych działalności jest zbliżony do średniej gminnej i wynosi 33,33. Dynamika zmian w sektorze gospodarczym na przestrzeni lat jest w Krągu korzystna. Zmiana liczby podmiotów w latach 2019 – 2024 wyniosła w Podobszarze 50, podczas gdy średnio w gminie było to 39,09. Miejscowość posiada istotny potencjał turystyczno-przyrodniczy i historyczny, który jest obecnie nie w pełni wykorzystywany. W Krągu znajduje się Zamek Podewils – obiekt o dużych walorach historycznych i architektonicznych, będący elementem lokalnej bazy turystycznej (hotel i zajazd Zamkowy). Wokół jeziora zamkowego biegnie również ścieżka dydaktyczna, lecz część trasy została zamknięta, przez co utraciła funkcję spacerową. W sołectwie Krąg znajdują się cztery jeziora, spośród których wyróżnia się Jezioro Nidno, które ma wyjątkowe walory przyrodnicze, w tym czystą, źródlaną wodę. W okolicy Krągu zlokalizowane są ponadto najstarsze stawy hodowlane pstrągów.

„Na terenie Krągu znajduje się wiele drugich domów i nieruchomości letniskowych. Około połowa właścicieli to osoby przyjezdne, które pojawiają się głównie w sezonie letnim. Niestety, mimo tego potencjału, brakuje podstawowej infrastruktury turystycznej – nie ma nawet ścieżki rowerowej, która mogłaby połączyć planowane kąpielisko z wiatą nad jeziorem. Dostęp do jezior jest utrudniony – linie brzegowe zostały zajęte przez prywatnych właścicieli, przez co

mieszkańcy nie mają, gdzie się kąpać. Brak publicznych dojazdów do wody to jeden z najbardziej palących problemów."

Wywiad z lokalnym ekspertem

W opinii mieszkańców Krąg „żyje głównie z turystów", ale tak naprawdę brakuje oferty turystycznej i usług okołoturystycznych, które mogłyby tworzyć miejsca pracy i źródła dochodu dla lokalnej społeczności. Potrzebne jest zrównoważone podejście – rozwój infrastruktury dla turystów powinien iść w parze z tworzeniem oferty dla mieszkańców, zwłaszcza dla młodych, by nie musieli opuszczać wsi w poszukiwaniu perspektyw.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Stan środowiska przyrodniczego w Podobszarze Krąg można określić jako umiarkowanie dobry. Według danych GIOŚ w 2023 roku średnioroczne stężenie pyłu PM₁₀ w Podobszarze Krąg wyniosło 11,40 µg/m³, co nie przekracza dopuszczalnej normy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), jednak jest nieco wyższe od średniej gminnej (11,36 µg/m³). Z kolei stężenie B(a)P osiągnęło poziom 0,27 µg/m³, ponad dwukrotnie wyższy od średniej dla gminy (0,12 µg/m³), ale również w granicach obowiązującej normy.

Pod względem hydrologicznym w granicach Podobszaru nie zidentyfikowano obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (raz na 10 oraz raz na 100 lat) ani ryzyka powodziowego od wód gruntowych (podtopienia). Na terenie podobszaru nie występują obszary chronione, jednak w bliskiej odległości znajduje się obszar Natura 2000 Dolina Grabowej.

W odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej dominującym w Krągu problemem jest brak infrastruktury społecznej, stanowiącej miejsce organizacji spotkań czy wydarzeń dla mieszkańców. Jediną przestrzenią wykorzystywaną w tym celu jest plac zabaw z wiatą, które wymagają modernizacji.

W samej miejscowości nie ma boiska ani strefy rekreacyjnej – mieszkańcy wskazują, że nawet boisko multisportowe z siatkówką, koszykówką czy badmintonem byłoby dużym wsparciem. Można by organizować lokalne potyczki sportowe i wydarzenia dla młodzieży, które pozwoliłyby zintegrować społeczność.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Modernizacji wymaga infrastruktura drogowa, której niedostatki wpływają na bezpieczeństwo w ruchu szczególnie niechronionych uczestników ruchu (pieszych, rowerzystów). Kluczowym celem jest poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego – szczególnie w zakresie chodników, oświetlenia i bezpiecznych przejść dla pieszych (m.in. przy drodze wojewódzkiej, drodze powiatowej Krąg-Bożenica). Istotnym dla mieszkańców zagadnieniem jest także wykluczenie komunikacyjne. W Krągu, pomimo stosunkowo dużej gęstości przystanków komunikacji publicznej, nie funkcjonuje transport publiczny, co utrudnia dojazdy do miejsc pracy czy instytucji publicznych, do Polanowa można się dostać jedynie samochodem.

Miejscowość jest w pełni zwodociągowana, natomiast dostęp do sieci kanalizacyjnej kształtuje się na poziomie nieco niższym niż przeciętnie w gminie Polanów.

Analizując zagadnienia sfery technicznej Krąg ma niższy niż średnia gminna wskaźnik udziału budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła (odpowiednio 33,87 i 41,11).

Ilość azbestu do unieszkodliwienia również plasuje się poniżej średniej gminnej. Jedyny obiekt świadczący usługi publiczne w Podobszarze (ŚDS Oaza) wymaga termomodernizacji. Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1 km² jest w Podobszarze wyższa niż w gminie Polanów, a wśród zlokalizowanych w Krągu obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków wymienić należy: kościół Zwiastowania NMP z kaplicą grobową oraz XV-wieczny zamek rycerski (własność prywatna), w którym obecnie funkcjonuje hotel Podewils.

Rysunek 15. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 3. Krąg – wybrane przestrzenie

Teren rekreacyjny w Krągu – niska jakość przestrzeni publicznej, potrzeba modernizacji i doposażenia.

Zabytkowy kościół Zwiastowania NMP w Krągu.

Zabytkowy zamek rycerski obecnie pełniący funkcje hotelowe.

Jezioro Nidno w Krągu.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Oaza” – infrastruktura wymagająca termomodernizacji.

Tabela 16. Sytuacja pozaspółeczna Podobszaru 3. Krąg – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 3. Krąg
Gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,47	3,33
	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2024 r. [%]	32,35	33,33
	Zmiana liczby podmiotów w latach 2019 - 2024	39,09	50,00
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,28	0,00
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,25	0,00
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie pyłu PM10(µg/m3) w 2023 r.	11,36	11,40
	Średnie roczne stężenie pyłu B(a)P (µg/m3) w 2023 r.	0,12	0,27
	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	TAK	NIE
Przestrzenno - funkcjonalna	Liczba osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26,95	6,11
	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej (%)	99,81	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej (%)	58,51	46,77
	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	1,44	0,00
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw i obiektów sportowych	0,61	1,11

	(pozaszkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców		
	Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km ²)	0,09	0,74
	Gęstość demograficzna przystanków komunikacji publicznej (przystanki/10 000 mieszk.)	43,05	55,56
	Gęstość średnioważona przystanków	1,93	6,42
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla os. z niepełnosprawnościami (%)	16,28	brak b.u.p.
Techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z podjazdem dla os. z niepełnosprawnościami (%)	48,84	brak b.u.p.
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb os. z niepełnosprawnościami (%)	30,23	brak b.u.p.
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z windą/schodółazem/platformą dla os. z niepełnosprawnościami (%)	6,98	brak b.u.p.
	Ilość azbestu (w kilogramach) do unieszkodliwienia na 100 mieszkańców	27884,39	19293,33
	Udział pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła ogólnej liczbie budynków (%)	41,11	33,87
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1km ²	0,37	3,71
	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	38,00	2,00

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Tabela 17. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 3. Krąg.

Problemy i potrzeby	Potencjały
– Zaawansowany proces starzenia się mieszkańców (32,22% seniorów), wysoka izolacja i niska mobilność seniorów wzmacnia potrzebę zapewnienia oferty wsparcia. – Brak infrastruktury społecznej – brak świetlicy wiejskiej, miejsc spotkań, oferty dla seniorów, młodzieży i KGW; jedyne miejsce integracji (wiata) dostępne tylko sezonowo. – Wysoka liczba interwencji Policji (17,22) oraz zdarzeń drogowych – potrzeba poprawy bezpieczeństwa pieszych, oświetlenia i infrastruktury drogowej. – Niskie wyniki edukacyjne uczniów (32,9%) i brak lokalnej oferty edukacyjno-rozwojowej.	– W Krągu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Oaza” będący ośrodkiem dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych. – Niewykorzystany potencjał turystyczny i przyrodniczy Krągu – ograniczony dostęp do jezior, brak plaży, brak ścieżek, brak usług okołoturystycznych. – Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków: kościół Zwiastowania NMP z kaplicą grobową oraz XV-wieczny zamek rycerski, w którym obecnie funkcjonuje hotel Podewils.

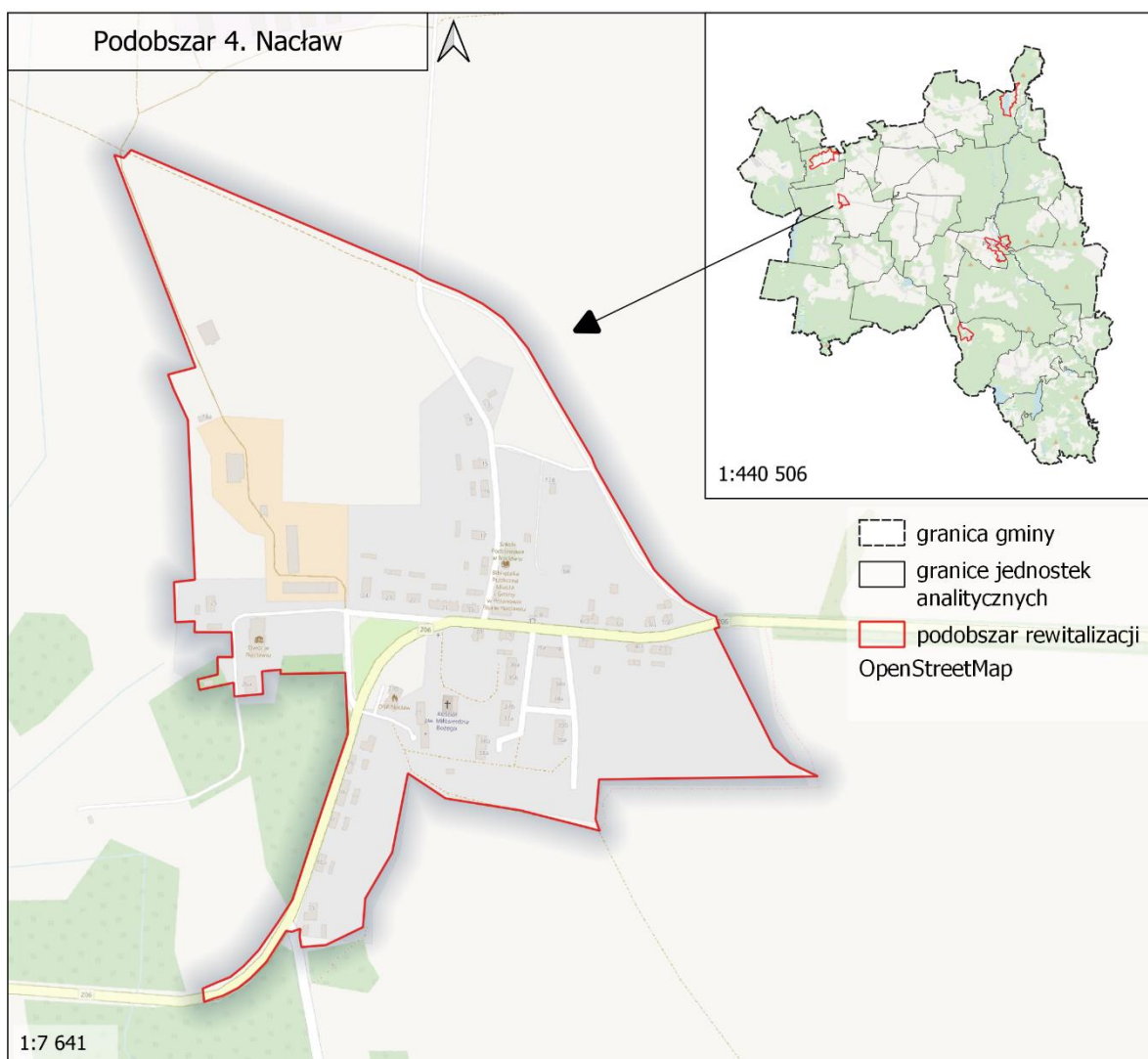
– Brak organizacji pozarządowych, niska aktywność społeczna, potrzeba wzmocnienia liderów lokalnych i animacji społecznej. – Niedostosowanie kluczowej infrastruktury opiekuńczo-terapeutycznej (ŚDS „Oaza”) do współczesnych standardów: niska efektywność energetyczna, problemy z warunkami użytkowania, brak odpowiedniego zaplecza do prowadzenia terapii. – Modernizacji wymaga infrastruktura drogowa, której niedostatki wpływają na bezpieczeństwo w ruchu szczególnie niechronionych uczestników ruchu (pieszych, rowerzystów). Kluczowym celem jest poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego – szczególnie w zakresie chodników, oświetlenia i bezpiecznych przejść dla pieszych.	
--	--

PODOBSZAR REWITALIZACJI 4. NACŁAW

Sfera społeczna

Podobszar zlokalizowany jest w centralno – zachodniej części gminy Polanów, zajmuje powierzchnię 0,35 km² i zamieszkiwany jest przez 479 mieszkańców.

Rysunek 16. Mapa Podobszaru 4. Naclaw.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Podobszar 4. Naclaw charakteryzuje się szczególnie niekorzystnymi trendami demograficznymi – w latach 2019–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się aż o 8,54%, co stanowi drugi najgłębszy spadek wśród wszystkich podobszarów (po Polanowie OR). Mimo to, udział seniorów (24,69%) jest niższy niż średnia gminna (27,09%), co sugeruje, że proces starzenia się populacji nie jest tu równie zaawansowany jak w innych częściach gminy, np. w Krągu.

Naclaw to miejscowość, z której młodzi ludzie stopniowo wyjeżdżają za pracę. Coraz częściej słyszy się, że taniej jest wynająć mieszkanie w Koszalinie, zwłaszcza w przypadku młodych małżeństw z dziećmi, niż codziennie dojeżdżać do pracy. Odległość i koszty transportu stają się główną barierą, która sprzyja odpływowi mieszkańców.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Wskaźnik bezrobocia w Naclawiu wynosi aż 7,26% – to jeden z najwyższych poziomów w gminie, mimo że w ostatnich pięciu latach liczba osób bezrobotnych nieznacznie spadła. Struktura bezrobocia pozostaje jednak bardzo niekorzystna: kobiety stanowią

ponad 75% bezrobotnych, osoby długotrwale pozostające bez pracy – 71%, a aż 57% legitymuje się wyłącznie niskim wykształceniem. Dodatkowo, 60% bezrobotnych nie posiada kwalifikacji zawodowych, a osoby w wieku 50+ stanowią 40% zarejestrowanych. Tego typu profil jest charakterystyczny dla strukturalnego bezrobocia i wskazuje na utrwalone bariery zatrudnieniowe, zwłaszcza w kontekście ograniczonej oferty pracy dla osób o niskich kompetencjach lub w wieku przedemerytalnym. Po upadku PGR-u Nacław zmagają się z trwałym bezrobociem, które szczególnie dotyka mieszkańców dawnego osiedla popegeerowskiego. Choć nie występują wyraźne podziały społeczne między mieszkańcami bloków i domów jednorodzinnych, to jednak struktura zatrudnienia i sytuacja materialna wśród dawnych pracowników PGR pozostaje trudna. Dodatkowo, zdaniem lokalnych ekspertów kobiety w wieku 40+ pozostają biernie zawodowo z powodu braku transportu, słabej oferty pracy i obowiązków rodzinnych.

Pomocą społeczną objętych jest 6,22% mieszkańców, co odpowiada średniej dla całej gminy. Choć skala zjawiska (w wartościach bezwzględnych) nie odbiega od przeciętnych dla gminy Polanów poziomów, struktura przyczyn uzyskiwania wsparcia wskazuje na nasilenie pewnych przesłanek takich jak potrzeba ochrony macierzyństwa czy trudności adaptacyjne po odbyciu kary pozbawienia wolności. Odbiorcy pomocy to w równej mierze kobiety i mężczyźni (po 50%), a udział osób powyżej 60. roku życia (26,67%) niemal dokładnie odzwierciedla średnią gminną (26,11%). W Nacławiu prowadzona jest przez PCUS praca podwórkowa i socjoterapeutyczna. W kontekście problemów rodzinnych eksperci lokalni zauważają w Nacławiu problemy związane z uzależnieniami (alkoholizm, czasem narkotyki).

Na tle innych jednostek Nacław wypada bardzo korzystnie pod względem bezpieczeństwa – wskaźnik przestępczości i wykroczeń wynosi zaledwie 0,41 na 100 mieszkańców (najniższy w gminie), a liczba interwencji służb porządkowych również pozostaje bardzo niska. Co istotne, od 2019 roku liczba incydentów spadła o jedną trzecią. Jedynym sygnałem ostrzegawczym są zdarzenia drogowe – ich liczba w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest niemal trzykrotnie wyższa niż średnio w gminie, co może wskazywać na lokalne zagrożenia w ruchu drogowym. Uczestnicy warsztatów wskazali jako miejsca z obniżonym poczuciem bezpieczeństwa: plac zabaw (przypadki dewastacji i spożywania alkoholu), przystanek autobusowy - zdegradowany i zlokalizowany w niebezpiecznym miejscu. Istotnym dla mieszkańców tematem były także braki w zakresie oświetlenia i chodników, szczególnie niebezpieczne w okolicach przejść dla pieszych i przystanku.

Coraz częściej mieszkańcy wskazują na potrzebę instalacji monitoringu w centrum miejscowości, szczególnie w rejonie placu zabaw. W ostatnich latach nasiliły się tam akty wandalizmu – zniszczenia urządzeń i mienia publicznego. Przykładem jest sytuacja z kontenerami do segregacji odpadów: zostały zlikwidowane, ponieważ mieszkańcy nie sortowali śmieci, a brak monitoringu uniemożliwia egzekwowanie zasad.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Wyniki egzaminu ósmoklasisty wśród uczniów z Nacławia (kształcących się głównie w Polanowie) są wyższe niż średnia gminna, jednak towarzyszą im niepokojąco wysokie wskaźniki problemów wychowawczych i sytuacji kryzysowych. Szczególną uwagę zwraca fakt, że aż 20% uczniów to dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, co podkreśla konieczność zapewnienia odpowiedniego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

Na tle innych obszarów wiejskich Naclaw wyróżnia się pozytywnie pod względem potencjału społecznego. Wskaźnik czytelnictwa (38,80 na 100 mieszkańców) jest relatywnie wysoki, a obecność zarejestrowanych organizacji pozarządowych (0,62 na 100 mieszkańców) – unikalna wśród jednostek wiejskich objętych rewitalizacją – może świadczyć o pewnym potencjale do samoorganizacji i animacji lokalnej aktywności. Życie społeczne w Naclawiu koncentruje się wokół Koła Gospodyń Wiejskich, które regularnie organizuje spotkania w swoim gronie, oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, pełniącej istotną funkcję integracyjną i pomocową. Oprócz KGW i OSP, w Naclawiu funkcjonuje także klub w Spółdzielni Mieszkaniowej. Lokalnej aktywności sprzyja dostępność nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury społecznej takiej jak świetlica wiejska stanowiąca zaplecze dla organizacji zajęć popołudniowych i imprez oraz działalności Ochotniczej Straży Pożarnej i Koła Gospodyń Wiejskich. W 2025 r. do użytku oddany został także nowy budynek filii Biblioteki Publicznej. Zdaniem uczestników warsztatów istnieje potrzeba lepszego wykorzystania dostępnej infrastruktury, ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia w niej miejsca spotkań i aktywności dla młodzieży, której brakuje tego typu miejsc.

Tabela 18. Sytuacja społeczna Podobszaru 4. Naclaw – zestawienie wskaźników.

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 4. Naclaw
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-5,62	-8,54
Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (%)	27,09	24,69
Odsetek osób bezrobotnych (%)	3,63	7,26
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-3,04	-16,67
Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych (%)	58,89	77,14
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	68,29	71,43
Udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż w ogóle bezrobotnych (%)	29,97	40
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (%)	6,26	6,22
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	64,57	63,33
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	28,95	26,67
Liczba osób korzystających z dodatków energetycznych i mieszkaniowych na 100 mieszkańców	0,48	0,62
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	0,24	0
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	1,25	0,41
Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	16,47	-33,33
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	7,12	6,43

Średni wynik egzaminu ósmioklasisty w 2024 (%)	40,48	44,21
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	16,29	24
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	14,46	20
Frekwencja w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast w 2024 r.	49,22	44,3
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	29,33	38,8
Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,63	0,62

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, OKE w Poznaniu.

Sfery pozaspołeczne

Nactaw jest podobszarem o niższej koncentracji działalności gospodarczej w porównaniu do średniej gminnej. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi w Nactawiu 2,70, co jest wartością niższą niż średnia dla gminy Polanów, wynosząca 3,47. Największym problemem Podobszaru w sferze gospodarczej jest znikomy wzrost liczby podmiotów. W latach 2019–2024 zmiana liczby podmiotów wyniosła zaledwie 8,33%. Jest to wynik znacząco niższy niż 39,09% odnotowane jako średnia dla całej gminy Polanów, co wskazuje na niską dynamikę rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Niska dynamika gospodarcza może być powiązana z deficytami społecznymi (wykluczenie społeczne obszarów poPGRowskich) i technologicznymi (problemy w zakresie dobrej jakości sieci internetowej), które ograniczają możliwości aktywizacji zawodowej i rozwoju nowych form działalności. Pomimo niskiego tempa powstawania nowych firm, podmioty już działające w Nactawiu wydają się bardziej stabilne niż przeciętnie w gminie. Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w Nactawiu wynosi 18,75%, co jest wartością istotnie niższą niż średnia gminna wynosząca 32,35%. Rotacja podmiotów jest zrównoważona, lecz niewielka. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców (0,21) jest równa liczbie wyrejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców (0,21). Oba te wskaźniki plasują Podobszar poniżej średnich gminnych.

W 2023 roku w Podobszarze Nactaw, według danych GIOŚ, średnioroczne stężenie PM10 wyniosło 11,15 µg/m³, co jest nieco poniżej wartości dla całej gminy (11,36 µg/m³). Z kolei poziom B(a)P osiągnął 0,15 µg/m³, lekko przewyższając średnią wartość dla gminy (0,12 µg/m³). Mimo tych różnic, oba parametry pozostają poniżej dopuszczalnych norm WHO.

Zgodnie z dostępnymi mapami zagrożenia powodziowego, w granicach Podobszaru Nactaw nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (raz na 10 lat i raz na 100 lat), ani zagrożenie podtopieniami (wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego). Na terenie Podobszaru nie zidentyfikowano terenów chronionych. Brak obszarów objętych ochroną przyrody ogranicza potencjał ekologiczny i rekreacyjny tego terenu, jednak pozwala na większą elastyczność w planowaniu przestrzennym i rozwoju inwestycji.

Sytuacja funkcjonalno-przestrzenna Podobszaru 4. Nactaw jest wysoce zróżnicowana, charakteryzując się bardzo wysokim poziomem podstawowej infrastruktury technicznej (kanalizacja, ciepłownictwo) oraz bardzo dobrą dostępnością architektoniczną budynków użyteczności publicznej (BUP), przy jednoczesnych

deficytach komunikacyjnych. Nactaw jest jednym z najlepiej wyposażonych obszarów wiejskich w zakresie podstawowej infrastruktury sanitarnej w gminie Polanów. Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w Nactawiu wynosi 96,67%, co jest wynikiem znacznie wyższym niż średnia w gminie Polanów (58,51%). W rezultacie, tylko 1,45 osoby na 100 mieszkańców jest pozbawione dostępu do sieci kanalizacyjnej, podczas gdy średnia gminna to 26,95 osób. Nactaw wyróżnia się również wysokim odsetkiem budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej – 6,67%, co jest wskaźnikiem kilkukrotnie wyższym niż średnia dla gminy Polanów (1,44%), niemniej problem w tym zakresie może stanowić źródło ciepła jakim jest biogazownia należąca do firmy Good Valley, której dalsza działalność znajduje się obecnie pod znakiem zapytania. Biogazownia zapewnia ciepło dla osiedla w Nactawiu, a także dla świetlicy wiejskiej i remizy strażackiej (OSP) oraz szkoły.

Budynki użyteczności publicznej zlokalizowane w Podobszarze to Filialna Szkoła Podstawowa w Nactawiu, świetlica wiejska i remiza OSP oraz filia Biblioteki. Jakość ww. obiektów publicznych jest bardzo dobra. Obiekty te w znacznym stopniu zapewniają dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Odsetek budynków użyteczności publicznej (BUP) z podjazdem dla osób z niepełnosprawnościami (OzN) wynosi w Nactawiu 100,00%, co jest wynikiem ponad dwukrotnie wyższym niż średnia gminna (48,84%). Ponadto, 50,00% BUP posiada toaletę dostosowaną do potrzeb OzN (gmina 30,23%) oraz wyznaczone miejsca parkingowe (gmina 16,28%).

W sferze transportu publicznego pomimo niskiej dostępności demograficznej, Nactaw charakteryzuje się bardzo wysoką gęstością geograficzną przystanków (2,84 przystanki/km²), co sugeruje, że przystanki są rozmieszczone stosunkowo gęsto na danym obszarze terytorialnym. Pomimo tego Nactaw, podobnie jak inne podobszary rewitalizacji (Chocimino, Sowinko, Krąg), cierpi na wykluczenie komunikacyjne. Poza autobusami szkolnymi, w miejscowości nie funkcjonuje żadna regularna komunikacja publiczna, a brak transportu publicznego stanowi istotną barierę w dostępie do usług, pracy czy edukacji. Kluczowym, zdaniem uczestników warsztatów, działaniem w ramach rewitalizacji Nactawia jest poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej. Zgłoszono w tym zakresie potrzebę utworzenia bezpiecznego i funkcjonalnego centrum przesiadkowego w bezpieczniejszej lokalizacji, np. w tzw. „trójkącie”. Jakość wiaty przystankowej zlokalizowanej obecnie w centrum Nactawia jest bardzo niska.

Wśród zgłaszanych przez uczestników warsztatów problemów sfery przestrzenno – funkcjonalnej pojawiał się wątek niezadawalającej infrastruktury cyfrowej (brak światłowodu, niestabilny sygnał telefoniczny), co utrudnia edukację online i pracę zdalną. Z tego powodu także rozwiązania takie jak np. opaska seniora nie wszędzie mogą działać, z uwagi na brak dostępu do sieci.

Tkanka budowlana Podobszaru wymaga działań modernizacyjnych przede wszystkim w aspekcie azbestu pozostałego do unieszkodliwienia. Nactaw charakteryzuje najwyższą wartość wskaźnika ilości azbestu do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 100 mieszkańców – 63586,74 kg. Jest to wartość ponad dwukrotnie wyższa niż średnia gminna (27884,39 kg/100 mieszk.). Z kolei udział budynków wykorzystujących nieekologiczne źródła ciepła (piece do wymiany) jest niższy (36,67%) niż średnia gminna (41,11%). Miejscowość odznacza się nieco większym udziałem mieszkań popegeerowskich (9,96 na 100 mieszkańców) niż średnia gminna (8,36). Wyróżnikiem Podobszaru jest także wysoka koncentracja obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ – 22,73 na 1 km², podczas gdy średnia gminna to zaledwie 0,37. Wśród

zlokalizowanych w Podobszarze obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków wymienić należy pałac i park dworski znajdujące się obecnie we własności prywatnej.

Rysunek 17. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 4. Naclaw – wybrane przestrzenie

Budynek remizy i świetlicy wiejskiej w Naclawiu – dobrej jakości zaplecze infrastrukturalne.

Teren placu zabaw w Naclawiu – niska jakość przestrzeni, potrzeba modernizacji terenu.

Teren placu zabaw w Naclawiu – niska jakość przestrzeni, potrzeba modernizacji terenu.

Wiatła przystankowa w Naclawiu – zdegradowana infrastruktura przystankowa.

Centrum Miejscowości Naclaw – potrzeba poprawy jakości przestrzeni publicznych.

Tzw. „trójkąt” teren w sąsiedztwie zabytkowego pałacu i parku dworskiego.

Tabela 19. Sytuacja pozaspoleczna Podobszaru 4. Naclaw – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 4. Naclaw
Gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,47	2,70
	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2024 r. [%]	32,35	18,75
	Zmiana liczby podmiotów w latach 2019 - 2024	39,09	8,33
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,28	0,21
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,25	0,21
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie pyłu PM10(µg/m3) w 2023 r.	11,36	11,15
	Średnie roczne stężenie pyłu B(a)P (µg/m3) w 2023 r.	0,12	0,15
	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	TAK	NIE
Przestrzenno - funkcjonalna	Liczba osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26,95	1,45
	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej (%)	99,81	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej (%)	58,51	96,67
	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	1,44	6,67
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw i obiektów sportowych (pozaszkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,61	0,41
	Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km²)	0,09	2,84
	Gęstość demograficzna przystanków komunikacji publicznej (przystanki/10 000 mieszk.)	43,05	20,75
	Gęstość średnioważona przystanków	1,93	7,68
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla os. z niepełnosprawnościami (%)	16,28	50,00
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do		
Techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z podjazdem dla os. z niepełnosprawnościami (%)	48,84	100,00
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do	30,23	50,00

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 4. Naclaw
	potrzeb os. z niepełnosprawnościami (%)		
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z windą/schodolazem/platformą dla os. z niepełnosprawnościami (%)	6,98	0,00
	Ilość azbestu (w kilogramach) do unieszkodliwienia na 100 mieszkańców	27884,39	63586,74
	Udział pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła ogólnej liczbie budynków (%)	41,11	36,67
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1 km ²	0,37	22,73
	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	38,00	3,00
	Liczba mieszkań popegeerowskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców	8,36	9,96
	Liczba mieszkań popegeerowskich w przeliczeniu na 1 km ²	1,68	136,36

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Tabela 20. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 4. Naclaw.

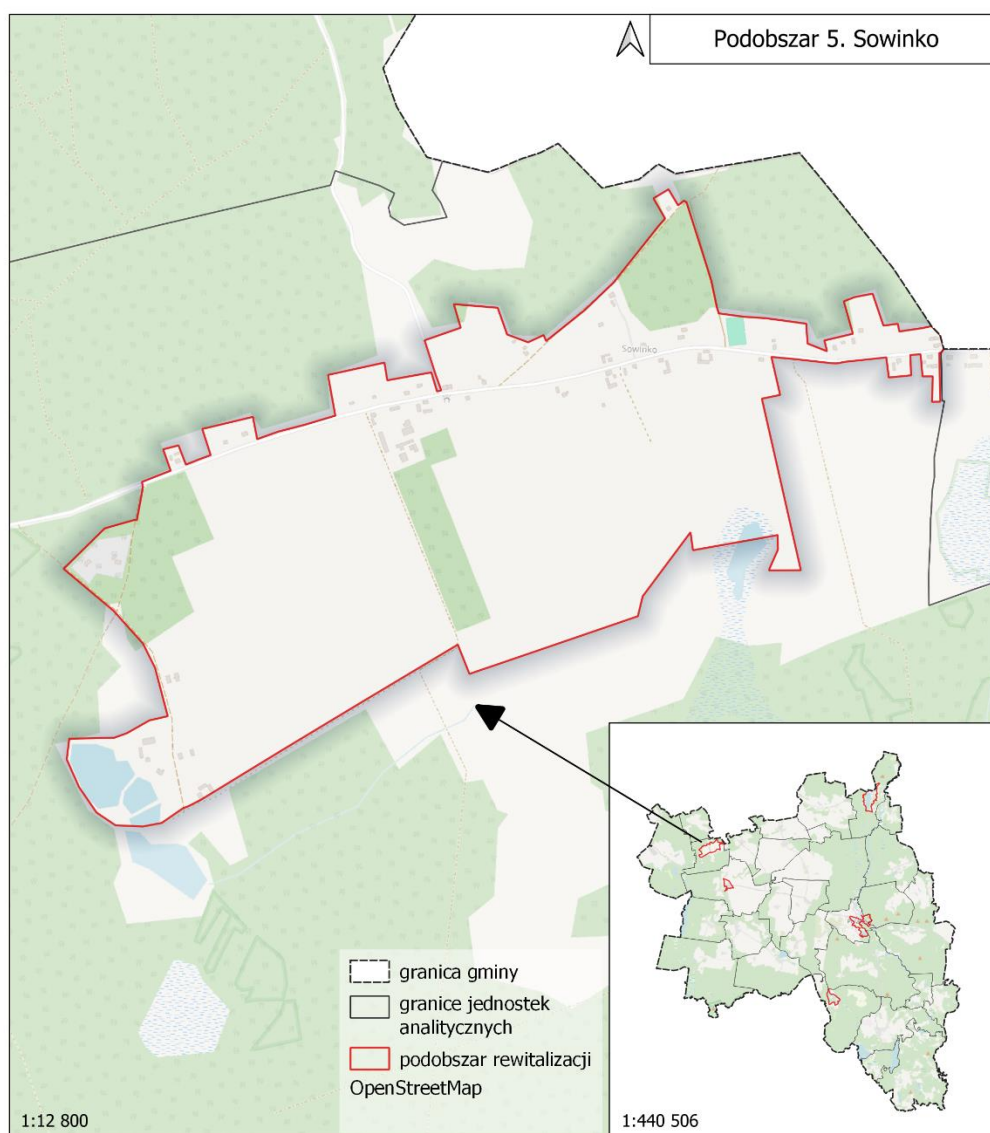
Problemy i potrzeby	Potencjały
– Podobszar dotyka problemy społeczne obejmujące m.in. strukturalne bezrobocie: 7,26%, przewaga kobiet (75%), wysoki udział długotrwale bezrobotnych (71%), niski poziom kwalifikacji i kompetencji zawodowych, wysokie obciążenie rodzin problemami wychowawczymi oraz 20% dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – potrzeba wsparcia emocjonalnego, społecznego i wychowawczego. – Naclaw wypada bardzo korzystnie pod względem bezpieczeństwa – wskaźnik przestępczości i wykroczeń wynosi zaledwie 0,41 na 100 mieszkańców (najniższy w gminie), liczba interwencji służb porządkowych również pozostaje bardzo niska. Uwagi wymagają zdarzenia drogowe – ich liczba w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest niemal trzykrotnie wyższa niż średnio w gminie. Braki w zakresie oświetlenia i chodników, szczególnie niebezpieczne w okolicach przejść dla pieszych i przystanku. – Brak dogodnego transportu i niefunkcjonalność przystanku autobusowego. Wysokie ryzyko wykluczenia komunikacyjnego osób starszych, dzieci i młodzieży – brak bezpiecznej infrastruktury dojazd do przystanku. – Wykluczenie cyfrowe – brak dostępu do sieci światłowodowej, słaby zasięg telefonii komórkowych.	– Dobry poziom aktywności społecznej. Życie społeczne w Naclawiu koncentruje się wokół Koła Gospodyń Wiejskich, które regularnie organizuje spotkania w swoim gronie, oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, pełniącej istotną funkcję integracyjną i pomocową. Oprócz KGW i OSP, w Naclawiu funkcjonuje także klub w Spółdzielni Mieszkaniowej. – Dostępność nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury społecznej takiej jak świetlica wiejska oraz nowy budynek filii Biblioteki Publicznej.

PODOBSZAR REWITALIZACJI 5. SOWINKO

Sfera społeczna

Podobszar Sowinko odznacza się umiarkowanym spadkiem liczby mieszkańców w latach 2019–2024 (-4,88%), przy czym odsetek osób powyżej 60. roku życia jest najniższy w gminie i wynosi 22,22%. Oznacza to, że proces starzenia się ludności jest tu mniej nasilony niż w pozostałych podobszarach. Niższy spadek liczby ludności w Sowinku (i wynikające z tego utrzymanie populacji na relatywnie stabilnym poziomie) wynika przede wszystkim z napływem nowych, młodych mieszkańców, który równoważy ogólne, negatywne trendy demograficzne.

Rysunek 18. Mapa Podobszaru 5. Sowinko.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Sowinko, zdaniem lokalnych ekspertów, funkcjonuje głównie jako "sypialnia Koszalina". Duża liczba nowych mieszkańców kupuje działki lub domy, szukając miejsca do życia w pobliżu większego miasta, ale pracując i spędzając czas wolny głównie w Koszalinie.

„Młodzi pracują głównie poza Sowinkiem – najczęściej w Koszalinie – dlatego dużo czasu zajmują im dojazdy, co ogranicza ich zaangażowanie w życie lokalne. Mimo to, gdy dzieje się coś ważnego, potrafią się zjednoczyć. Mieszkańców można też „rozruszać” – reagują pozytywnie na inicjatywy, chętnie przychodzą na imprezy i spotkania”.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Podobszar 5. Sowinko notuje najwyższy poziom bezrobocia w gminie – 9,40%, przy jednoczesnym wzroście liczby osób bezrobotnych aż o 57,14% w latach 2019–2024 (w liczbach bezwzględnych to obecnie jest 11 osób). Bezrobocie ma charakter głęboko strukturalny: blisko 91% osób pozostaje bez pracy długotrwale, a osoby z niskim wykształceniem i bez kwalifikacji stanowią niemal 2/3 ogółu zarejestrowanych.

Kobiety stanowią jedynie 36% bezrobotnych (poniżej średniej gminnej), natomiast osoby w wieku 50+ to aż ponad połowa – co wskazuje na dominację starszych osób o bardzo niskich szansach na samodzielny powrót na rynek pracy. Ten profil – starszy wiek, brak kwalifikacji i niskie wykształcenie – jest typowy dla strukturalnego bezrobocia, co oznacza, że bariery zatrudnienia są utrwalone i wynikają z niedopasowania kompetencji do wymagań współczesnego rynku pracy. Miejscowość, mimo napływu młodych mieszkańców, nie generuje wystarczającej liczby lokalnych, stabilnych miejsc pracy, które mogłyby wchłonąć starszą, nisko wykwalifikowaną siłę roboczą. Sytuacja ta prowadzi do nasilających się problemów bytowych i ubóstwa.

Z pomocy społecznej w Podobszarze korzysta 5,98% mieszkańców (wartość zbliżona do średniej gminnej (6,26%)), co przekłada się na 7 osób. Jednak analiza struktury przyczyn przyznania świadczeń ujawnia istotne informacje. Wszyscy beneficjenci otrzymują pomoc z tytułu ubóstwa (100%, wobec 64,57% w skali gminy), a 71% – także z powodu bezrobocia. Ponadto 43% korzysta z pomocy z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę, a 28,57% z powodu alkoholizmu – to niemal dwukrotnie więcej niż średnia gminna. Sowinko wyróżnia się także jednym z najwyższych w gminie wskaźników liczby osób pobierających dodatki energetyczne i mieszkaniowe, co – w powiązaniu z pozostałymi danymi – może świadczyć o nasilających się problemach z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych.

Pod względem bezpieczeństwa, Sowinko należy do najspokojniejszych jednostek. Wskaźnik wykroczeń i przestępstw wynosi zaledwie 0,85 na 100 mieszkańców, a liczba interwencji Policji i Straży Miejskiej nie przekracza 6 przypadków na 100 mieszkańców. W ostatnich latach utrzymuje się stabilny, bardzo niski poziom rejestrowanych zdarzeń.

W sferze edukacji Sowinko wyróżnia się bardzo wysokim odsetkiem uczniów nieotrzymujących promocji do następnej klasy (14,29%), co jest skrajnie niekorzystną wartością na tle gminy. Choć nie zgłoszono innych problemów wychowawczych czy sytuacji kryzysowych, tak wyraźna rozbieżność może wynikać z pojedynczych przypadków w małej grupie uczniów. Zdaniem uczestników warsztatów dzieci z Sowinka w większości uczą się w Koszalinie, także ich życie pozaszkolne toczy się właśnie tam. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę tworzenia oferty pozalekcyjnej i rekreacyjnej na miejscu, by dzieci i młodzież mogły uczestniczyć w zajęciach na miejscu, bez konieczności dojazdów.

Pod względem aktywności społecznej Sowinko cechuje się wysoką frekwencją wyborczą (52,03%), ale równocześnie najniższym w gminie poziomem czytelnictwa (15,38 czytelników na 100 mieszkańców) oraz całkowitym brakiem organizacji pozarządowych. Może to wskazywać na zaangażowanie obywatelskie o charakterze indywidualnym, przy jednoczesnym deficycie instytucjonalnych form aktywności społecznej i braku struktur integrujących lokalną społeczność. Problem w tym zakresie stanowi przede wszystkim brak infrastruktury umożliwiającej rozwój lokalnej oferty aktywności i integracji. Istniejąca w Podobszarze świetlica jest nieczynna, zdewastowana, bez dostępu do sanitariatów, tym samym nie spełnia swojej funkcji i nie służy mieszkańcom.

W przeszłości w Sowinku funkcjonowało Koło Gospodyń Wiejskich (KGW) wspólnie z Krytnem, ale z powodu nieporozumień organizacja się rozpadła. Pandemia dodatkowo osłabiła więzi społeczne – ludzie się pozamykali, a aktywność społeczna zauważalnie spada.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Sowinko ma zróżnicowaną strukturę osadniczą – wielu mieszkańców to osoby wysiedlone z Bieszczad, tworzące dawniej bardzo zżytą wspólnotę, obok których dziś pojawia się coraz więcej nowych, młodych rodzin, które dopiero budują swoją więź z miejscem. W związku z tym kluczowe staje się budowanie lokalnej tożsamości.

Tabela 21. Sytuacja społeczna Podobszaru 5. Sowinko – zestawienie wskaźników.

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 5. Sowinko
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-5,62	-4,88
Odsetek osób powyżej 60 r.ż. (%)	27,09	22,22
Odsetek osób bezrobotnych (%)	3,63	9,4
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-3,04	57,14
Udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych (%)	58,89	36,36
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	68,29	90,91
Udział bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż w ogóle bezrobotnych (%)	29,97	54,55
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (%)	6,26	5,98
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	64,57	100
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	28,95	14,29
Liczba osób korzystających z dodatków energetycznych i mieszkaniowych na 100 mieszkańców	0,48	0,85
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców	0,24	0,85
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	1,25	0,85
Zmiana liczby popełnionych wykroczeń, przestępstw w latach 2019-2024 (%)	16,47	0
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	7,12	5,98
Średni wynik egzaminu ośmioklasisty w 2024 (%)	40,48	44,21
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	16,29	0
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	14,46	0
Frekwencja w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast w 2024 r.	49,22	52,03
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	29,33	15,38

Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 5. Sowinko
Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,63	0

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, OKE w Poznaniu.

Sfery pozaspołeczne

Sowinko jest Podobszarem o jednym z najniższych wskaźników przedsiębiorczości w gminie. W Sowinku przypada zaledwie 2,56 aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Jest to wynik niższy niż średnia gminna, wynosząca 3,47. Natomiast w latach 2019 – 2024 odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów o dynamice wyższej niż średnia gminna. Problemem Sowinka w obszarze aktywności gospodarczej jest niestabilność istniejących podmiotów oraz brak zdolności do generowania miejsc pracy dla lokalnej, nisko wykwalifikowanej siły roboczej. W Podobszarze notuje się bardzo wysoki udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (62,50), stanowiący blisko dwukrotność średniej gminnej (32,35). Świadczy to o niestabilności lokalnego rynku i braku sprzyjających warunków dla ciągłości prowadzenia działalności. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców (0,85) jest równa liczbie wyrejestrowanych (0,85). Wskaźniki te są znacznie wyższe niż w gminie (nowo zarejestrowanych 0,28, wyrejestrowanych 0,25), co podkreśla dużą, lokalną dynamikę w tym zakresie.

Sowinko wyróżnia się najlepszym stanem środowiska naturalnego wśród analizowanych podobszarów. Średnioroczne stężenie pyłu PM10 w tym Podobszarze wyniosło 10,97 µg/m³, a B(a)P 0,11 µg/m³ — są to wartości niższe zarówno od średnich dla gminy (11,36 µg/m³ oraz 0,12 µg/m³ odpowiednio), jak i znacznie poniżej dopuszczalnych norm WHO.

Pod względem zagrożeń naturalnych, Podobszar 5. Sowinko znajduje się w miejscu, gdzie nie zidentyfikowano obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (raz na 10 oraz raz na 100 lat) oraz podtopieniami od wód gruntowych. W granicach Podobszaru nie odnotowano także występowania terenów chronionych.

Sowinko charakteryzuje się bardzo dobrym dostępem do podstawowych mediów. Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej wynosi 100,00%, istnieje jednak potrzeba modernizacji lokalnej sieci wodociągowej w sołectwie. Na terenie Podobszaru nie ma natomiast dostępu do sieci kanalizacyjnej i ciepłowniczej. Jednym z lokalnych problemów pozostaje stan dróg gminnych (mieszkańcy zgłaszają m.in. zły stan tzw. drogi pożarowej, gdzie brak jest utwardzonej nawierzchni). Największym wyzwaniem sfery funkcjonalno – przestrzennej Podobszaru 5. Sowinko jest brak odpowiedniej infrastruktury publicznej umożliwiającej życie społeczne i integrację mieszkańców. Jedyne w sołectwie budynki użyteczności publicznej jakim jest świetlica wiejska w Sowinku jest budynkiem niedziałającym, niefunkcjonalnym, nie posiadającym sanitariatów. Kluczową potrzebą jest budowa nowej świetlicy wiejskiej i stworzenie na jej bazie oferty integracyjnej dla "starych" i "nowych" mieszkańców.

Potrzebna jest nowa świetlica wiejska – miejsce z zapleczem sanitarnym, przestrzenią do organizacji wydarzeń, wymiany książek, wspólnego spędzania czasu czy wypicia kawy. Ma to być centrum życia społecznego, w którym można byłoby organizować imprezy okolicznościowe, zajęcia dla dzieci i spotkania sąsiedzkie.

Wywiad z lokalnym ekspertem

Miejscowość posiada siłownię zewnętrzną, plac zabaw i boisko, które wykorzystywane są przez mieszkańców i wymagają pewnych działań modernizacyjnych (plac zabaw i boisko). Barię funkcjonalną rozwoju pozostaje ponadto niska dostępność transportowa Podobszaru. Pomimo statystycznie wysokiej gęstości przystanków komunikacji publicznej, w rzeczywistości, poza autobusami szkolnymi, nie funkcjonuje żadna regularna komunikacja publiczna. Dojazd własnym autem pozostaje jedyną realną możliwością przemieszczania się. Brak podstawowej infrastruktury integracyjnej (zdewastowana świetlica) oraz położenie miejscowości w strukturze osadniczej gminy Polanów sprzyja orientacji mieszkańców na Koszalin.

W zakresie jakości tkanki budowlanej sytuacja Sowinka jest zróżnicowana pod względem typów wskaźników. Ilość azbestu do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 35 641,03 kg i jest to wynik wyższy niż średnia gminna (27 884,39 kg/100 mieszk.). Odsetek budynków zawierających azbest (33,87%) jest jednak niższy niż średnia gminna (41,30%). Również udział budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła (piece do wymiany) wynosi w Podobszarze 27,91% i jest to wartość korzystniejsza niż średnia gminna wynosząca 41,11%. Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1 km² wynosi 0,83, co jest wskaźnikiem wyższym niż średnia gminna (0,37), natomiast w miejscowości nie funkcjonują żadne obiekty wpisane do Rejestru Zabytków.

Rysunek 19. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 5. Sowinko – wybrane przestrzenie

Budynek świetlicy wiejskiej w Sowinku – zły stan techniczny, niska funkcjonalność obiektu.

Teren siłowni zewnętrznej w Sowinku.

Plac zabaw w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej w Sowinku – bardzo niska jakość przestrzeni i urządzeń.

Boisko sportowe w Sowinku – potrzeba modernizacji.

Wnętrze świetlicy wiejskiej w Sowinku – zły stan techniczny obiektu.

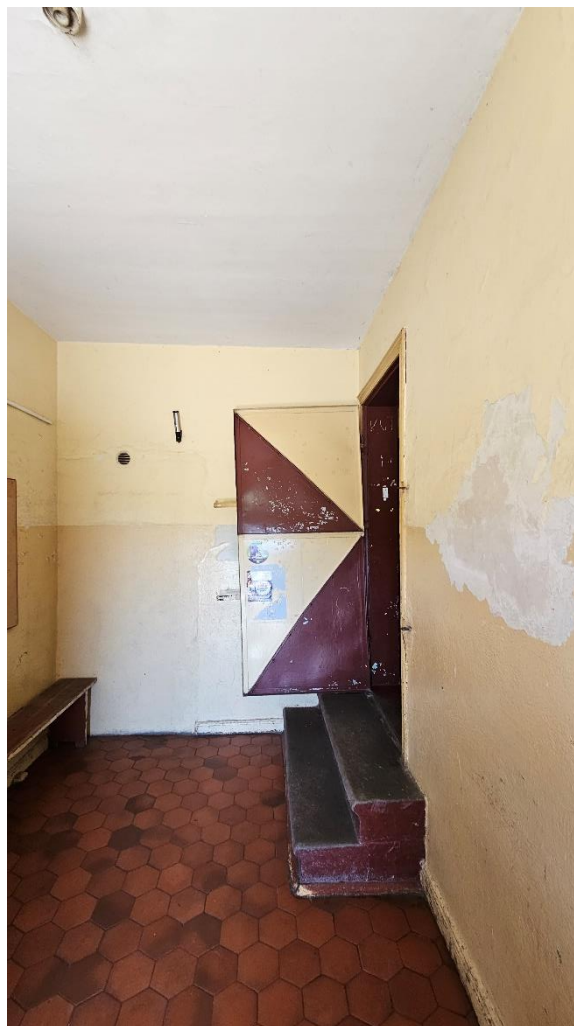

Tabela 22. Sytuacja pozaspoleczna Podobszaru 5. Sowinko – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Sfera	Wskaźnik	Wartość dla gminy Polanów	Wartość dla Podobszaru 5. Sowinko
Gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,47	2,56
	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2024 r. [%]	32,35	62,50
	Zmiana liczby podmiotów w latach 2019 - 2024	39,09	50,00
	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,28	0,85
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2024 r.	0,25	0,00
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie pyłu PM10(µg/m3) w 2023 r.	11,36	10,97
	Średnie roczne stężenie pyłu B(a)P (µg/m3) w 2023 r.	0,12	0,11
	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	TAK	NIE
Przestrzenno - funkcjonalna	Liczba osób pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26,95	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej (%)	99,81	100,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej (%)	58,51	0,00
	Odsetek budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej	1,44	0,00
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw i obiektów sportowych (pozaszkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,61	0,85
	Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km²)	0,09	0,83
	Gęstość demograficzna przystanków komunikacji publicznej (przystanki/10 000 mieszk.)	43,05	85,47
	Gęstość średnioważona przystanków	1,93	8,44
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla os. z niepełnosprawnościami (%)	16,28	0,00
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do		
Techniczna	Odsetek budynków użyteczności publicznej z podjazdem dla os. z niepełnosprawnościami (%)	48,84	100,00
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do	30,23	0,00

	potrzeb os. z niepełnosprawnościami (%)		
	Odsetek budynków użyteczności publicznej z windą/schodółazem/platformą dla os. z niepełnosprawnościami (%)	6,98	0,00
	Ilość azbestu (w kilogramach) do unieszkodliwienia na 100 mieszkańców	27884,39	35641,03
	Udział pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła ogólnej liczbie budynków (%)	41,11	27,91
	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ w przeliczeniu na 1km ²	0,37	0,83
	Liczba zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków wymagających remontu w ciągu najbliższych 5 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	38,00	0,00

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Polanowie, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Tabela 23. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 5. Sowinko.

Problemy i potrzeby	Potencjały
– Wysokie i strukturalne bezrobocie (9,40%), dominacja osób 50+, problemy materialne oraz niska mobilność zawodowa. – Zróżnicowanie społeczności („starzy” i „nowi” mieszkańcy), ograniczone więzi sąsiedzkie, potrzeba budowania tożsamości lokalnej i integracji międzypokoleniowej. – Brak oferty zajęć, działań animacyjnych i przestrzeni dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów; niski poziom aktywności społecznej i brak organizacji pozarządowych. – Ryzyko izolacji starszych mieszkańców i osób o ograniczonej mobilności; brak miejscowych usług społecznych. – Brak infrastruktury społecznej – istniejąca świetlica nieczynna, bez zaplecza sanitarnego, bez ogrzewania; brak miejsca do spotkań, integracji i działań społeczno-kulturalnych. – Degradacja i niedostosowanie infrastruktury technicznej – potrzeba modernizacji placu zabaw i boiska. Brak dobrej jakości infrastruktury plenerowej sprzyjającej integracji (altany, miejsce ogniskowe, strefy rekreacji). – Problemy infrastrukturalne w zakresie zaopatrzenia w wodę – potrzeba modernizacji lokalnej sieci wodociągowej. – Zły stan dróg i niski poziom bezpieczeństwa pieszych w rejonie dróg powiatowych, potrzeba oświetlenia i poprawy nawierzchni.	– Bliskość Koszalina i atrakcyjność osiedleńcza obszaru powodująca napływu nowych, młodych mieszkańców, który równoważy ogólne, negatywne trendy demograficzne.

III. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Po zakończeniu procesu rewitalizacji w gminie Polanów wzmocniony został kapitał społeczny oraz poszerzona oferta usług społecznych dostępnych w miejscu zamieszkania. W każdej miejscowości objętej wsparciem funkcjonują dostępne i przyjazne przestrzenie integracji, a świetlice wiejskie stały się centrami aktywności lokalnej – wyposażonymi, dostępnymi przez cały rok i wykorzystywanymi przez wszystkie grupy wiekowe. Wprowadzono kompleksowy program działań społecznych obejmujący rodzinę, młodzież, seniorów oraz liderów lokalnych, dzięki czemu mieszkańcy uzyskali silniejsze wsparcie środowiskowe, większe poczucie sprawczości i bezpieczeństwa.

W całym obszarze rewitalizacji zwiększyła się dostępność usług i aktywności dla seniorów, w tym dzięki funkcjonowaniu Mobilnego Klubu Seniora i rozwojowi usług świadczonych w miejscu zamieszkania. Problemy rodzin i dzieci są wcześniej identyfikowane i skuteczniej adresowane w ramach programu terapeutycznego i pracy podwórkowej, co przyczyniło się do poprawy dobrostanu psychospołecznego, relacji rodzinnych i funkcjonowania młodych ludzi. Rozwinięto kompetencje leaderskie mieszkańców, wzmacniając inicjatywy oddolne i zdolność społeczności do samodzielnego rozwiązywania problemów.

Poprawiło się bezpieczeństwo w ruchu pieszym, funkcjonowanie przestrzeni publicznych oraz dostępność do usług i aktywności – dzięki modernizacji dróg, oświetlenia, chodników oraz lokalnych miejsc spotkań i rekreacji. Wzrosła również atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna obszarów wokół jezior, lasów i terenów zielonych, co umożliwiło rozwój lokalnych usług, w tym agroturystyki.

Efekty w poszczególnych podobszarach

Podobszar 1. Polanów

Miasto zyskało nowoczesną i dostępną infrastrukturę społeczną i rekreacyjną. Wieża widokowa na Górze Warblewskiej stała się rozpoznawalnym symbolem gminy i miejscem rekreacji dla mieszkańców i turystów. Zmodernizowane obiekty publiczne – Urząd Miejski oraz szkoła podstawowa – zapewniają bezpieczne warunki pracy, nauki i schronienia. Stworzono nowe przestrzenie sportowe i edukacyjne przy szkole oraz miejsca integracji młodzieży. Rozwinięto funkcje rekreacyjne wokół Zalewu, co wzmocniło ofertę wydarzeń plenerowych i aktywności rodzinnych. Program zajęć dla dzieci i młodzieży poprawił ich kompetencje społeczne i odporność psychiczną, wzmacniając dobrostan dzieci i młodych dorosłych.

Podobszar 2. Chocimino

Nowa, w pełni dostępna świetlica wiejska stała się centrum integracji społecznej, edukacji i sąsiedzkich inicjatyw. Zakończona została wieloletnia budowa budynków

wielorodzinnych, które po adaptacji zapewniają mieszkania komunalne o zróżnicowanych funkcjach, dopasowanych do zmieniających się potrzeb demograficznych mieszkańców. Miejsce spotkań w centrum wsi zostało uporządkowane – powstała altana, wielofunkcyjne boisko i przestrzeń rekreacji, która umożliwia organizację wydarzeń plenerowych. Wzmocniono lokalne liderki i liderów oraz przywrócono działalność organizacji wiejskich.

Podobszar 3. Krąg

Wieś odzyskała dostęp do walorów naturalnych dzięki zagospodarowaniu plaży nad Jeziorem Nidno, budowie pomostu i stworzeniu bezpiecznej przestrzeni do rekreacji. Powstała świetlica wiejska wraz z otoczeniem, pełniąca rolę centrum integracji mieszkańców i zaplecza dla lokalnych inicjatyw. Zmodernizowano boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw, co stworzyło przestrzeń dla aktywności dzieci, młodzieży i rodzin. Poprawiono warunki funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza”, podnosząc bezpieczeństwo, dostępność i jakość usług dla osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie dla agroturystyki i usług turystycznych umożliwiło mieszkańcom rozwijanie lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Podobszar 4. Naclaw

W centrum miejscowości powstało nowoczesne i bezpieczne centrum przesiadkowe, które poprawiło jakość publicznego transportu i bezpieczeństwo pieszych, zwłaszcza dzieci i seniorów. W świetlicy wiejskiej stworzono dedykowaną strefę dla młodzieży – wyposażoną i współprojektowaną z młodymi mieszkańcami – która stała się miejscem spotkań, aktywności i rozwoju zainteresowań. Młodzież zyskała realną, stałą przestrzeń w życiu społecznym Naclawia.

Podobszar 5. Sowinko

Powstała nowa, funkcjonalna świetlica wiejska z pełnym zapleczem sanitarnym, która stała się sercem lokalnej społeczności oraz przestrzenią integracji „nowych” i „starych” mieszkańców. W bezpośrednim sąsiedztwie ukształtowano atrakcyjną strefę rekreacyjną z placem zabaw i altaną. Rozwinęła się oferta działań społecznych i animacyjnych – program integracyjny, zajęcia dla dzieci, warsztaty, wydarzenia sąsiedzkie – co pozwoliło zbudować spójną tożsamość miejscowości i wzmocniło więzi społeczne.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.

- 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności.
- 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
- 1.3. Wzmocnienie instytucji wsparcia oraz rozwój zasobu mieszkaniowego dostosowanego do lokalnych potrzeb.

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.

- 2.1. Modernizacja obiektów publicznych i poprawa ich efektywności.
- 2.2. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
- 2.3. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa poruszania się w przestrzeni publicznej.

Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów dokumentów strategicznych gminy

Perspektywa czasowa Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów 2026–2035 wykracza poza okres obowiązywania dotychczasowych dokumentów strategicznych gminy, tj. Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Polanów 2016–2025 oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych 2016–2025. Gmina podjęła prace dotyczące opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2035 oraz Strategii Rozwoju Gminy Polanów na lata 2026 – 2036, niemniej w trakcie prac nad GPR nie były gotowe jeszcze projekty ww. dokumentów.

IV. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia podstawowe

Ze względu na konieczność priorytetyzacji działań – to znaczy wyłonienia zadań najważniejszych z punktu widzenia zdiagnozowanych problemów, potrzeb mieszkańców i realnych możliwości ich wykonania w perspektywie GPR – przedsięwzięcia podzielono na dwie grupy: **przedsięwzięcia podstawowe** oraz **przedsięwzięcia uzupełniające**.

Do przedsięwzięć podstawowych zaliczono te zadania, które bezpośrednio realizują cele i kierunki działań GPR, mają największy wpływ na poprawę sytuacji społecznej i przestrzennej w podobszarach rewitalizacji oraz są możliwe do wdrożenia w okresie obowiązywania programu (2026-2035).

Przedsięwzięcia uzupełniające obejmują propozycje, dla których na etapie opracowania GPR nie potwierdzono pełnej gotowości realizacyjnej (np. brak dokumentacji, brak decyzji lokalizacyjnych, brak pewności co do finansowania) albo ich wykonanie wymaga dłuższego horyzontu czasowego niż okres obowiązywania programu.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały wypracowane **z udziałem interesariuszy**, w trakcie szerokiego procesu partycypacyjnego obejmującego m.in. warsztaty diagnostyczne i strategiczne, spotkania otwarte, indywidualne wywiady, wizje lokalne oraz rozmowy z przedstawicielami instytucji i organizacji z terenu gminy.

W tabeli poniżej zestawiono wszystkie **przedsięwzięcia podstawowe** zaplanowane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035.

W dalszej części rozdziału przedstawiono szczegółowe karty zadań dla każdego przedsięwzięcia.

Tabela 24. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 1. Polanów

Numer zadania	Tytuł zadania
1.1.	Budowa wieży widokowej na Górze Warblewskiej.
1.2.	Remont i termomodernizacja UM wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia.
1.3.	Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie
1.4.	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie
1.5.	Utworzenie miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży przy ul. Wiejskiej w Polanowie
1.6.	Program wzmacniania kompetencji społecznych i odporności psychicznej dzieci i młodzieży w Polanowie

Tabela 25. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 2 – Chocimino

Numer zadania	Tytuł zadania
2.1.	Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chocimlinie
2.2.	Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych
2.3.	Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino

Tabela 26. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 3 – Krąg

Numer zadania	Tytuł zadania
3.1.	Zagospodarowanie plaży z pomostem nad Jeziorem Nidno
3.2.	Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu
3.3.	Modernizacja i doposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu
3.4.	Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu
3.5.	Szkolenia i wsparcie rozwoju agroturystyki oraz lokalnych usług turystycznych

Tabela 27. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 4 – Naclaw

Numer zadania	Tytuł zadania
----------------------	----------------------

4.1.	Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Nactawia – nowe centrum przesiadkowe
4.2.	Młodzieżowa strefa spotkań w świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego wokół świetlicy

Tabela 28. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 5 – Sowinko

Numer zadania	Tytuł zadania
5.1.	Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka
5.2.	Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich

Tabela 29. Przedsięwzięcia podstawowe – przedsięwzięcia wspólne dla podobszarów rewitalizacji

Numer zadania	Tytuł zadania
6.1.	Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich
6.2.	Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową
6.3.	Program rozwoju kompetencji liderkich

Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW

Zadanie 1.1.
Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW
TYTUŁ ZADANIA
Budowa wieży widokowej na Górze Warblewskiej.
OPIS ZADANIA
<u>Koncepcja i zakres zadania:</u> Zadanie obejmuje budowę wieży widokowej na Górze Warblewskiej, na działce nr 306/1 w obrębie Warblewo. Planowany obiekt będzie konstrukcją stalową z jednym głównym tarasem widokowym, umożliwiającym obserwację miasta Polanowa oraz otaczającej go przestrzeni leśnej. Wieża zostanie zaprojektowana tak, aby zapewnić bezpieczną komunikację dla użytkowników, w tym odpowiednią szerokość ciągu schodowego, miejsca do zatrzymania się oraz możliwość bezkolizyjnego minięcia się osób poruszających się w przeciwnych kierunkach. Zakres zadania obejmuje również kompleksowe zagospodarowanie terenu wokół wieży. Przewiduje się montaż elementów małej architektury (ławostół, miejsca odpoczynku), ustawienie tablic informacyjnych i regulaminowych oraz wykonanie dojść i strefy wejściowej. W ramach inwestycji zostaną wykonane instalacje techniczne zwiększające funkcjonalność obiektu, w tym panele fotowoltaiczne

Zadanie 1.1.

z magazynem energii, oświetlenie LED oraz monitoring. Rozwiązania te pozwolą na utrzymanie obiektu w sposób bezpieczny, efektywny energetycznie i ograniczający koszty eksploatacji.

Efekt zadania:

Realizacja zadania uporządkuje przestrzeń na szczycie Góry Warblewskiej, zwiększy jej dostępność i pozwoli wprowadzić funkcję rekreacyjną, stanowiąc uzupełnienie oferty wypoczynkowo-turystycznej Polanowa. Projekt odpowiada na potrzeby mieszkańców i odwiedzających dotyczące tworzenia miejsc aktywności, atrakcyjnych punktów obserwacyjnych oraz uporządkowanych, bezpiecznych przestrzeni publicznych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W zakresie dostępności przewiduje się zastosowanie rozwiązań umożliwiających osobom ze szczególnymi potrzebami dostęp do części użytkowej wieży. Na etapie dokumentacji projektowej zostanie określony rodzaj urządzenia transportu pionowego, w szczególności winda, platforma pionowa lub inne rozwiązanie spełniające wymogi dostępności architektonicznej dla osób o ograniczonej mobilności. Ponadto w otoczeniu obiektu zapewnione zostaną wolne od barier dojścia, czytelne oznakowanie oraz miejsca odpoczynku, zgodnie z art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz wytycznymi dotyczącymi dostępności w projektach współfinansowanych ze środków UE.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
x	Sfera środowiskowa
x	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba nowych obiektów o funkcji turystyczno-rekreacyjnej – 1 szt.
2. Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych w ramach projektu – 1 szt.
3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
4. Liczba użytkowników korzystających z nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej rocznie – 7897 os.
5. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz przestrzeni o potencjale turystycznym i rekreacyjnym na obszarze rewitalizacji – 1 szt.

Zadanie 1.1.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, system monitoringu z funkcją zliczania odwiedzin

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1. Polanów, działka nr 306/1 w obrębie Warblewo

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2029-2033

SZACUNKOWY KOSZT

9.000.000,00 zł

Zadanie 1.2.

Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW

TYTUŁ ZADANIA

Remont i termomodernizacja UM wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia.

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje kompleksową modernizację budynku użyteczności publicznej w celu poprawy jego efektywności energetycznej, funkcjonalności i bezpieczeństwa. Projekt zakłada przeprowadzenie termomodernizacji całego obiektu, polegającej na dociepleniu wszystkich przegród zewnętrznych, w tym ścian, dachu i stropów, co pozwoli na ograniczenie strat ciepła i zwiększenie komfortu użytkowania pomieszczeń. W ramach prac planowana jest również wymiana okien i drzwi zewnętrznych na stolarkę o podwyższonych parametrach izolacyjności, co dodatkowo przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię. Modernizacji poddana zostanie instalacja grzewcza i system przygotowania ciepłej wody użytkowej – przewiduje się montaż nowoczesnych, energooszczędnych rozwiązań, takich jak wysokosprawne urządzenia grzewcze, wraz z modernizacją instalacji wewnętrznych oraz ewentualnym zastosowaniem systemów automatycznego sterowania.

Istotnym elementem zadania jest adaptacja piwnicy na miejsce schronienia przeznaczone do czasowej ochrony ludności w sytuacjach zagrożeń. W tym celu piwnica zostanie poddana odpowiednim pracom budowlanym, obejmującym wzmocnienia konstrukcyjne, zabezpieczenia przeciwwilgociowe i uszczelnienia, a także przystosowanie przestrzeni do użytkowania przez większą liczbę osób. Wykonana zostanie właściwa wentylacja, oświetlenie oraz instalacje niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa i minimalnych warunków bytowych. Przestrzeń zostanie wyposażona w podstawowe elementy umożliwiające czasowe schronienie oraz odpowiednio zabezpieczona pod względem wejść, wyjść i ewakuacji.

Zadanie 1.2.

Realizacja zadania przyczyni się do znaczącej poprawy parametrów energetycznych budynku, zwiększy komfort pracy i obsługi mieszkańców, zapewni pełną dostępność obiektu oraz umożliwi bezpieczne wykorzystanie piwnicy jako przestrzeni ochronnej w sytuacjach kryzysowych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt obejmuje również pełne dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami zgodnie ze standardami dostępności. W tym zakresie przewidziano likwidację barier architektonicznych, technicznych i informacyjnych poprzez montaż podjazdów i pochylni, instalację windy, poszerzenie otworów drzwiowych oraz dostosowanie ciągów komunikacyjnych. Modernizacją objęte zostaną także pomieszczenia biurowe, sanitariaty i nawierzchnie tak, aby umożliwić swobodne i bezpieczne poruszanie się wszystkim użytkownikom. Dodatkowo zostaną wprowadzone odpowiednie oznaczenia wizualne i dotykowe oraz rozwiązania wspierające osoby z dysfunkcjami sensorycznymi, takie jak systemy ułatwiające komunikację osobom niedosłyszącym.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

- x Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- x Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- x Sfera środowiskowa
- x Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
3. Liczba obiektów dostosowanych pod względem funkcjonalnym do potrzeb zarządzania kryzysowego – 1 szt.
4. Liczba obiektów użyteczności publicznej o poprawionej efektywności energetycznej – 1 szt.
5. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury – 7897 os.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, rejestr kadrowy UM (pracownicy) oraz roczna ewidencja obsłużonych spraw (klienci).

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1. Polanów, Urząd Miejski w Polanowie ul. Wolności 4, 76-010 Polanów

Zadanie 1.2.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Polanów	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2027-2028	6.000.000,00 zł

Zadanie 1.3.

Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW

TYTUŁ ZADANIA

Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa dwóch pełnowymiarowych boisk do tenisa, wykonanych na wytrzymałej podbudowie betonowej lub z asfaltobetonu i pokrytych nowoczesną nawierzchnią poliuretanową. Materiał ten zapewni odpowiednią sprężystość i amortyzację, co przełoży się na komfort i bezpieczeństwo użytkowników. Strefa boisk zostanie ogrodzona wysokim ogrodzeniem panelowym, które zabezpieczy teren, wyznaczy jego granice oraz ułatwi utrzymanie porządku i bezpieczeństwa podczas zajęć sportowych.

Integralną częścią projektu jest również budowa bieżni lekkoatletycznej o poliuretanowej nawierzchni, umożliwiającej prowadzenie treningów biegowych oraz zajęć lekkoatletycznych na poziomie szkolnym i amatorskim. Obok bieżni powstanie skocznia do skoku w dal, również wykonana z nawierzchni poliuretanowej, co zapewni spójność technologiczną całej strefy lekkoatletycznej oraz pozwoli na organizację szkolnych zawodów sportowych.

Teren zostanie wyposażony w oświetlenie zewnętrzne, które pozwoli na korzystanie z infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w godzinach popołudniowych i przy ograniczonej widoczności. Poszczególne elementy kompleksu – boiska, bieżnia, skocznia i strefy rekreacyjne – zostaną połączone funkcjonalnymi ścieżkami z kostki betonowej, które ułatwią komunikację i poruszanie się po terenie. Całości dopełnią ławki oraz kosze na śmieci rozmieszczone w sposób zapewniający wygodę użytkownika oraz utrzymanie porządku. Estetykę przestrzeni poprawią nasadzenia ozdobnych roślin, które nadadzą terenowi bardziej przyjazny i uporządkowany charakter.

W ramach zadania zaplanowano także kompleksowe przygotowanie terenu, obejmujące prace ziemne, niwelację, ewentualne odwodnienie oraz dostosowanie podłoża pod projektowane nawierzchnie i infrastrukturę. Dzięki temu inwestycja będzie trwała, odporna na warunki atmosferyczne i intensywne użytkowanie.

Dodatkowo, w ramach przedsięwzięcia ujęto wykonanie termomodernizacji budynku Zespołu Szkół Publicznych w Polanowie przy ul. Gradowe Wzgórze. Zakres

Zadanie 1.3.

prac obejmuje m.in. ocieplenie przegród zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz modernizację instalacji grzewczej. Działania te wpłyną na poprawę efektywności energetycznej budynku, obniżenie kosztów jego eksploatacji oraz poprawę warunków cieplnych i komfortu użytkowników.

Efektom realizacji zadania będzie wysokiej jakości przestrzeń sportowo-rekreacyjna, która wzbogaci bazę dydaktyczną Zespołu Szkół Publicznych w Polanowie, poprawi warunki nauki oraz stworzy szerokie możliwości aktywnego spędzania czasu przez uczniów i lokalną społeczność.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt zapewnia pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ścieżki łączące boiska, bieżnię i skocznię będą równe, stabilne i antypoślizgowe. Mała architektura, w tym ławki i kosze, zostanie rozmieszczona tak, aby nie utrudniała poruszania się, a tablice informacyjne będą czytelne i kontrastowe. Dzięki temu wszyscy użytkownicy, niezależnie od sprawności, będą mogli korzystać z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
x	Sfera środowiskowa
x	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
2. Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 300 os.
3. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni o potencjale rekreacyjnym na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
4. Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji – 1 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, zastawienie liczby uczniów

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1. Polanów, Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny ps. Inka ul. Wolności 14/ ul. Gradowe Wzgórze 5, 76-010 Polanów; dz. nr 2/16 Polanów 04

Zadanie 1.3.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Polanów	Zespół Szkół Publicznych w Polanowie
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2028-2029	3.500.000,00 zł

Zadanie 1.4.

Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW

TYTUŁ ZADANIA

Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje rozbudowę i uporządkowanie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w rejonie Zalewu w Polanowie, stanowiącego jedno z głównych miejsc aktywności i integracji mieszkańców. Przedsięwzięcie zakłada utworzenie funkcjonalnego zaplecza terenowego obejmującego pole biwakowe, infrastrukturę sanitarną oraz przestrzeń przeznaczoną do organizacji wydarzeń lokalnych. Zakres prac będzie obejmował przygotowanie terenu, montaż elementów małej architektury, wyznaczenie stref o różnych funkcjach użytkowych oraz wykonanie instalacji technicznych niezbędnych do obsługi terenu rekreacyjnego.

Realizacja zadania pozwoli na nadanie obszarowi spójnej i uporządkowanej formy, poprawę jakości przestrzeni publicznej oraz zwiększenie jej funkcjonalności. Projekt odpowiada na potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do atrakcyjnych miejsc wypoczynku, rekreacji oraz organizacji działań społecznych, co wpisuje się w cele rewitalizacji związane z ożywieniem aktywności społecznej i poprawą warunków korzystania z przestrzeni wspólnych. Zadanie obejmuje rozbudowę i uporządkowanie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w rejonie Zalewu w Polanowie, stanowiącego jedno z głównych miejsc aktywności i integracji mieszkańców. Przedsięwzięcie zakłada utworzenie funkcjonalnego zaplecza terenowego obejmującego pole biwakowe, infrastrukturę sanitarną oraz przestrzeń przeznaczoną do organizacji wydarzeń lokalnych. Zakres prac będzie obejmował przygotowanie terenu, montaż elementów małej architektury, wyznaczenie stref o różnych funkcjach użytkowych oraz wykonanie instalacji technicznych niezbędnych do obsługi terenu rekreacyjnego.

Realizacja zadania pozwoli na nadanie obszarowi spójnej i uporządkowanej formy, poprawę jakości przestrzeni publicznej oraz zwiększenie jej funkcjonalności. Projekt odpowiada na potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do atrakcyjnych miejsc wypoczynku, rekreacji oraz organizacji działań społecznych, co wpisuje się w cele rewitalizacji związane z ożywieniem aktywności społecznej i poprawą warunków korzystania z przestrzeni wspólnych.

Zadanie 1.4.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W zagospodarowaniu terenu zostaną uwzględnione rozwiązania zapewniające dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym wolne od barier dojścia, wyrównane ciągi komunikacyjne, czytelne oznakowanie, odpowiednio rozmieszczone miejsca odpoczynku oraz dostępne sanitariaty. Projekt będzie przygotowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tak aby umożliwić swobodne i bezpieczne korzystanie z terenu przez osoby o zróżnicowanych możliwościach ruchowych. Strefy aktywności i rekreacji zostaną zaplanowane w sposób umożliwiający komfortowe i równoprawne użytkowanie przestrzeni.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

Sfera społeczna

Sfera gospodarcza

x Sfera przestrzenno-funkcjonalna

x Sfera środowiskowa

x Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz przestrzeni o potencjale turystycznym i rekreacyjnym na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
2. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
4. Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej: 7897 os.
5. Liczba wydarzeń zrealizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 6 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, szacunkowa roczna ewidencja użytkowników (na podstawie obserwacji i danych z wydarzeń), wykaz/kalendarz wydarzeń.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1. Polanów, działka nr 36/4, obręb Polanów 6

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

Zadanie 1.4.

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2029-2030	1 000 000, 00 zł

Zadanie 1.5.

Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW

TYTUŁ ZADANIA

Utworzenie miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży przy ul. Wiejskiej w Polanowie

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Projekt zakłada stworzenie nowoczesnej, przyjaznej i w pełni ekologicznej przestrzeni wypoczynkowo-edukacyjnej, zlokalizowanej nad rzeką Grabową, na obszarze Natura 2000 Dolina Grabowej (PLH320003). Celem przedsięwzięcia jest jednocześnie wzmocnienie ochrony bioróżnorodności oraz stworzenie atrakcyjnego miejsca rekreacji, które będzie służyło młodzieży, mieszkańcom i odwiedzającym turystom.

W ramach inwestycji powstanie park edukacyjno-ekologiczny, którego główną osią będzie ścieżka ekologiczna poprowadzona wzdłuż brzegu rzeki. Będzie ona pełniła funkcję zarówno rekreacyjną, jak i dydaktyczną, pozwalając użytkownikom poznawać walory przyrodnicze doliny Grabowej. Ścieżka zostanie wyposażona w elementy małej architektury, takie jak ławki, siedziska, kosze oraz punkty odpoczynku. Ważnym elementem będzie taras widokowy skierowany na rzekę, umożliwiający bezpieczną obserwację lokalnych siedlisk, gatunków oraz zmian zachodzących w środowisku.

W przestrzeni parku zaplanowano również budowę wiaty ekologicznej – otwartej, drewnianej konstrukcji stanowiącej miejsce spotkań, warsztatów oraz tzw. zielonych lekcji. Będzie to przestrzeń, w której młodzież i grupy szkolne będą mogły poszerzać wiedzę na temat lokalnej flory i fauny, ekologii rzek, ochrony przyrody oraz zagrożeń wynikających z działalności człowieka.

Jednocześnie projekt stanowi odpowiedź na postulaty zgłoszone przez młodzież podczas wcześniejszych spotkań i warsztatów konsultacyjnych. Przestrzeń ma pełnić również funkcję bezpiecznego miejsca spotkań i spędzania wolnego czasu – zaprojektowanego z udziałem młodych osób, z uwzględnieniem ich oczekiwań i potrzeb. Wiatę oraz strefy przy ścieżce będzie można wykorzystywać nie tylko do celów edukacyjnych, ale również do nieformalnych spotkań, działań oddolnych i wydarzeń inicjowanych przez młodzież, takich jak warsztaty terenowe, gry zespołowe, małe wydarzenia artystyczne czy działania prospołeczne. Elementy infrastruktury (ławki, siedziska, punkty odpoczynku) zostaną rozmieszczone tak, aby sprzyjały integracji, relaksowi oraz aktywnemu, kreatywnemu wypoczynkowi.

Edukacyjny charakter miejsca podkreślą tablice informacyjne oraz gry terenowe rozmieszczone wzdłuż ścieżki, przygotowane z myślą o aktywnym, angażującym poznawaniu przyrody. W projekcie przewidziano przeprowadzenie niezbędnych

Zadanie 1.5.

prac porządkowych i pielęgnacyjnych, obejmujących m.in. usunięcie samosiewów, uporządkowanie terenu i zachowanie wartościowych elementów przyrodniczych.

Cała przestrzeń zostanie wyposażona w oświetlenie parkowe oraz monitoring, co zwiększy bezpieczeństwo użytkowników i ochronę obszaru, jednocześnie nie zakłócając naturalnego funkcjonowania siedlisk.

Realizacja tego zadania stworzy wysokiej jakości miejsce rekreacji, edukacji i integracji młodzieży, jednocześnie wzmacniając ochronę doliny rzeki Grabowej. Inwestycja przyczyni się do lepszego zarządzania ruchem turystycznym, zmniejszy presję na obszary szczególnie cenne przyrodniczo, a dzięki działaniom edukacyjnym podniesie świadomość ekologiczną mieszkańców Polanowa.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt parku edukacyjno-ekologicznego przewiduje pełne dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Ścieżki będą równe, stabilne i antypoślizgowe, umożliwiając poruszanie się osobom na wózkach i z wózkami dziecięcymi. Taras widokowy i wiata edukacyjna zostaną wyposażone w podjazdy i poręcze, a tablice edukacyjne i gry terenowe – w czytelne oznaczenia, kontrasty kolorystyczne i symbole graficzne. Oświetlenie i rozmieszczenie małej architektury zapewnią bezpieczeństwo i wygodny dostęp dla wszystkich użytkowników, gwarantując równy udział w rekreacji i edukacji ekologicznej.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CEŁÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu rezultatu:

1. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz przestrzeni o potencjale turystycznym i rekreacyjnym na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
3. Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 7897 os.
4. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.

Zadanie 1.5.

5. Liczba wydarzeń edukacyjnych i ekologicznych zrealizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 24 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

dokumentacja fotograficzna, protokół odbioru, roczna ewidencja użytkowników (szacunek szkół, organizatorów wydarzeń), wykaz zrealizowanych wydarzeń edukacyjnych.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1. Polanów, działka nr 121/9 Polanów 02

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI
2026-2027

SZACUNKOWY KOSZT
650 000,00 zł

Zadanie 1.6.

Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW

TYTUŁ ZADANIA

Program wzmacniania kompetencji społecznych i odporności psychicznej dzieci i młodzieży w Polanowie

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje realizację kompleksowego programu wsparcia psychospołecznego dla dzieci i młodzieży z uczących się w polanowskich szkołach, ukierunkowanego na wzmacnianie ich dobrostanu psychicznego, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz budowanie kompetencji społecznych. Przedsięwzięcie zakłada prowadzenie cyklicznych zajęć grupowych, warsztatów tematycznych oraz indywidualnych konsultacji, w zależności od poziomu potrzeb uczestników.

Program obejmie rozwijanie kluczowych umiejętności, takich jak:

- regulacja emocji i radzenie sobie ze stresem,
- budowanie własnej wartości, motywacji i poczucia sprawczości,
- przeciwdziałanie hejtowi i cyberprzemocy,
- poprawa komunikacji interpersonalnej i współpracy w grupie,
- rozpoznawanie i wyrażanie potrzeb w bezpieczny sposób,
- wzmacnianie odporności psychicznej i postaw prospołecznych.

Zajęcia będą prowadzone metodami aktywnymi, z wykorzystaniem elementów treningów kompetencji społecznych, profilaktyki uniwersalnej, pracy projektowej

Zadanie 1.6.

oraz narzędzi wspierających dobrostan psychiczny. Program uzupełnią konsultacje indywidualne dla uczniów wymagających pogłębionego wsparcia, a także współpraca ze szkołami, pedagogami i specjalistami.

Realizacja zadania przyczyni się do poprawy dobrostanu dzieci i młodzieży, ograniczenia zachowań ryzykownych, budowania zdrowych relacji rówieśniczych oraz wzrostu kompetencji społecznych, co bezpośrednio wspiera cele rewitalizacji związane z wzmocnieniem kapitału społecznego i przeciwdziałaniem wykluczeniu.

Ostateczny zakres tematyczny programu zostanie ustalony w toku konsultacji z uczniami, pedagogami, rodzicami oraz specjalistami z zakresu zdrowia psychicznego, tak aby był adekwatny do aktualnych potrzeb psychospołecznych w okresie realizacji.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Program zostanie przygotowany i realizowany zgodnie z zasadami dostępności, w tym dostosowanymi metodami pracy, tempem zajęć i narzędziami edukacyjnymi. Zajęcia będą prowadzone w przestrzeniach wolnych od barier, z możliwością dostosowania materiałów do potrzeb osób z trudnościami poznawczymi, komunikacyjnymi lub sensorycznymi.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

Sfera społeczna

Sfera gospodarcza

x Sfera przestrzenno-funkcjonalna

x Sfera środowiskowa

x Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba przeprowadzonych zajęć, warsztatów lub konsultacji w ramach programu – 30
2. Liczba dzieci i młodzieży objętych nową ofertą rozwojową, profilaktyczną i edukacyjną – 100
3. % uczestników deklarujących wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych – 70.

Sposób pomiaru i oceny:

- lista obecności i rejestry uczestników, harmonogram realizacji zajęć, ankieta ewaluacyjna podsumowująca udział w programie.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1. Polanów, działka nr

Zadanie 1.6.	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Zespół Szkół Publicznych w Polanowie	PCUS Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI 2027-2029	SZACUNKOWY KOSZT 240.000,00 zł

Podobszar rewitalizacji 2.CHOCIMINO

Zadanie 2.1.
Podobszar rewitalizacji 2.CHOCIMINO
TYTUŁ ZADANIA Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chocimlinie
OPIS ZADANIA <u>Koncepcja i zakres zadania:</u> W Chocimlinie funkcjonuje świetlica POKiS, która pełni ważną rolę w życiu społecznym wsi, jednak jej obecny stan techniczny i funkcjonalny nie pozwala na prowadzenie działań na oczekiwanym poziomie. Obiekt jest w złym stanie technicznym: dach przecieka, pomieszczenia są zawilgocone, ogrzewanie oparte na przestarzałym piecu nie zapewnia komfortu cieplnego, a dzieci zimą uczestniczą w zajęciach w kurtkach. Brakuje podstawowego zaplecza – świetlica nie ma kuchni ani zlewu, a cały sprzęt (akcesoria sportowe, materiały edukacyjne, dekoracje) przechowywany jest w jednej sali, co ogranicza możliwości prowadzenia zajęć. Mimo to obiekt jest intensywnie wykorzystywany dzięki aktywności lokalnej animatorki, a zainteresowanie zajęciami – szczególnie wśród dzieci i młodzieży – jest bardzo duże. Potrzebna jest przestrzeń umożliwiająca zarówno zajęcia grupowe, jak i indywidualne wsparcie uczniów, której aktualny obiekt nie jest w stanie zapewnić. W otoczeniu świetlicy znajduje się plac zabaw o podstawowym wyposażeniu, jednak jego układ i dostępne elementy nie odpowiadają rosnącemu zapotrzebowaniu na bezpieczną i bardziej zróżnicowaną infrastrukturę rekreacyjną. Mieszkańcy wskazują na potrzebę stworzenia przestrzeni, która będzie sprzyjała integracji społecznej, aktywności najmłodszych i organizacji wydarzeń lokalnych. Zadanie obejmuje budowę nowej świetlicy wiejskiej w miejsce obiektu przeznaczonego do rozbiórki. Nowy budynek będzie wyposażony w salę główną, zaplecze kuchenne, sanitariaty oraz pomieszczenia przystosowane do prowadzenia działań edukacyjnych, kulturalnych i integracyjnych. Obiekt zostanie w pełni wyposażony – m.in. w meble, sprzęt kuchenny, multimedialny i edukacyjny – co

Zadanie 2.1.

umożliwi prowadzenie szerokiego zakresu zajęć. W ramach inwestycji przewiduje się również wykonanie instalacji fotowoltaicznej wraz z osprzętem, oświetlenia zewnętrznego oraz niezbędnych instalacji technicznych.

Teren wokół świetlicy zostanie zagospodarowany jako funkcjonalna przestrzeń rekreacyjna i spotkań mieszkańców, z elementami małej architektury oraz strefą zabaw i aktywności dostosowaną do potrzeb lokalnej społeczności. Inwestycja umożliwi stworzenie nowoczesnej i kompletnej infrastruktury społecznej, stanowiącej istotny element procesu rewitalizacji i podnoszącej jakość życia mieszkańców.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Nowa świetlica zostanie zaprojektowana i wykonana zgodnie z zasadami dostępności architektonicznej. W projekcie przewiduje się bezprogowe wejście, odpowiednie szerokości przejść i drzwi, dostosowaną toaletę, możliwość manewrowania w pomieszczeniach oraz czytelne i kontrastowe oznakowanie. Teren wokół obiektu będzie wyposażony w utwardzone dojścia, oświetlenie i miejsca odpoczynku, co umożliwi bezpieczne poruszanie się osobom o ograniczonej mobilności. Wyposażenie świetlicy, w tym meble i sprzęt użytkowy, zostanie dobrane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego, tak aby obiekt był dostępny dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
x	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury służącej integracji lokalnych społeczności – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
3. Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 60
4. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
5. Liczba wydarzeń społecznych, edukacyjnych lub integracyjnych zorganizowanych w oparciu o nową świetlicę – 5/rok.

Zadanie 2.1.

Sposób pomiaru i oceny:

- dokumentacja fotograficzna wykonanej infrastruktury, protokół odbioru budynku i zagospodarowania terenu, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, roczna ewidencja użytkowników świetlicy (listy uczestników, szacunki animatorów/POKiS), wykaz wydarzeń zrealizowanych w obiekcie.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 2. Chocimino, działka nr 56/2 obręb Chocimino oraz 56/7

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2032-2033

SZACUNKOWY KOSZT

3.500.000,00 zł

Zadanie 2.2.

Podobszar rewitalizacji 2.CHOCIMINO

TYTUŁ ZADANIA

Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje kompleksowe przygotowanie dokumentacji oraz procesu planistycznego dotyczącego adaptacji dwóch niewykończonych budynków wielorodzinnych w Chociminie, pierwotnie przeznaczonych pod zabudowę socjalną. Pierwszym etapem będzie diagnoza zapotrzebowania społecznego, obejmująca analizę struktury demograficznej, lokalnych potrzeb mieszkaniowych oraz oczekiwań różnych grup mieszkańców. Na podstawie diagnozy zostanie opracowana wariantowa analiza możliwych funkcji, jakie mogą pełnić budynki, z uwzględnieniem usług społecznych, mieszkaniowych oraz działań wspierających mieszkańców.

Na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie przesądza się ostatecznej funkcji budynków. Koncepcja zostanie wybrana po przeprowadzeniu diagnozy, konsultacji społecznych oraz analizie wariantów. Potencjalne kierunki adaptacji obejmują m.in. mieszkania dla seniorów z elementami usług wspierających, mieszkania wspomagane lub treningowe, lokale komunalne dla młodych rodzin, a także przestrzeń dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych.

W wyniku prac przygotowana zostanie dokumentacja projektowa oraz harmonogram adaptacji, z uwzględnieniem zasad zróżnicowania funkcji

Zadanie 2.2.

i użytkowników, tak aby uniknąć koncentracji problemów społecznych oraz wspierać proces integracji i włączenia społecznego w miejscowości.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W procesie opracowywania dokumentacji projektowej dostępność zostanie uwzględniona jako jeden z podstawowych wymogów. Na etapie przygotowania koncepcji i projektu technicznego przewiduje się analizę możliwych rozwiązań zapewniających dostępność architektoniczną i funkcjonalną, odpowiednią do docelowej funkcji budynków. Obejme to m.in. uwzględnienie bezbarierowych wejść, dostosowanych sanitariatów, właściwych parametrów ciągów komunikacyjnych oraz – w razie potrzeby – urządzeń transportu pionowego. Zakres dostępności zostanie doprecyzowany w dokumentacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami projektowania uniwersalnego.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
x	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba opracowanych dokumentacji projektowych i koncepcji funkcjonalno-użytkowych – 1 szt.
- Liczba analiz i diagnoz przygotowanych na potrzeby adaptacji budynków – 1 szt.
- Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych/mieszkaniowych planowanych do realizacji na podstawie opracowanej dokumentacji – 2 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru dokumentacji projektowej, raport z diagnozy potrzeb i analiz wariantowych.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 2. Chocimino, działka nr 57/9 obręb Chocimino

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

Zadanie 2.2.

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2029-2030	350 000,00 zł

Zadanie 2.3.

Podobszar rewitalizacji 2.CHOCIMINO

TYTUŁ ZADANIA

Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje kompleksowe zagospodarowanie centralnej przestrzeni wsi Chocimino, która pełni funkcję miejsca spotkań mieszkańców oraz organizacji wydarzeń plenerowych. Obecna infrastruktura, częściowo wykonana w ramach inicjatywy mieszkańców, jest нефункционална i wymaga modernizacji. Teren jest nierówny, a istniejąca wiata ma zbyt małe gabaryty i nie jest wyposażona w przyłącze energetyczne, co ogranicza możliwość organizacji spotkań i festynów.

W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę nowej, większej wiaty z zadaszeniem i stałym podłączeniem energii elektrycznej, co pozwoli na organizację wydarzeń bez konieczności każdorazowego wypożyczenia agregatu prądotwórczego. Teren zostanie wyrównany i przygotowany pod potrzeby mieszkańców, w tym wyposażony w wielofunkcyjne boisko umożliwiające grę w piłkę nożną, siatkówkę oraz inne gry zespołowe, a także aktywności rekreacyjne na świeżym powietrzu, zabawy, piknikowanie i integrację społeczną. W ramach zadania przewiduje się także zakup podstawowego sprzętu sportowego do wykorzystania podczas zajęć i wydarzeń lokalnych.

Celem inwestycji jest stworzenie funkcjonalnej, atrakcyjnej i wielozadaniowej przestrzeni publicznej, odpowiadającej na potrzeby mieszkańców oraz wzmacniającej życie społeczne wsi.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W zagospodarowaniu terenu przewiduje się rozwiązania ułatwiające korzystanie z przestrzeni osobom z ograniczoną mobilnością, w tym utwardzone dojścia, czytelne ciągi komunikacyjne oraz dostosowanie strefy rekreacyjnej i altany do standardów dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa

Zadanie 2.3.

x Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 100.
- Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
- Liczba wydarzeń społecznych i rekreacyjnych zrealizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 24 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, wykaz wydarzeń sportowych lub integracyjnych, szacunkowa frekwencja uczestników potwierdzona przez organizatora (sołectwo, POKiS).

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 2. Chocimino, działka nr 69/13 obręb Chocimino

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2027-2028

SZACUNKOWY KOSZT

230 000,00 zł

Podobszar rewitalizacji 3. KRAŁ

Zadanie 3.1.

Podobszar rewitalizacji 3. KRAŁ

TYTUŁ ZADANIA

Zagospodarowanie plaży z pomostem nad Jeziorem Nidno

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje kompleksowe zagospodarowanie terenu rekreacyjnego nad Jeziorem Nidno poprzez budowę pomostu rekreacyjnego oraz urządzenie ogólnodostępnej plaży wraz z niezbędnym wyposażeniem. Zakres prac będzie obejmował roboty przygotowawcze, ziemne, montażowe i wykończeniowe prowadzone zgodnie z dokumentacją projektową.

W ramach inwestycji przewiduje się wykonanie prac przygotowawczych polegających na wytyczeniu lokalizacji pomostu, plaży oraz elementów małej

Zadanie 3.1.

architektury, przeprowadzeniu pomiarów geodezyjnych oraz uporządkowaniu terenu z roślinności i przeszkód kolidujących z inwestycją. Roboty ziemne obejmą wykonanie wykopów pod fundamenty oraz prace związane z umocnieniem brzegu jeziora, w tym wycinkę trzcin i drzew w zakresie określonym projektem.

Kluczowym elementem zadania będzie budowa pomostu posadowionego na palach stalowych oraz wykonanie nawierzchni plaży. Zamontowane zostaną również elementy małej architektury, takie jak ławostoly, stojak rowerowy i kosze na odpady. Roboty montażowe będą prowadzone zarówno mechanicznie, jak i ręcznie, z zachowaniem wymogów technologicznych.

Po zakończeniu prac konstrukcyjnych przewiduje się wykonanie robót porządkowych, rekultywację terenu oraz sporządzenie inwentaryzacji powykonawczej. Realizacja zadania stworzy uporządkowaną i atrakcyjną przestrzeń rekreacyjną, dostępną dla mieszkańców i odwiedzających, podnosząc jakość zagospodarowania otoczenia jeziora i poprawiając dostęp do lokalnych zasobów przyrodniczych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W zagospodarowaniu terenu zostaną uwzględnione rozwiązania umożliwiające korzystanie z plaży i jej otoczenia przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Przewiduje się wykonanie utwardzonego, stabilnego dojścia do strefy rekreacyjnej, odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych oraz rozmieszczenie małej architektury w sposób umożliwiający swobodne użytkowanie. Pomost zostanie wyposażony w balustrady zabezpieczające i elementy zapewniające bezpieczne poruszanie się. Całość zagospodarowania terenu będzie projektowana tak, aby umożliwić bezpieczny i czytelny dostęp do przestrzeni naziemnych inwestycji dla osób o ograniczonej mobilności i osób starszych

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
x	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz przestrzeni o potencjale turystycznym i rekreacyjnym na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.

Zadanie 3.1.

3. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
4. Liczba wydarzeń rekreacyjnych lub integracyjnych zrealizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 2/rok.
5. Liczba uczestników wydarzeń zrealizowanych na terenie pomostu/plaży – 100 os.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 3. Krąg, działka nr 170 obręb Krąg

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2027-2028

SZACUNKOWY KOSZT

600.000,00 zł

Zadanie 3.2.

Podobszar rewitalizacji 3. KRĄG

TYTUŁ ZADANIA

Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie zakłada budowę świetlicy wiejskiej w Krągu, stanowiącej podstawową infrastrukturę społeczną sołectwa, które obecnie nie dysponuje żadnym obiektem pełniącym funkcje integracyjne, edukacyjne i animacyjne. Inwestycja ma umożliwić prowadzenie działań adresowanych do kluczowych grup mieszkańców – w tym licznej grupy seniorów, dzieci i młodzieży oraz Koła Gospodyń Wiejskich – oraz stworzyć warunki do realizacji zajęć, spotkań, warsztatów i lokalnych inicjatyw społecznych.

Zakres rzeczowy obejmuje budowę obiektu świetlicy wraz z niezbędnym zapleczem (sala wielofunkcyjna, przestrzeń do zajęć dla dzieci i młodzieży, zaplecze socjalne, techniczne i magazynowe), a także zagospodarowanie terenu wokół budynku jako przestrzeni aktywności lokalnej (m.in. miejsce organizacji wydarzeń plenerowych, elementy małej architektury, powiązanie z istniejącą infrastrukturą rekreacyjną).

Wariantowo rozpatrywane są dwie lokalizacje:

Zadanie 3.2.

1. teren gminny przy boisku, w miejscu dawnego ośrodka wypoczynkowego („Gorzelnia”), wskazywany przez mieszkańców jako teren o najwyższym potencjale;
2. obecna lokalizacja ŚDS „OAZA”, możliwa do wykorzystania w przypadku przeniesienia placówki do Polanowa.

Realizacja zadania odpowiada na zidentyfikowane potrzeby społeczne podobszaru: brak miejsca spotkań i integracji, ograniczenia w dostępie do oferty społeczno-kulturalnej, izolację osób starszych oraz brak zaplecza dla działalności lokalnych grup i organizacji. Utworzenie świetlicy umożliwi prowadzenie systematycznych działań o charakterze międzypokoleniowym i integracyjnym oraz stworzy podstawę do rozwoju aktywności mieszkańców.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W procesie opracowywania dokumentacji projektowej dostępność zostanie uwzględniona jako jeden z podstawowych wymogów. Na etapie przygotowania koncepcji i projektu technicznego przewiduje się analizę możliwych rozwiązań zapewniających dostępność architektoniczną i funkcjonalną, odpowiednią do docelowej funkcji budynków. Obejmie to m.in. uwzględnienie bezbarierowych wejść, dostosowanych sanitariatów, właściwych parametrów ciągów komunikacyjnych oraz – w razie potrzeby – urządzeń transportu pionowego. Zakres dostępności zostanie doprecyzowany w dokumentacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami projektowania uniwersalnego.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
x	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury służącej integracji lokalnych społeczności – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
- Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 70
- Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.

Zadanie 3.2.

- Liczba wydarzeń społecznych, edukacyjnych lub integracyjnych zorganizowanych w oparciu o nową świetlicę – 5/rok.

Sposób pomiaru i oceny:

- dokumentacja fotograficzna wykonanej infrastruktury, protokół odbioru budynku i zagospodarowania terenu, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, roczna ewidencja użytkowników świetlicy (listy uczestników, szacunki animatorów/POKiS), wykaz wydarzeń zrealizowanych w obiekcie.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 3. Krąg, działka nr 139 obręb Krąg

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2034-2035

SZACUNKOWY KOSZT

3 500 000,00 zł

Zadanie 3.3.

Podobszar rewitalizacji 3. KRAĞ

TYTUŁ ZADANIA

Modernizacja i doposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

W ramach zadania przewidziano budowę nowego boiska wielofunkcyjnego przystosowanego do prowadzenia różnych dyscyplin sportowych, takich jak piłka nożna, siatkówka, koszykówka czy inne gry zespołowe. Boisko zyska nową, bezpieczną i trwałą nawierzchnię dostosowaną do intensywnego użytkowania, odpowiednie oznakowanie oraz pełne wyposażenie sportowe, w tym bramki, kosze, słupki i siatki. Cała strefa zostanie właściwie ogrodzona, oświetlona i wyposażona w niezbędne elementy infrastruktury, co poprawi bezpieczeństwo i komfort korzystania z obiektu przez cały rok.

Projekt obejmuje również rozbudowę i unowocześnienie placu zabaw, który zostanie wzbogacony o nowe urządzenia rekreacyjne dedykowane dzieciom w różnych grupach wiekowych. Zastosowane zostaną nowoczesne, bezpieczne konstrukcje, takie jak zestawy zabawowe, huśtawki, urządzenia sprawnościowe czy elementy sensoryczne. Istniejące wyposażenie placu zabaw zostanie poddane renowacji lub wymienione na nowe, zgodne z obowiązującymi normami bezpieczeństwa. Zostaną zamontowane elementy małej architektury, takie jak ławki, kosze na śmieci, tablice informacyjne czy stojaki rowerowe, a także o nowe nasadzenia zieleni, które poprawią estetykę otoczenia.

Zadanie 3.3.

Dzięki realizacji inwestycji powstanie atrakcyjna, funkcjonalna i dostępna dla wszystkich mieszkańców przestrzeń rekreacyjna, która zachęci do aktywnego spędzania czasu, poprawi jakość życia, wesprze proces integracji społecznej oraz stanie się miejscem organizacji wydarzeń sportowych i wspólnotowych. Projekt w istotny sposób przyczyni się do podniesienia walorów użytkowych i estetycznych miejscowości Krag, stanowiąc ważny element rozwoju lokalnej infrastruktury społecznej.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami polega na tworzeniu przestrzeni, z której każdy może korzystać w sposób bezpieczny i komfortowy. Obejmuje to likwidację barier architektonicznych, zastosowanie stabilnych i równych nawierzchni, odpowiednio szerokich dojazdów oraz czytelnego oznakowania. Urządzenia i elementy wyposażenia dobierane są tak, aby były użyteczne także dla osób o ograniczonej mobilności, z niepełnosprawnościami sensorycznymi czy poznawczymi. Przewiduje się również wyposażenie sprzyjające integracji, takie jak urządzenia dostępne dla dzieci z niepełnosprawnościami oraz miejsca odpoczynku dla osób starszych. Dzięki temu przestrzeń jest przyjazna, bezpieczna i dostępna dla wszystkich użytkowników.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
x	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 100.
- Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
- Liczba wydarzeń społecznych i rekreacyjnych zrealizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 24 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, wykaz wydarzeń sportowych lub integracyjnych, szacunkowa frekwencja uczestników potwierdzona przez organizatora (sołectwo, POKiS).

LOKALIZACJA ZADANIA

Zadanie 3.3.

Podobszar 3. Krąg, działka nr 139 obręb Krąg

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Polanów	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2029/2030	350 000,00 zł

Zadanie 3.4.

Podobszar rewitalizacji 3. KRAĞ

TYTUŁ ZADANIA

Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

W ramach zadania przewidziano termomodernizację budynku, obejmującą ocieplenie przegród zewnętrznych, w tym ścian, dachu, stropów oraz fundamentów, co pozwoli na zmniejszenie strat ciepła i poprawę efektywności energetycznej obiektu. Planowana jest także wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na modele energooszczędne, które zwiększą komfort termiczny i bezpieczeństwo użytkowników.

Projekt obejmuje modernizację instalacji grzewczej oraz systemu ciepłej wody użytkowej, co umożliwi niezawodne funkcjonowanie obiektu przez cały rok. Ważnym elementem przebudowy jest adaptacja tarasu na całoroczny ogród zimowy, który stanie się przestrzenią do zajęć terapeutycznych, relaksu i integracji uczestników Domu.

Dodatkowo obiekt zostanie wyposażony w meble i sprzęt dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zapewniając komfort, ergonomię i bezpieczeństwo użytkowania. Realizacja zadania przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości przestrzeni użytkowej, podniesienia standardu usług świadczonych przez Środowiskowy Dom Samopomocy oraz stworzenia przyjaznego i bezpiecznego środowiska dla jego podopiecznych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt przewiduje pełne dostosowanie budynku i jego przestrzeni do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie wejścia do obiektu oraz komunikacja wewnętrzna zostaną wyposażone w podjazdy, poręcze i odpowiednie oznakowanie, umożliwiające swobodne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich oraz osobom o ograniczonej mobilności.

Taras przebudowany na ogród zimowy będzie dostępny dla wszystkich użytkowników, z zapewnieniem szerokich przejść i ergonomicznego rozmieszczenia

Zadanie 3.4.

mebli. Wyposażenie obiektu, w tym meble i sprzęt, zostanie dobrane tak, aby umożliwiło komfortowe i bezpieczne korzystanie z pomieszczeń przez osoby z różnymi dysfunkcjami.

Dodatkowo zastosowane zostaną elementy ułatwiające orientację osobom z zaburzeniami wzroku lub słuchu, w tym kontrastowe oznakowania i czytelne symbole, zapewniając równy dostęp do wszystkich funkcji i przestrzeni Środowiskowego Domu Samopomocy.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
x	Sfera środowiskowa
x	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
3. Liczba obiektów użyteczności publicznej o poprawionej efektywności energetycznej – 1 szt.
4. Liczba osób korzystających z ulepszonej infrastruktury – 20 os.

Sposób pomiaru i oceny:

- protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, dane administracyjne ŚDS (liczba uczestników i pracowników).

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 3. Krąg, działka nr 82/10 obręb Krąg

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2026-2027

SZACUNKOWY KOSZT

3 500 000,00 zł

Zadanie 3.5.

Podobszar rewitalizacji 3. KRĄG

TYTUŁ ZADANIA

Szkolenia i wsparcie rozwoju agroturystyki oraz lokalnych usług turystycznych

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje działania wspierające rozwój lokalnej przedsiębiorczości w obszarze agroturystyki i usług turystycznych, w odpowiedzi na zidentyfikowany potencjał miejscowości Krąg oraz jednocześnie brak infrastruktury i oferty turystycznej. Pomimo występowania znaczących walorów kulturowych i przyrodniczych – w tym Zamku Podewils, jezior i otaczających terenów leśnych – oferta turystyczna w Krągu jest obecnie bardzo ograniczona, a dostęp do walorów środowiskowych (zwłaszcza do jezior) pozostaje utrudniony. Mieszkańcy wskazują na brak usług okoturystycznych, wydarzeń, bazy rekreacyjnej oraz ścieżek prowadzących do atrakcji przyrodniczych.

Celem zadania jest zwiększenie zdolności mieszkańców do podejmowania i rozwijania działalności agroturystycznej oraz usług komplementarnych, które mogą stanowić lokalne źródło dochodu oraz przeciwdziałać odpływowi młodych mieszkańców. Zakres projektu obejmuje w szczególności:

- szkolenia tematyczne dla mieszkańców zainteresowanych działalnością agroturystyczną lub usługową (m.in. podstawy prowadzenia działalności, marketing, obsługa ruchu turystycznego, zasady jakości usług),
- warsztaty specjalistyczne dotyczące organizacji usług okoturystycznych (wynajem sprzętu, mała gastronomia, animacja czasu wolnego, organizacja wydarzeń lokalnych),
- wsparcie doradcze w zakresie formalnoprawnym i finansowym (m.in. przygotowanie do pozyskiwania środków, modelowanie oferty usługowej, planowanie działalności),
- działania aktywizujące w kierunku tworzenia lokalnych produktów turystycznych, opartych m.in. na walorach przyrodniczych, lokalnej historii, rękodziele czy żywności lokalnej.

Projekt ma charakter miękki i jest uzupełnieniem działań infrastrukturalnych przewidzianych w podobszarze rewitalizacji (m.in. zagospodarowania plaży, tworzenia miejsc rekreacji, poprawy dostępności do jezior). Wzmocnienie kompetencji mieszkańców w zakresie prowadzenia działalności turystycznej ma umożliwić wykorzystanie potencjału Krągu jako miejscowości o dużym znaczeniu rekreacyjnym i sezonowym.

Efektem realizacji zadania ma być rozwój lokalnych usług, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie atrakcyjności Krągu jako miejsca do życia i wypoczynku, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy rozwojem turystycznym a potrzebami społeczności lokalnej.

Zadanie 3.5.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Szkolenia i działania doradcze będą prowadzone w miejscach pozbawionych barier architektonicznych, z zapewnieniem dostępnych materiałów informacyjnych i możliwości dostosowania formy zajęć do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, osób starszych oraz innych grup wymagających wsparcia.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

- x Sfera społeczna
- x Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi / warsztatowymi w zakresie rozwoju usług turystycznych – 20 os.
2. Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów – 8 szt.
3. % uczestników deklarujących wzrost wiedzy lub kompetencji dotyczących prowadzenia działalności turystycznej – 75%.

Sposób pomiaru i oceny:

- listy obecności uczestników, program i harmonogram przeprowadzonych zajęć, dokumentacja fotograficzna, ankieta ewaluacyjna uczestników (przed-po), sprawozdania o liczbie udzielonych godzin doradztwa.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 3. Krąg

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2034-2035

SZACUNKOWY KOSZT

100 000,00 zł

Podobszar rewitalizacji 4. NACŁAW**Zadanie 4.1.****Podobszar rewitalizacji 4. NACŁAW****TYTUŁ ZADANIA****Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Naclawia – nowe centrum przesiadkowe****OPIS ZADANIA****Koncepcja i zakres zadania:**

Projekt zakłada stworzenie nowoczesnego, funkcjonalnego i dostępnego węzła przesiadkowego w strategicznej lokalizacji w miejscowości Naclaw, położonej przy drodze wojewódzkiej DW 205. Lokalizacja węzła umożliwi sprawną komunikację pasażerską w kierunkach Koszalin – Polanów (z możliwością kontynuacji do Miastka i Bytowa) oraz obsługę transportu lokalnego, regionalnego i międzyregionalnego, w tym przewoźników prywatnych realizujących połączenia międzynarodowe busami pasażerskimi.

Węzeł przesiadkowy w Naclawiu ma kluczowe znaczenie dla poprawy mobilności zrównoważonej na obszarze wiejskim, ponieważ umożliwia pozostawienie samochodu lub roweru i kontynuowanie podróży transportem zbiorowym. Realizacja zadania przyczyni się do zmniejszenia zatłoczenia w miastach powiatu koszalińskiego i poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszego, rowerowego oraz mikromobilności.

Zakres zadania obejmuje budowę i przebudowę drogi wewnętrznej, zapewniającej wjazd, wyjazd oraz dostęp do parkingów typu Park & Ride i Bike & Ride. Na terenie węzła powstanie parking Park & Ride dla samochodów osobowych oraz zadaszony parking dla rowerów (Bike & Ride). Integralnym elementem węzła będzie przystanek pasażerski wyposażony w zadaszanie oraz system dynamicznej informacji pasażerskiej (wyświetlacze LED z informacjami o liniach i godzinach odjazdów), w tym w języku angielskim dla podróżnych międzynarodowych.

Projekt przewiduje także kompleksowe zagospodarowanie terenów zielonych wokół węzła, obejmujące nasadzenia niskiej i wysokiej roślinności oraz elementy małej architektury, tworzące przyjazną i bezpieczną przestrzeń pasażerską. Węzeł zostanie oświetlony przy zastosowaniu odnawialnych źródeł energii (OZE), a jego infrastruktura będzie w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu.

Realizacja projektu pozwoli na stworzenie nowoczesnego centrum przesiadkowego, które zwiększy atrakcyjność transportu publicznego, poprawi komfort i bezpieczeństwo podróży, a jednocześnie wkomponuje się w otoczenie przy zachowaniu standardów środowiskowych i zrównoważonego rozwoju.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt w pełni uwzględnia potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami. Drogi, ścieżki i powierzchnie w obrębie węzła będą wykonane jako równe, stabilne i antypoślizgowe, umożliwiając poruszanie się osobom na wózkach oraz rodzicom

Zadanie 4.1.

z wózkami dziecięcymi. Przystanek pasażerski, parkingi Park & Ride i Bike & Ride oraz tarasy komunikacyjne zostaną wyposażone w podjazdy, poręcze i oznaczenia ułatwiające orientację.

Dodatkowo zastosowane zostaną udogodnienia dla osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu, w tym oznakowanie kontrastowe, napisy w czytelnej formie oraz system dynamicznej informacji pasażerskiej z komunikatami wizualnymi i dźwiękowymi. Całość infrastruktury będzie projektowana w sposób zapewniający komfort, bezpieczeństwo i pełny dostęp do wszystkich funkcji węzła dla osób o różnym stopniu sprawności.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
3. Liczba punktów przesiadkowych wyposażonych w system informacji pasażerskiej – 1 szt.
4. Liczba miejsc postojowych typu Park & Ride – 10 szt.
5. Liczba stanowisk rowerowych Bike & Ride – 12 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

- dokumentacja projektowa i powykonawcza (ilość miejsc P&R i B&R), protokół odbioru inwestycji, dokumentacja fotograficzna,

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 4. Nacław, działka nr 34/3, 5/37 i 5/38, obr. Nacław

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Gmina Polanów

PARTNERZY W REALIZACJI

-

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2030/2031

SZACUNKOWY KOSZT

7.380.000,00

Zadanie 4.2.

Podobszar rewitalizacji 4. NACŁAW

TYTUŁ ZADANIA

Młodzieżowa strefa spotkań w świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego wokół świetlicy

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje stworzenie w świetlicy wiejskiej w Nacławiu wydzielonej strefy przeznaczonej dla młodzieży, której koncepcja, wyposażenie i sposób funkcjonowania będą wypracowane z aktywnym udziałem młodych mieszkańców. Przedsięwzięcie odpowiada na potrzebę zapewnienia młodzieży bezpiecznego miejsca spotkań w gronie rówieśniczym oraz przestrzeni do rozwijania własnych zainteresowań.

Zakres zadania obejmuje m.in.:

- doposażenie strefy w sprzęt i wyposażenie wskazane przez młodzież (np. stół bilardowy, cymbergaj, sprzęt muzyczny, gry),
- przygotowanie przyjaznej przestrzeni do spotkań, integracji i odpoczynku,
- wypracowanie wraz z młodzieżą propozycji działań cyklicznych, takich jak turnieje, wieczory gier czy inicjatywy tematyczne,
- stworzenie zasad funkcjonowania strefy, w tym zasad udostępniania świetlicy młodzieży po godzinach lekcyjnych.

Projekt obejmuje również zagospodarowanie terenu wokół świetlicy, w tym budowę wiaty rekreacyjnej, ustawienie ławek, wykonanie chodników oraz nasadzenia ozdobne, tworzące przyjazną, estetyczną i bezpieczną przestrzeń. Teren będzie monitorowany, co zwiększy bezpieczeństwo korzystających z niego osób.

Projekt ma na celu wzmocnienie integracji młodzieży, zwiększenie ich zaangażowania w życie lokalne oraz stworzenie alternatywy dla spędzania czasu „przed ekranem smartfonu/komputera”. Strefa będzie pełniła funkcję miejsca spotkań, budowania więzi społecznych i rozwijania inicjatyw oddolnych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Przestrzeń strefy młodzieżowej oraz teren zewnętrzny zostaną zaprojektowane w sposób umożliwiający korzystanie z nich osobom o ograniczonej mobilności. Zapewnione zostaną swobodne dojścia, ergonomiczne rozmieszczenie wyposażenia oraz czytelne oznakowanie przestrzeni. Elementy zagospodarowania zewnętrznego, takie jak wiaty, ławki, chodniki, również będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, gwarantując równy dostęp i komfort korzystania z całego obiektu.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

Zadanie 4.2.

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI	
Wskaźniki produktu i rezultatu:	
1. Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury służącej integracji lokalnych społeczności – 1 szt.	
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.	
3. Liczba dzieci i młodzieży objętych nową ofertą rozwojową, profilaktyczną i edukacyjną – 50 os.	
4. Liczba wydarzeń lub inicjatyw młodzieżowych zrealizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 10 szt.	
Sposób pomiaru i oceny:	
– protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna, listy obecności uczestników zajęć i inicjatyw młodzieżowych, kalendarz wydarzeń realizowanych w strefie młodzieżowej i przy świetlicy	
LOKALIZACJA ZADANIA	
Podobszar 4. Nactaw,	
Świetlica wiejska w Nactawiu	
Nactaw 27/B, 76-010 Polanów dz. nr 5/39 obręb Nactaw	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Polanów	Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2028/2029	600.000,00 zł

Podobszar rewitalizacji 5. SOWINKO**Zadanie 5.1.****Podobszar rewitalizacji 5. SOWINKO****TYTUŁ ZADANIA****Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka****OPIS ZADANIA****Koncepcja i zakres zadania:**

Zadanie obejmuje budowę nowej świetlicy wiejskiej w Sowinku wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia, tworząc nowoczesne centrum integracji społecznej dla mieszkańców dwóch miejscowości – Sowinka i Krytna. Realizacja wynika z bardzo złego stanu obecnej świetlicy, która jest niewyposażona, pozbawiona ogrzewania, niefunkcjonalna i niezdolna do prowadzenia regularnych działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Obiekt ten jest zdegradowany technicznie i użytkowo, co uniemożliwia dalsze pełnienie funkcji społecznych.

Nowa świetlica zostanie zlokalizowana na działce położonej na granicy Sowinka i Krytna, w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej siłowni zewnętrznej. Obiekt będzie obejmował przestronną salę spotkań, zaplecze kuchenne i sanitarne, pomieszczenia pomocnicze oraz niezbędne wyposażenie umożliwiające realizację działań dla różnych grup mieszkańców.

Zakres zadania obejmuje również zagospodarowanie terenu wokół świetlicy, w tym budowę placu zabaw, strefy rekreacyjnej, elementów małej architektury (ławki, stoły, wiatra plenerowa), wykonanie chodników i dojazdów oraz oświetlenia terenu. W projekcie przewiduje się montaż instalacji fotowoltaicznej pozwalającej na ograniczenie kosztów bieżącej eksploatacji obiektu.

Inwestycja ma na celu stworzenie wielofunkcyjnego miejsca spotkań i integracji, sprzyjającego aktywizacji mieszkańców, organizacji wydarzeń sąsiedzkich, zajęć dla dzieci i dorosłych oraz budowaniu więzi społecznych w obszarze objętym rewitalizacją.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Nowa świetlica zostanie zaprojektowana i wykonana zgodnie z zasadami dostępności architektonicznej. W projekcie przewiduje się bezprogowe wejście, odpowiednie szerokości przejść i drzwi, dostosowaną toaletę, możliwość manewrowania w pomieszczeniach oraz czytelne i kontrastowe oznakowanie. Teren wokół obiektu będzie wyposażony w utwardzone dojścia, oświetlenie i miejsca odpoczynku, co umożliwi bezpieczne poruszanie się osobom o ograniczonej mobilności. Wyposażenie świetlicy, w tym meble i sprzęt użytkowy, zostanie dobrane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego, tak aby obiekt był dostępny dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Zadanie 5.1.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
x	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
x	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury służącej integracji lokalnych społeczności – 1 szt.
2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.
3. Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 285 os.
4. Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji – 1 szt.

Sposób pomiaru i oceny:

- dokumentacja fotograficzna wykonanej infrastruktury, protokół odbioru budynku i zagospodarowania terenu, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, roczna ewidencja użytkowników świetlicy (listy uczestników, szacunki animatorów/POKiS).

LOKALIZACJA ZADANIA

działka nr 47 obręb Sowinko – działka bezpośrednio granicząca z obszarem rewitalizacji Podobszar 5. Sowinko

Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji

Przedsięwzięcie, choć formalnie zlokalizowane poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, znajduje się w jego bezpośrednim sąsiedztwie, na działce graniczącej bezpośrednio z Podobszarem 5. Sowinko. Teren ten pozostaje w pełni własnością gminy i jest już częściowo zagospodarowany na cele społeczne – funkcjonuje tu siłownia plenerowa oraz boisko do siatkówki, które są regularnie wykorzystywane przez mieszkańców Sowinka i Krytna, w tym osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji.

Na etapie wyznaczania Obszaru Rewitalizacji brano pod uwagę wariant budowy nowej świetlicy w miejscu istniejącego, zdegradowanego obiektu. Analizy prowadzone w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji potwierdziły jednak, że **bardziej efektywne funkcjonalnie, kosztowo i użytkowo** będzie stworzenie kompleksowego centrum integracji społecznej w lokalizacji już wykorzystywanej jako

Zadanie 5.1.

przestrzeń aktywności mieszkańców. Koncentracja infrastruktury społecznej i plenerowej w jednym miejscu pozwoli na:

- zwiększenie dostępności i atrakcyjności oferty społecznej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- lepszą integrację działań animacyjnych i lokalnych inicjatyw,
- ograniczenie kosztów utrzymania wielu rozproszonych obiektów,
- stworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni o wysokiej użyteczności dla całej społeczności Sowinka.

Realizacja zadania w proponowanej lokalizacji bezpośrednio przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, umożliwiając korzystanie z nowoczesnej, dostępnej i dobrze wyposażonej infrastruktury społecznej.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmin Polanów	Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT
2027-2028	3.500.000,00 zł

Zadanie 5.2.

Podobszar rewitalizacji 5. SOWINKO

TYTUŁ ZADANIA

Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje przygotowanie i realizację programu działań integracyjnych w oparciu o nowo wybudowaną świetlicę wiejską w Sowinku. Projekt ma na celu wzmocnienie więzi społecznych, integrację mieszkańców o różnym stażu zamieszkania oraz rozwój aktywności społeczno-kulturalnej w miejscowości, która w dużej mierze pełni funkcję „sypialni” dla Koszalina.

Zakres zadania obejmuje w szczególności:

- przygotowanie oferty zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów,
- działania animacyjne integrujące „nowych” i „starych” mieszkańców (warsztaty, spotkania sąsiedzkie, pikniki, wydarzenia cykliczne),
- współpracę ze szkołą i sołectwem przy organizacji wydarzeń środowiskowych,
- rozwój aktywności międzypokoleniowych i reaktywację lokalnych inicjatyw (np. KGW),

Zadanie 5.2.

- działania wzmacniające tożsamość lokalną i budujące komunikację wewnętrzną sołectwa.

Realizacja zadania umożliwi pełne wykorzystanie potencjału nowej świetlicy jako centrum aktywności i integracji mieszkańców, w szczególności osób napływowych, rodzin z dziećmi oraz mieszkańców z dłuższym stażem, dotychczas słabo ze sobą zintegrowanych. Program ma charakter aktywizujący i będzie rozwijany z udziałem mieszkańców, w zależności od zgłaszanych potrzeb i pomysłów.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Zajęcia, wydarzenia i komunikacja o programie będą prowadzone w sposób dostępny dla osób o zróżnicowanych potrzebach, w tym osób starszych oraz osób o ograniczonej mobilności, z wykorzystaniem przestrzeni świetlicy dostosowanej architektonicznie.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba wydarzeń społecznych, edukacyjnych lub integracyjnych – 5/rok.
2. Liczba uczestników biorących udział w działaniach integracyjnych i animacyjnych – 30 os.

Sposób pomiaru i oceny:

- listy uczestników, szacunki animatorów lub opiekuna świetlicy, harmonogram i dokumentacja fotograficzna wydarzeń.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 5. Sowinko

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu

PARTNERZY W REALIZACJI

Sołtys/ Rada Sołecka

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2029-2030

SZACUNKOWY KOSZT

50 000,00 zł

Obszar rewitalizacji – działania przekrojowe

Zadanie 6.1.

Obszar rewitalizacji – działania przekrojowe

TYTUŁ ZADANIA

Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

W sołectwach obszaru rewitalizacji seniorzy zmagają się z samotnością, brakiem regularnej oferty zajęć oraz trudnościami w dotarciu do usług dostępnych w Polanowie. Wykluczenie komunikacyjne powoduje, że w praktyce z Klubu Seniora korzystają głównie mieszkańcy miasta. W miejscowościach wiejskich brakuje cyklicznych zajęć, miejsc do integracji oraz animacji lokalnej.

Mobilny Klub Seniora ma przenieść ofertę znaną z Polanowa do świetlic w **Chociminie, Krągu, Naclawiu i Sowinku**, zapewniając seniorom możliwość spotkań i aktywizacji w miejscu zamieszkania (do czasu powstania nowych obiektów oferta realizowana w alternatywnych przestrzeniach).

Cykliczna (1–2 razy w tygodniu) działalność Klubu Seniora w świetlicach wiejskich, obejmująca m.in.:

- **Zajęcia aktywizujące (np.** gimnastyka dostosowana do możliwości, zajęcia ruchowe o niskiej intensywności, spacer z animatorem (jeśli warunki pozwalają).
- **Zajęcia manualne i twórcze (np.** rękodzieło, prace plastyczne, dekoratorskie, – warsztaty świąteczne lub okolicznościowe).
- **Zajęcia kulturalne i edukacyjne (np.** spotkania tematyczne, prelekcje, projekcje filmowe, czytelnia, klub dyskusyjny, podstawowe zajęcia z obsługi smartfona i komunikacji cyfrowej).
- **Integracja i życie wspólnotowe (np.** wspólne świętowanie, gry stolikowe, klub kawowy, spotkania międzypokoleniowe).
- **Elementy prozdrowotne** – spotkania dotyczące zdrowego stylu życia, pomiary ciśnienia, konsultacje profilaktyczne.
- **Drobne wyposażenie świetlic** – gry stolikowe, podstawowy sprzęt multimedialny itp.

Oferta ma charakter **elastyczny, dostępny i cykliczny**, nastawiony na aktywizację i przeciwdziałanie izolacji seniorów, a nie na działania specjalistyczne.

Realizacja Mobilnego Klubu Seniora przyczyni się do ograniczenia samotności i izolacji osób starszych, zwiększy ich aktywność społeczną oraz umożliwi regularny udział w zajęciach bez konieczności dojazdu do Polanowa. Seniorzy z miejscowości wiejskich zyskają dostęp do bezpiecznej, cyklicznej i dostosowanej do ich potrzeb oferty edukacyjnej, rekreacyjnej i integracyjnej. Projekt wzmocni więzi sąsiedzkie, poprawi dobrostan psychiczny uczestników oraz zwiększy wykorzystanie świetlic wiejskich jako lokalnych centrów aktywności społecznej. Dzięki działaniom

Zadanie 6.1.

międzypokoleniowym poprawią się relacje społeczne w sołectwach, a seniorzy staną się bardziej widoczną i aktywną częścią lokalnej wspólnoty.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Zajęcia Mobilnego Klubu Seniora będą prowadzone w świetlicach wiejskich zapewniających podstawową dostępność architektoniczną. Oferta zostanie dostosowana do potrzeb osób starszych, w tym do ograniczonej mobilności oraz obniżonej sprawności wzroku i słuchu. Zastosowane zostaną proste, czytelne materiały, spokojne tempo pracy oraz możliwość odpoczynku podczas zajęć. Zajęcia będą organizowane w godzinach i formie przyjaznej seniorom, z uwzględnieniem ich możliwości funkcjonowania i codziennych ograniczeń.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

- x Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba seniorów objętych wsparciem i ofertą zajęć w ramach Klubu Seniora i Mobilnego Klubu Seniora – 40 osób
2. Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (świetlice, strefy spotkań, miejsca aktywności) – 40 osób

Sposób pomiaru i oceny:

- listy obecności i rejestry uczestników, harmonogram zajęć, dokumentacja fotograficzna, roczna ewidencja aktywności prowadzona przez animatora/PCUS.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 2-5

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Polanowskie Centrum Usług Społecznych

PARTNERZY W REALIZACJI

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2028-2030

SZACUNKOWY KOSZT

250.000 zł

Zadanie 6.2.

Obszar rewitalizacji – działania przekrojowe

TYTUŁ ZADANIA

Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje rozwój lokalnych usług społecznych kierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży w środowisku ich codziennego funkcjonowania. Celem jest wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców, poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży oraz ograniczenie zjawisk kryzysowych (samotność, bezradność opiekuńcza, zachowania ryzykowne, izolacja społeczna).

Zakres zadania obejmuje:

Pracę podwórkową i działania środowiskowe w sołectwach:

- regularna obecność wychowawców i animatorów w miejscach spotkań dzieci i młodzieży (świetlice, boiska, altany, przestrzeń publiczna),
- prowadzenie zajęć animacyjnych, integracyjnych i socjoterapeutycznych,
- organizowanie bezpiecznych aktywności pozaszkolnych, „stref aktywności”, gier podwórkowych, mikro-wydarzeń.

Wsparcie terapeutyczne i poradnicze dla rodzin

- konsultacje psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne,
- poradnictwo dla rodziców (radzenie sobie ze stresem, komunikacja, budowanie relacji),
- działania wzmacniające relacje rodzinne, w tym warsztaty grupowe.

Wsparcie dzieci i młodzieży

- zajęcia terapeutyczne i rozwojowe (np. terapia SI, zajęcia animacyjne, wzmacnianie poczucia własnej wartości),
- elementy profilaktyki zdrowia psychicznego (radzenie sobie z emocjami, stresem, mediami społecznościowymi),
- indywidualne wsparcie specjalistyczne – konsultacje z psychologiem, pedagogiem, logopedą, fizjoterapeutą, dietetykiem.

Działania edukacyjno-profilaktyczne w lokalnych środowiskach

- warsztaty „Problemy XXI wieku” (uzależnienia cyfrowe, hejt, emocje, presja rówieśnicza),
- alternatywa dla telefonu i komputera – rozwijanie pasji i aktywności pozaekranowych,
- działania wspierające aktywność rodzin – m.in. zajęcia kreatywne, inicjatywy weekendowe.

Współpraca z istniejącą siecią usług PCUS

- wykorzystanie i uzupełnienie już oferowanych usług (usługi psychologiczne, terapia SI, usługi sąsiedzkie, wsparcie specjalistyczne, pakiety terapeutyczne),

Zadanie 6.2.

- prowadzenie dyżurów specjalistów w sołectwach, aby ograniczyć bariery transportowe.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Działania będą realizowane w przestrzeniach dostępnych i przyjaznych osobom o zróżnicowanych potrzebach, w tym z ograniczoną mobilnością lub trudnościami w komunikacji. Formy wsparcia zostaną dostosowane do możliwości uczestników, m.in. poprzez elastyczne godziny, indywidualne konsultacje i prowadzenie części działań bezpośrednio w środowisku lokalnym.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

- x Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu i rezultatu:

1. Liczba rodziców objętych konsultacjami lub wsparciem poradniczym – 50
2. Liczba dzieci i młodzieży objętych nową ofertą rozwojową, profilaktyczną i edukacyjną – 45

Sposób pomiaru i oceny:

- listy obecności dzieci/młodzieży oraz rodziców, rejestry konsultacji i wsparcia specjalistycznego, harmonogram działań środowiskowych.

LOKALIZACJA ZADANIA

Podobszar 1-5

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Polanowskie Centrum Usług Społecznych

PARTNERZY W REALIZACJI

SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI

2027-2035

SZACUNKOWY KOSZT

2.000.000,00 zł

Zadanie 6.3.

Obszar rewitalizacji – działania przekrojowe

TYTUŁ ZADANIA

Program rozwoju kompetencji liderek

OPIS ZADANIA

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie obejmuje identyfikowanie, wzmacnianie i wspieranie lokalnych liderów i liderów w podobszarach rewitalizacji, w tym osób aktywnych w sołectwach, Kołach Gospodyń Wiejskich, młodzieży oraz przedstawicieli inicjatyw oddolnych. Program zakłada rozwój ich kompetencji społecznych, organizacyjnych i animacyjnych oraz budowanie relacji sąsiedzkich zgodnie z podejściem organizowania społecznościowego (community organizing). Praca z liderami będzie prowadzona w ich naturalnym środowisku – poprzez rozmowy, animację lokalną, inicjowanie współpracy oraz działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów i wzmacnianie kapitału społecznego.

W ramach zadania przewidziano m.in. szkolenia kompetencyjne (komunikacja, współpraca, prowadzenie spotkań, budowanie inicjatyw), warsztaty praktyczne, mentoring, coaching, wsparcie w inicjowaniu i prowadzeniu działań lokalnych oraz towarzyszenie liderom w ich pierwszych krokach animacyjnych. Program ma stworzyć trwałą grupę liderów i liderów zdolnych do samodzielnego organizowania aktywności, rozwijania świetlic, inicjowania wydarzeń, reprezentowania środowiska lokalnego oraz budowania więzi sąsiedzkich.

Realizacja programu przyczyni się do zwiększenia zaangażowania mieszkańców w działania lokalne, poprawy jakości współpracy w sołectwach oraz budowy trwałego potencjału animacyjnego na obszarze rewitalizacji. Program wzmocni kluczowe osoby pełniące funkcje integracyjne w społeczności, podniesie ich kompetencje liderek i organizacyjne oraz umożliwi rozwój inicjatyw oddolnych, które będą kontynuowane także po zakończeniu projektu. W efekcie wzrośnie liczba oddolnych działań i wydarzeń, poprawi się przepływ informacji w sołectwach, a mieszkańcy zyskają większy wpływ na rozwój swoich miejscowości.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Spotkania i szkolenia będą organizowane w miejscach pozbawionych barier architektonicznych oraz w godzinach umożliwiających udział osobom o zróżnicowanych obowiązkach zawodowych i rodzinnych. Materiały szkoleniowe zostaną przygotowane w formie czytelnej i dostępnej, a forma zajęć dostosowana do możliwości uczestników.

ODDZIAŁYWANIE ZADANIA/PROJEKTU

x	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa

Zadanie 6.3.

Sfera techniczna			
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI			
Wskaźniki produktu i rezultatu:			
1. Liczba uczestników programu rozwoju kompetencji liderских – 10 osób 2. Liczba nowych inicjatyw lub wydarzeń zainicjowanych przez liderów po zakończeniu cyklu szkoleniowego – 5 inicjatyw			
Sposób pomiaru i oceny:			
– listy uczestników programu, dokumentacja fotograficzna i miniraporty animatora/koordynatora.			
LOKALIZACJA ZADANIA			
Podobszar 1-5			
PODMIOT Polanowskie Społecznych	ODPOWIEDZIALNY Centrum Usług		PARTNERZY W REALIZACJI Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie
SZACUNKOWY 2027-2029	TERMIN	REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT 200.000

Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej przedstawiono katalog typów przedsięwzięć, które wpisują się w kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035. Obejmują one projekty możliwe do realizacji na obszarze rewitalizacji i w poszczególnych podobszarach, które na etapie opracowania dokumentu nie zostały jeszcze doprecyzowane, opisane ani przygotowane pod względem technicznym czy finansowym.

Są to zadania, które – po doprecyzowaniu zakresu, lokalizacji i harmonogramu – mogą w przyszłości zostać włączone do przedsięwzięć podstawowych lub stanowić uzupełnienie działań zaplanowanych w ramach kluczowych interwencji.

- Doposażenie biblioteki publicznej w Polanowie oraz filii bibliotecznej w Naclawiu;
- Modernizacja dróg oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu;
 - o drogi gminne w Polanowie, Chociminie i Naclawiu (w tym dojścia do obiektów publicznych, chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych, elementy uspokojenia ruchu),
 - o drogi powiatowe w Krągu-Bożenicy oraz w Sowinku (bezpieczeństwo pieszych, oświetlenie, poprawa nawierzchni).

- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w Chocimnie i Sowinku
- Modernizacja i doposażenie boisk sportowych (np. boisko obok orlika w Polanowie, boisko przy szkole w Naclawiu,);
- Rozwój dostępu do internetu szerokopasmowego (światłowód) w Chocimnie i Naclawiu;
- Rewitalizacja zabudowy mieszkaniowej w centrum Polanowa (kamienice przy ul. Koszalińskiej, Zamkowej i Bobolickiej);
- Rozwój usług wspierających osoby w kryzysie bezdomności (np. łóżnia, pralnia, punkt socjalny – we współpracy z PCUS);
- Działania na rzecz ochrony i udostępniania lokalnego dziedzictwa kulturowego;
- Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych (staże, szkolenia, poradnictwo).
- Rozwój ścieżek rowerowych na obszarze rewitalizacji i zwiększenie dostępności do jezior.

V. Ramy finansowe

Niniejszy rozdział przedstawia orientacyjne ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035. Realizacja Programu będzie opierać się na zróżnicowanych źródłach finansowania. Podstawą będą środki własne gminy, uzupełnione o fundusze zewnętrzne – w szczególności programy krajowe i unijne, wojewódzkie instrumenty wsparcia, środki prywatne oraz inne dostępne mechanizmy odpowiadające charakterowi planowanych interwencji.

Łączny koszt przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych w GPR został oszacowany wstępnie na poziomie **46.500.000,00 zł**.

Zestawienie planowanych kosztów oraz możliwych źródeł finansowania dla poszczególnych przedsięwzięć podstawowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035.

L.p.	Tytuł zadania / projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
Podobszar rewitalizacji 1. POLANÓW				
1.1	Budowa wieży widokowej na Górze Warblewskiej	9.000.000,00 zł	2029-2033	FEPZ (EFRR), RLKS/LGR, budżet gminy, programy MSiT
1.2	Remont i termomodernizacja UM wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia	6.000.000,00 zł	2027-2028	FEPZ (EFRR – efektywność energetyczna), NFOŚiGW/WFOŚiGW, budżet państwa, budżet gminy

L.p.	Tytuł zadania / projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1.3	Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie	3.500.000,00 zł	2028-2029	FEPZ (EFRR – infrastruktura edukacyjna), MEN, budżet gminy
1.4	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie	1.000.000,00 zł	2029-2030	FEPZ (EFRR – infrastruktura lokalna), RLKS/LGR, budżet gminy
1.5	Utworzenie miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży przy ul. Wiejskiej w Polanowie	650.000,00 zł	2026-2027	EFS+ (edukacja i integracja młodzieży), RLKS/LGR, programy młodzieżowe MKiDN/MRiPS, budżet gminy
1.6	Program wzmacniania kompetencji społecznych i odporności psychicznej dzieci i młodzieży w Polanowie	240.000,00 zł	2027-2029	EFS+ (wsparcie psychospołeczne), NGO/fundacje, MEiN/MZ, budżet gminy
Podobszar rewitalizacji 2. CHOCIMINO				
2.1	Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chociminie	3.500.000,00 zł	2032-2033	EFRR, RLKS/LGR, LEADER, budżet gminy, budżet państwa
2.2	Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych	350.000,00 zł	2029-2030	FEPZ (EFRR – rewitalizacja), BGK – budownictwo społeczne, budżet gminy
2.3	Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino	230.000,00 zł	2027-2028	RLKS/LGR, FEPZ (EFRR – przestrzeń publiczną), budżet gminy
Podobszar rewitalizacji 3. KRAĞ				
3.1	Zagospodarowanie plaży z pomostem nad Jeziorem Nidno	600.000,00 zł	2027-2028	EFRR, RLKS/LGR, WFOŚiGW, budżet gminy
3.2	Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu	3.500.000,00 zł	2034-2035	EFRR, RLKS/LGR, LEADER, budżet gminy, budżet państwa

L.p.	Tytuł zadania / projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
3.3	Modernizacja i doposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu	350.000,00 zł	2029-2030	EFRR, RLKS/LGR, MSiT, budżet gminy
3.4	Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu	3.500.000,00 zł	2026-2027	EFRR, NFOŚiGW/ WFOŚiGW, MRiPS, budżet gminy
3.5	Szkolenia i wsparcie rozwoju agroturystyki oraz lokalnych usług turystycznych	100.000,00 zł	2034-2035	EFS+, WPR – doradztwo, RLKS/LGR, budżet gminy
Podobszar rewitalizacji 4. NACŁAW				
4.1	Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Nacławia – nowe centrum przesiadkowe	7.380.000,00 zł	2030-2031	RFRD, FEPZ, współfinansowanie zarządców dróg, budżet gminy
4.2	Młodzieżowa strefa spotkań w świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego wokół świetlicy	600.000,00 zł	2028-2029	EFS+, RLKS/LGR, programy MKiDN/MRiPS, budżet gminy
Podobszar rewitalizacji 5. SOWINKO				
5.1	Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka	3.500.000,00 zł	2027-2028	FEPZ, RLKS/LGR, budżet gminy
5.2	Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich	50.000,00 zł	2029-2030	NGO (mikrodotacje: FIO, fundacje), budżet gminy
Obszar rewitalizacji – działania przekrojowe				
6.1	Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich	250.000,00 zł	2028-2030	EFS+ (integracja seniorów), MRiPS, NGO (aktywność seniorów), budżet gminy
6.2	Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową	2.000.000,00 zł	2027-2035	EFS+, MEiN/MZ/MRiPS, NGO, budżet gminy
6.3	Program rozwoju kompetencji liderских	200.000,00 zł	2027-2029	EFS+, NGO (Szkoły Liderów, FRDL,

L.p.	Tytuł zadania / projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
				Fundacja Batorego), budżet gminy

VI. Zasady tworzenia i wdrażania Programu

Koncentracja programu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów koncentruje się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, obejmującym pięć podobszarów: Polanów, Chocimino, Krąg, Nactaw i Sowinko. Są to tereny, na których — zgodnie z wynikami delimitacji — szczególnie nasilają się zjawiska kryzysowe, przede wszystkim o charakterze społecznym, ale także infrastrukturalnym, przestrzennym i środowiskowym.

Interwencje przewidziane w Programie, w tym przedsięwzięcia podstawowe i dopuszczalne przedsięwzięcia uzupełniające, są odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w diagnozie dla każdego z podobszarów. Realizowane będą **na wyznaczonym obszarze rewitalizacji**, przy jednoczesnym uwzględnieniu, że ich wpływ wykraczać będzie poza jego granice — szczególnie tam, gdzie interwencje dotyczą funkcji centralnych pełnionych przez Polanów lub kluczowych usług społecznych oddziałujących na mieszkańców całej gminy.

Skoncentrowanie działań w wyznaczonych przestrzeniach pozwoli osiągnąć zakładane cele strategiczne Programu oraz wdrożyć zmiany zgodne z przyjętą wizją rozwoju obszaru rewitalizacji.

Kompleksowość programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji Gminy Polanów zakłada realizację działań, które mają doprowadzić do **wielowymiarowej i trwałej zmiany** na obszarze interwencji. Kompleksowość działań wynika z oparcia Programu na diagnozie pięciu sfer:

- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej,
- technicznej,
- przestrzenno-funkcjonalnej.

Przyjęte w Programie **cele strategiczne, kierunki działań** oraz **przedsięwzięcia podstawowe** odpowiadają na potrzeby każdej z tych sfer — w sposób adekwatny do skali i charakteru problemów występujących w poszczególnych podobszarach.

Interwencje łączą projekty społeczne, infrastrukturalne, środowiskowe i przestrzenne, tworząc spójną ścieżkę zmian dla całego obszaru rewitalizacji.

W kartach zadań (rozdział IV) wskazano dla każdego przedsięwzięcia, które sfery są jego bezpośrednim przedmiotem oddziaływania i jaki rodzaj zmiany ma ono wywołać.

Rysunek 20. Kompleksowość zaplanowanej interwencji.

SFERA SPOŁECZNA

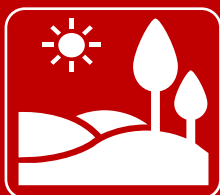
- **Kierunki działań:** **1.1.** Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności. **1.2.** Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne. **1.3.** Wzmocnienie instytucji wsparcia oraz rozwój zasobu mieszkaniowego dostosowanego do lokalnych potrzeb. **2.2.** Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.3., 1.5., 1.6., 2.1., 2.2., 2.3., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 4.2., 5.1., 5.2., 6.1., 6.2., 6.3.

SFERA GOSPODARCZA

- **Kierunek działań:** **2.2.** Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej (w tym lokalnych usług i agroturystyki)..
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.4., 3.1., 3.5.

SFERA ŚRODOWISKOWA

- **Kierunki działań:** **2.1.** Modernizacja obiektów publicznych i poprawa ich efektywności (w tym działania termomodernizacyjne). **2.2.** Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 3.1., 3.4.

SFERA TECHNICZNA

- **Kierunki działań:** **2.1.** Modernizacja obiektów publicznych i poprawa ich efektywności. **1.3.** Wzmocnienie instytucji wsparcia oraz rozwój zasobu mieszkaniowego dostosowanego do lokalnych potrzeb.
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 3.2., 3.4., 5.1.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- **Kierunki działań:** **2.1.** Modernizacja obiektów publicznych i poprawa ich efektywności. **2.2.** Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej. **2.3.** Poprawa dostępności i bezpieczeństwa poruszania się w przestrzeni publicznej.
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.3., 1.4., 1.5., 2.1., 2.3., 3.1., 3.3., 4.1., 5.1.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów został opracowany zgodnie z zasadą partnerstwa, włączenia społecznego oraz aktywnego udziału interesariuszy, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego oraz w ustawie o rewitalizacji. W procesie przygotowania dokumentu uczestniczyli przedstawiciele wszystkich wymaganych kategorii podmiotów: władze publiczne, partnerzy społeczni i gospodarczy, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego oraz mieszkańcy – zarówno obszaru rewitalizacji, jak i pozostałej części gminy.

Władze publiczne oraz instytucje publiczne były zaangażowane na wszystkich etapach prac – od diagnozy po opracowanie założeń strategicznych. W procesie uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Polanowie, Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Straży Miejskiej, Zakładu Usług Komunalnych, Zespołu Szkół Publicznych w Polanowie, Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy, Polanowskiego Ośrodka Kultury i Sportu oraz Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza”. Podmioty te brały udział w warsztatach diagnostycznych i konsultacyjnych, w wywiadach pogłębionych, wizjach lokalnych i spacerach badawczych oraz spotkaniach roboczych, a ich udział odpowiada kategorii partnerów publicznych wskazanej w art. 8.

Do procesu włączono również **partnerów społecznych i gospodarczych**, w tym przedstawicieli lokalnej agroturystyki oraz przedstawicieli grup aktywnych społecznie. Kluczową rolę odegrali **sołtysi i sołtyski oraz członkowie rad sołeckich**, którzy reprezentowali społeczności poszczególnych miejscowości. W pracach uczestniczyli także Radni Miejscy z podobszarów rewitalizacji.

W procesie uwzględniono również kategorię **społeczeństwa obywatelskiego**, o której mowa w art. 8, poprzez udział nieformalnych liderów i liderów lokalnych, aktywnych mieszkańców oraz młodzieży – w tym przedstawicieli samorządu uczniowskiego. Choć na terenie gminy liczba aktywnych organizacji pozarządowych jest bardzo ograniczona (szczególnie na obszarze rewitalizacji), do udziału zaproszono przedstawicieli lokalnych inicjatyw i podmioty działające na rzecz integracji mieszkańców, edukacji, kultury czy wsparcia osób wymagających pomocy.

Szczególną uwagę poświęcono również udziałowi PCUS działającego na rzecz osób oraz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W pracach wykorzystano zróżnicowane techniki partycypacyjne, m.in. warsztaty diagnostyczne i konsultacyjne, spotkania otwarte, wywiady pogłębione, konsultacje z sołtysami i radami sołeckimi oraz wizje lokalne/spacery badawcze, formularze do zgłaszania zadań rewitalizacyjnych. Dzięki temu proces spełnia wymogi ustawowe dotyczące udziału interesariuszy oraz zapewnia rzeczywiste włączenie lokalnych społeczności w przygotowanie i dalsze wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji.

W kolejnej części zaprezentowano techniki partycypacyjne, które wykorzystano na etapie opracowywania dokumentu i do udziału w których zaproszono lokalną społeczność, liderów społecznych oraz przedstawicieli różnych grup i instytucji społecznych, gospodarczych i publicznych.

Etap diagnostyczny – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wizja lokalna to badanie natury jakościowej. Badanie polegało na wizytacji obszaru zdegradowanego i było połączone z rozmowami z lokalnymi liderami (sołtysami/sołtyskami, radnymi miejskimi, radnymi rad sołeckich), którzy naświetlali kwestie problemowe dla konkretnych lokalizacji. Metoda ta pozwoliła na zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, przede wszystkim o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Wizja lokalna odbyła się w dn. 1 lipca 2025 r.

Warsztaty diagnostyczne z interesariuszami procesu rewitalizacji – w spotkaniu uczestniczyło ok. 20 osób, w tym przedstawiciele Urzędu Miejskiego, radni miejscy, reprezentanci Polanowskiego Centrum Usług Społecznych, Zakładu Usług Komunalnych, Straży Miejskiej oraz instytucji funkcjonujących na planowanych podobszarach rewitalizacji (m.in. Zespół Szkół Publicznych, Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, ŚDS „Oaza”). Warsztat miał charakter informacyjno-diagnostyczny i koncentrował się na jakościowej ocenie sytuacji społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej jednostek proponowanych do objęcia GPR. Warsztat odbył się 2 lipca 2025 r.

Po opracowaniu diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9.10.2015 roku poddano je **konsultacjom społecznym**. Równolegle prowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Konsultacje trwały od 18 czerwca do 23 lipca 2025 – w tym czasie osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w postaci pisemnej – papierowej, elektronicznej, ustnie do protokołu oraz w trakcie spotkania konsultacyjnego. Zrealizowano następujące formy konsultacji:

- **w formie pisemnej poprzez formularz** (dostępny do pobrania na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Polanowie, który należało dostarczyć do siedziby Urzędu Miejskiego w Polanowie (ul. Wolności 4, 76-010 Polanów) w terminie trwania konsultacji. W przypadku dostarczenia uwag za pośrednictwem poczty decydowała data wpływu korespondencji do Urzędu Miejskiego w Polanowie;
- **w formie elektronicznej poprzez adres mailowy:** a.kaczka@polanow.eu
- **ustnie do protokołu** w siedzibie Urzędu Miejskiego w Polanowie (ul. Wolności 4, 76-010 Polanów), blok B - pokój nr 18 w godzinach 8:00-15:00 przez cały okres trwania konsultacji społecznych;
- **w trakcie otwartego spotkania konsultacyjnego**, które odbyło się w dniu 1 lipca 2025 roku w godzinach 17:00-18:30 w Sali Posiedzeń (sala nr 11, blok B) Urzędu Miejskiego w Polanowie (ul. Wolności 4, 76-010 Polanów).

W konsultacjach społecznych wzięły udział 2 osoby, które uczestniczyły w otwartym spotkaniu konsultacyjnym w dniu 1 lipca 2025 r. Ponadto w formie pisemnej poprzez formularz została zgłoszona jedna uwaga dotycząca przebiegu granic obszaru rewitalizacji (przytoczone wraz z odniesieniem w punkcie 5). Uwaga została przyjęta i obszar rewitalizacji został rozszerzony o wnioskowany teren. Informacja podsumowująca proces konsultacji społecznych dostępna jest w BIP gminy Polanów.

Uczestnicy konsultacji (w ramach spotkania otwartego) dopytywali o metodologię delimitacji, zakres diagnozy oraz dzielili się spostrzeżeniami dotyczącymi dalszych prac nad gminnym programem rewitalizacji, przemyśleniami na temat specyfiki obszaru rewitalizacji, w tym propozycjami potrzebnych działań rewitalizacyjnych.

Etap strategiczny – opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów

Etap strategiczny opierał się na wynikach diagnozy pogłębionej oraz na działaniach partycypacyjnych ukierunkowanych na włączenie lokalnej społeczności i kluczowych interesariuszy w proces współtworzenia założeń Programu. Zastosowano trzy techniki: warsztat diagnostyczny, wywiady pogłębione (indywidualne i grupowe) oraz otwarty nabór propozycji zadań.

Warsztaty strategiczne przeprowadzono z udziałem przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Polanowie, Radnych Miejskich, lokalnych instytucji publicznych, lokalnych liderów (sołtysi, radni rad sołectkich) oraz podmiotów działających na podobszarach rewitalizacji. Spotkanie miało charakter analityczno-projektowy i służyło zarówno identyfikacji najważniejszych wyzwań oraz potencjałów jak i poszukiwaniu rozwiązań dla pięciu podobszarów rewitalizacji. W trakcie dyskusji grupowych wypracowano pierwsze propozycje przedsięwzięć, które następnie dopracowano i włączono do GPR. Uczestnicy wskazali m.in. na potrzebę stworzenia plenerowej strefy młodzieżowej w Polanowie (zadanie 1.5) oraz wydzielenia młodzieżowej przestrzeni spotkań w świetlicy wiejskiej w Naclawiu (zadanie 4.2). Zgłoszono pomysł uruchomienia cyklu szkoleń i działań wspierających rozwój agroturystyki i lokalnych usług turystycznych (zadanie 3.5), a także potrzebę zagospodarowania terenu rekreacyjnego przy Zespole Szkół Publicznych poprzez utworzenie „strefy chilloutu” (ujęte w zadaniu 1.3). Podkreślono także znaczenie działań środowiskowych i pracy podwórkowej prowadzonej przez PCUS (zadanie 6.2) oraz potrzebę rozwoju kompetencji lokalnych liderów i liderek, w tym młodzieżowych (zadanie 6.3).

Rezultaty warsztatu stały się istotną podstawą do ukształtowania ostatecznej listy przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Badania jakościowe – wywiady pogłębione (IDI i FGI) - w celu uzupełnienia diagnozy pogłębionej oraz zweryfikowania realnych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji przeprowadzono **indywidualne oraz grupowe wywiady pogłębione** z przedstawicielami społeczności poszczególnych miejscowości oraz lokalnych ekspertów.

Podczas rozmów pozyskano szereg nowych rekomendacji projektowych, w tym przede wszystkim potrzeby:

- **nowej świetlicy wiejskiej w Sowinku** (zadanie 5.1),
- **nowej świetlicy wiejskiej w Chociminie** (zadanie 2.1),
- **nowej świetlicy wiejskiej w (centrum społeczności lokalnej) w Krągu** (zadanie 3.2),
- **modernizacji i doposażenia boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu** (zadanie 3.3),
- **mobilnego Klub Seniora** – rotacyjna oferta zajęć i wsparcia w świetlicach wiejskich (zadanie 6.1).

Wnioski z badań zostały uwzględnione w diagnozie pogłębionej oraz w części strategicznej Programu.

Otwarty nabór propozycji zadań - równolegle uruchomiono internetowy **formularz zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych**. Formularz był dostępny dla mieszkańców i interesariuszy przez miesiąc (20.10.2025-20.11.2025). Pomimo udostępnienia narzędzia, **nie wpłynęły żadne formalne zgłoszenia**.

Etap strategiczny zamknęły **konsultacje społeczne projektu GPR**.

Włączanie interesariuszy na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji będzie uspołeczniony, zakładając włączenie szerokiego grona interesariuszy, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych oraz Partnerów rewitalizacji wymienionych w rozdziale VI (Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji). Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie oparte na realizacji działań o charakterze informacyjnym oraz edukacyjno-partycypacyjnym.

Działania informacyjne

Celem działań informacyjnych będzie upowszechnianie wiedzy na temat założeń i postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026 - 2035. W ramach tych działań zaplanowano:

- opublikowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na stronie www Urzędu Miejskiego;
- informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wdrażania GPR poprzez artykuły w prasie lokalnej, w tym wydaniach internetowych / lokalnych serwisach informacyjnych, gminnych mediach społecznościowych;
- zamieszczanie informacji o stanie realizacji przedsięwzięć (projektów) rewitalizacyjnych w „Raplocie o stanie Gminy Polanów”.

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, aby w każdym momencie umożliwić interesariuszom procesu oraz zainteresowanym podmiotom pozyskanie wiedzy na temat postępów we wdrażaniu GPR oraz zgłaszanie uwag i pomysłów w zakresie realizacji Programu.

Działania partycypacyjne

W ramach działań o charakterze edukacyjno-partycypacyjnym mających umożliwić włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania i monitorowania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano:

- powołanie Komitету Rewitalizacji reprezentującego interesariuszy rewitalizacji;
- organizowanie przez Urząd Miejski i Koordynatora rewitalizacji spotkań dla interesariuszy procesu rewitalizacji (zgodnie z cyklem oceny GPR) w celu przekazania informacji na temat postępów wdrażania założeń GPR oraz zebrania opinii na temat zmian zachodzących w obszarze i zakresie pożądanym do podjęcia działań w ramach procesu rewitalizacji w każdej ze

sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej) dla każdego z podobszarów rewitalizacji.

Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji

Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia podstawowe ujęte w rozdziale IV Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035 stanowią bezpośrednią odpowiedź na problemy, potrzeby i potencjały zidentyfikowane w ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Zestaw działań został wypracowany w oparciu o pełen zakres prac analitycznych, badawczych i partycypacyjnych prowadzonych podczas przygotowania Programu.

Powiązania między zdiagnozowanymi zjawiskami a zaplanowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi — zarówno podstawowymi, jak i uzupełniającymi — przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 1. Polanów – miasto

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Proces depopulacji i starzenia się ludności – szybki spadek liczby mieszkańców (–8,74%), wysoki udział osób starszych, rosnące potrzeby usług opiekuńczych, ograniczona dostępność oferty dla seniorów w mieście (wysokie obciążenie Klubu Seniora).	6.1 Mobilny Klub Seniora (odciążenie Klubu w mieście → większy dostęp dla seniorów z Polanowa OR) 6.2 Wsparcie rodzin i dzieci (komponenty środowiskowe obejmujące osoby starsze i ich rodziny)
Wyższy niż w skali gminy poziom bezrobocia (4,97% wobec 3,63%).	Uzupełniające: współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej (staże, szkolenia, poradnictwo).
Potrzeba zapewnienia oferty wspierającej osoby w kryzysie bezdomności (np. utworzenie łazni publicznej i pralni).	Uzupełniające: rozwój usług wspierających osoby w kryzysie bezdomności (np. łazienka, pralnia, punkt socjalny – we współpracy z PCUS).
Najwyższy w gminie wskaźnik przestępczości i wykroczeń oraz relatywnie wysoka liczba interwencji służb porządkowych. Potrzeba poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i zwiększenia dostępności komunikacyjnej – miejsca o niskiej jakości ruchu pieszego, nieoświetlone dojścia do obiektów publicznych, brak bezpiecznych przejść.	Uzupełniające: modernizacja dróg w Polanowie (chodniki, oświetlenie, przejścia) Uzupełniające: elementy uspokojenia ruchu
Występowanie problemów edukacyjnych i wychowawczych – potrzeba rozwijania programów wspierających zdrowie psychiczne i umiejętności społeczne młodzieży	1.6 Program kompetencji społecznych i odporności psychicznej 6.2 Wsparcie rodzin i dzieci (zajęcia terapeutyczne, SI, wsparcie psychologiczne) 1.3 Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Niewystarczająca dostępność atrakcyjnych, bezpiecznych i plenerowych przestrzeni rekreacyjnych i integracyjnych – szczególnie dla młodzieży; potrzeba miejsc spotkań w przestrzeni publicznej, bezpiecznych, dobrze oświetlonych i moderowanych.	1.5 Utworzenie miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży przy ul. Wiejskiej w Polanowie 1.3 Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie 1.4 Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie Uzupełniające: modernizacja boisk, doposażenie biblioteki
Ograniczona efektywność energetyczna i zły stan techniczny kluczowych obiektów – UM, szkoły, kamienice w centrum; wysokie koszty eksploatacji, niska dostępność architektoniczna, potrzeba modernizacji przestrzeni publicznych.	1.2 Remont i termomodernizacja UM wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia. 1.3 Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie Uzupełniające: rewitalizacja kamienic (Koszalińska/Zamkowa/Bobolicka) Uzupełniające: modernizacja dróg i oświetlenia
Potencjał: relatywnie najwyższa aktywność w gminie (frekwencja wyborcza, najwięcej NGO na 100 mieszkańców).	6.3 Program rozwoju kompetencji liderских
Potencjał turystyczny i krajobrazowy miasta – Góra Warblewska i Zalew wymagają zagospodarowania; brak infrastruktury przyciągającej ruch i wspierającej lokalną gospodarkę.	1.1 Budowa wieży widokowej na Górze Warblewskiej. 1.4 Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie Uzupełniające: ścieżki rowerowe i dostęp do jezior

Tabela 32. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 2. Chocimino

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Chocimino charakteryzuje się najwyższym w gminie odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej – 12,33%, czyli niemal dwukrotnie więcej niż średnio w gminie (6,26%). Bezrobocie ma tu charakter strukturalny – wynika głównie z odległości od Polanowa (ok. 10 km) i braku lokalnych miejsc pracy. Wynika to w istotnej mierze z problemów obszaru o charakterze poPGRowski.	2.2. Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych 6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową
Zdegradowana infrastruktura społeczna, brak warunków do pracy środowiskowej i animacji. Brak atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni rekreacyjnych i integracyjnych.	2.1. Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chocimino 2.3. Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino 6.1. Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich

	6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową 6.3. Program rozwoju kompetencji liderских
Wykluczenie komunikacyjne, brak transportu publicznego poza szkolnym, bariery dostępu do usług społecznych i oferty czasu wolnego – przede wszystkim dla dzieci, młodzieży i osób w wieku senioralnym.	6.1. Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich 6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową Uzupełniające: modernizacja dróg, oświetlenia, ścieżki rowerowe
Ograniczony kapitał społeczny, brak NGO, potrzeba nowych liderów.	6.3. Program rozwoju kompetencji liderских 2.1. Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chocimlinie 2.2. Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych 2.3. Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino
Zła jakość wody i potrzeba modernizacji sieci technicznej.	Uzupełniające: modernizacja wodociągu
Niedokończone dwa bloki komunalne („szkielety”), które obniżają jakość przestrzeni i popadają w degradację.	2.2. Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych
Potencjał: Dobra jakość środowiska i atrakcyjność osiedleńcza i pozytywna dynamika demograficzna miejscowości.	2.1 Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chocimlinie 2.3 Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino
Potencjał: Występowanie w Podobszarze obiektów zabytkowych (kościół, park).	Uzupełniające: działania na rzecz ochrony i udostępniania lokalnego dziedzictwa kulturowego

Tabela 33. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 3. Krąg

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Zaawansowany proces starzenia się mieszkańców (32,22% seniorów), wysoka izolacja i niska mobilność seniorów wzmacnia potrzebę zapewnienia oferty wsparcia.	3.2. Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu 3.3. Modernizacja i doposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu 6.1. Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich
Brak infrastruktury społecznej – brak świetlicy wiejskiej, miejsc spotkań, oferty dla seniorów, młodzieży i KGW; jedyne miejsce integracji (wiata) dostępne tylko sezonowo.	3.2. Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu 6.3. Program rozwoju kompetencji liderских
Potencjał: W Krągu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Oaza” będący ośrodkiem dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych.	3.4. Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Wysoka liczba interwencji Policji (17,22) oraz zdarzeń drogowych – potrzeba poprawy bezpieczeństwa pieszych, oświetlenia i infrastruktury drogowej.	Uzupełniające: modernizacja dróg, doświetlenie przejść, poprawa bezpieczeństwa ruchu
Niskie wyniki edukacyjne uczniów (32,9%) i brak lokalnej oferty edukacyjno-rozwojowej.	3.3. Modernizacja i wyposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu 6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową
Brak organizacji pozarządowych, niska aktywność społeczna – potrzeba wzmocnienia liderów lokalnych i animacji społecznej.	6.3. Program rozwoju kompetencji liderów
Niewykorzystany potencjał turystyczny i przyrodniczy Krągu – ograniczony dostęp do jezior, brak plaży, brak ścieżek, brak usług okołoturystycznych.	3.1. Zagospodarowanie plaży z pomostem nad Jeziorem Nidno 3.5. Szkolenia i wsparcie rozwoju agroturystyki oraz lokalnych usług turystycznych Uzupełniające: rozwój ścieżek rowerowych
Niedostosowanie kluczowej infrastruktury opiekuńczo-terapeutycznej (ŚDS „Oaza”) do współczesnych standardów: niska efektywność energetyczna, problemy z warunkami użytkowania, brak odpowiedniego zaplecza do prowadzenia terapii.	3.4. Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu
Modernizacji wymaga infrastruktura drogowa, której niedostatki wpływają na bezpieczeństwo w ruchu szczególnie niechronionych uczestników ruchu (pieszych, rowerzystów). Kluczowym celem jest poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego – szczególnie w zakresie chodników, oświetlenia i bezpiecznych przejść dla pieszych.	Uzupełniające: modernizacja dróg, doświetlenie przejść, poprawa bezpieczeństwa ruchu

Tabela 34. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 4. Naclaw

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Powiązane przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Podobszar dotykają problemy społeczne obejmujące m.in. strukturalne bezrobocie: 7,26%, przewaga kobiet (75%), wysoki udział długotrwale bezrobotnych (71%), niski poziom kwalifikacji i kompetencji zawodowych, wysokie obciążenie rodzin problemami wychowawczymi oraz 20% dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – potrzeba wsparcia emocjonalnego, społecznego i wychowawczego.	6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową
Naclaw wypada bardzo korzystnie pod względem bezpieczeństwa – wskaźnik	4.1. Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Naclawia – nowe centrum przesiadkowe

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Powiązane przedsięwzięcia rewitalizacyjne
przestępczości i wykroczeń wynosi zaledwie 0,41 na 100 mieszkańców (najniższy w gminie), liczba interwencji służb porządkowych również pozostaje bardzo niska. Uwagi wymagają zdarzenia drogowe – ich liczba w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest niemal trzykrotnie wyższa niż średnio w gminie. Braki w zakresie oświetlenia i chodników, szczególnie niebezpieczne w okolicach przejść dla pieszych i przystanku.	uzupełniające: modernizacja dróg, doświetlenie przejść, poprawa bezpieczeństwa ruchu.
Brak dogodnego transportu i niefunkcjonalność przystanku autobusowego. Wysokie ryzyko wykluczenia komunikacyjnego osób starszych, dzieci i młodzieży – brak bezpiecznej infrastruktury dojazd do przystanku.	4.1. Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Nactawia – nowe centrum przesiadkowe
Wykluczenie cyfrowe – brak dostępu do sieci światłowodowej, słaby zasięg telefonii komórkowych.	Uzupełniające: Rozwój dostępu do internetu szerokopasmowego (światłowód) w Chociminie i Nactawiu
Potencjał: Dostępność nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury społecznej takiej jak świetlica wiejska oraz nowy budynek filii Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie.	4.2. Młodzieżowa strefa spotkań w świetlicy wiejskiej Uzupełniające: Doposażenie filii bibliotecznej w Nactawiu
Potencjał: Dobry poziom aktywności społecznej. Życie społeczne w Nactawiu koncentruje się wokół Koła Gospodyń Wiejskich, które regularnie organizuje spotkania w swoim gronie, oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, pełniącej istotną funkcję integracyjną i pomocową. Oprócz KGW i OSP, w Nactawiu funkcjonuje także klub w Spółdzielni Mieszkaniowej.	6.3 Program rozwoju kompetencji liderkich

Tabela 35. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 5. Sowinko

Kluczowe problemy, potrzeby i wyzwania podobszaru Sowinko	Powiązane przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Wysokie i strukturalne bezrobocie (9,40%), dominacja osób 50+, problemy materialne oraz niska mobilność zawodowa.	6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową Uzupełniające: współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej (staże, szkolenia, poradnictwo).
Zróżnicowanie społeczności („starzy” i „nowi” mieszkańcy), ograniczone więzi sąsiedzkie, potrzeba budowania tożsamości lokalnej i integracji międzypokoleniowej.	5.1. Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka 5.2. Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich
Brak oferty zajęć, działań animacyjnych i przestrzeni dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów; niski poziom aktywności	5.2 Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich 6.3. Program rozwoju kompetencji liderkich

Kluczowe problemy, potrzeby i wyzwania podobszaru Sowinko	Powiązane przedsięwzięcia rewitalizacyjne
spotecznej i brak organizacji pozarządowych.	
Ryzyko izolacji starszych mieszkańców i osób o ograniczonej mobilności; brak miejscowych usług społecznych.	6.1 Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich
Brak infrastruktury społecznej – istniejąca świetlica nieczynna, bez zaplecza sanitarnego, bez ogrzewania; brak miejsca do spotkań, integracji i działań społeczno-kulturalnych.	5.1 Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka
Degradacja i niedostosowanie infrastruktury technicznej – potrzeba modernizacji placu zabaw i boiska. Brak dobrej jakości infrastruktury plenerowej sprzyjającej integracji (altany, miejsce ogniskowe, strefy rekreacji).	5.1 Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka Uzupełniające: modernizacja i doposażenie boisk sportowych
Problemy infrastrukturalne w zakresie zaopatrzenia w wodę – potrzeba modernizacji lokalnej sieci wodociągowej.	Uzupełniające: rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w Sowinku
Zły stan dróg i niski poziom bezpieczeństwa pieszych w rejonie dróg powiatowych, potrzeba oświetlenia i poprawy nawierzchni.	Uzupełniające: modernizacja dróg powiatowych w Krągu-Bożenicy oraz w Sowinku (bezpieczeństwo pieszych, oświetlenie, poprawa nawierzchni)
Potencjał: Bliskość Koszalina i atrakcyjność osiedleńcza obszaru powodująca napływu nowych, młodych mieszkańców, który równoważy ogólne, negatywne trendy demograficzne.	5.1 Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka 5.2 Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich Uzupełniające: modernizacja i doposażenie boisk sportowych

Zdecydowana większość zdiagnozowanych problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji znalazła bezpośrednie odzwierciedlenie w zadaniach podstawowych, odpowiadają na nie również typy dopuszczalnych, uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy także pamiętać, że część problemów jest już lub będzie rozwiązywana poprzez inne programy i dedykowane strategie oraz poprzez przedsięwzięcia realizowane w ramach kompetencji ustawowych instytucji i służb publicznych takich jak np. Policja, Powiatowy Urząd Pracy, Polanowskie Centrum Usług Społecznych.

Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne

Komplementarność i integrację przestrzenną w Gminnym Programie Rewitalizacji osiągnięto poprzez koncentrację przedsięwzięć podstawowych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Rezultaty tych interwencji będą oddziaływać nie tylko w granicach podobszarów, lecz także szerzej – na sąsiednie sołectwa, a w wielu przypadkach na całą gminę. Dotyczy to zarówno działań podejmowanych dla przestrzeni lub obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będzie mogła szersza grupa odbiorców, m.in.:

- 1.2 Remont i termomodernizacja Urzędu Miejskiego w Polanowie wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia,
- 1.3 Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie,
- 1.4 Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie,

Jak i przedsięwzięć ukierunkowanych na integrację społeczną, których adresatami są mieszkańcy podobszarów, ale będą mogli z nich korzystać docelowo również mieszkańcy całej gminy, takich jak:

- 6.1 Mobilne Kluby Seniora,
- 6.2 Program rozwoju lokalnych liderów,
- 6.3 Program wsparcia rodzin oraz pracy środowiskowej z dziećmi i młodzieżą,
- 3.4 Termomodernizacja ŚDS „Oaza” – jednostki świadczącej usługi dla mieszkańców z całej gminy.

Kluczowym narzędziem ograniczania niepożądanych skutków społecznych i ryzyka „wypychania” problemów poza obszar interwencji jest konstrukcja GPR oparta na zestawie komplementarnych działań – infrastrukturalnych i społecznych. Dodatkowo ukierunkowanie Programu i przedsięwzięć podstawowych na precyzyjne odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby i deficyty poszczególnych podobszarów oraz zastosowanie przedsięwzięć przekrojowych (6.1–6.3) istotnie zmniejsza prawdopodobieństwo przenoszenia się problemów na inne części gminy.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026 - 2035 zakłada zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących założenia niniejszego Programu. W proces prac nad dokumentem włączono różne grupy interesariuszy (szerszy opis w rozdziale VI - Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji). Założenia systemu zarządzania i monitorowania Programu także zapewniają udział różnych typów interesariuszy w procesie wdrażania zapisów GPR (opis w rozdziale VII). Wśród podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych przedsięwzięć podstawowych znajdują się przede wszystkim jednostki sektora publicznego działające na terenie gminy, w tym: Urząd Miejski w Polanowie, Polanowskie Centrum Usług Społecznych (PCUS), Zespół Szkół Publicznych w Polanowie, Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu, Środowiskowy Dom Samopomocy „Oaza” w Krągu, Zakład Usług Komunalnych w Polanowie oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie.

Realizacja działań rewitalizacyjnych zakłada ścisłą współpracę z lokalnymi partnerami społecznymi działającymi w obszarze rewitalizacji, takimi jak sołtysi i rady sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, a także inne podmioty i grupy nieformalne funkcjonujące na obszarze miasta i sołectw objętych rewitalizacją.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035 zachowuje ciągłość strategiczną względem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Polanów na lata 2017–2023. Nowy GPR rozwija i uzupełnia interwencje realizowane w poprzedniej

perspektywie, w szczególności na Obszarze Rewitalizacji obejmującym miasto Polanów oraz miejscowości Chocimino i Nactaw.

W LPR 2017–2023 zrealizowano szereg przedsięwzięć z zakresu infrastruktury społecznej, przestrzennej i technicznej oraz działań społecznych, które stanowiły fundament procesu rewitalizacji, m.in.:

- Rewitalizacja Rynku Miejskiego w Polanowie - nadanie temu obszarowi nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturowych i rekreacyjnych, modernizacja ulicy Zamkowej oraz otoczenia zabytkowego kościoła. Za tą inwestycję Gmina Polanów zdobyła w 2025 r. prestiżową Nagrodę Honorową Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego za najlepszą przestrzeń publiczną w regionie.
- Utworzenie siłowni zewnętrznej w Chociminie oraz organizacja imprezy integracyjnej.
- Zakup urządzeń na plac zabaw oraz grill zewnętrzny przy świetlicy wiejskiej w Nactawiu;
- Strefa seniora i strefa juniora przy ul. Koszalińskiej w Polanowie;
- modernizacje i przebudowy dróg gminnych oraz poprawa dostępności komunikacyjnej w Polanowie, Chociminie i Nactawiu;
- projekty społeczne realizowane przez MGOPS, POKiS oraz partnerów lokalnych ukierunkowane na integrację społeczną, profilaktykę i aktywizację mieszkańców obszarów popegeerowskich.

Nowy GPR wykorzystuje efekty tych działań i podnosi ich skalę, odpowiadając na aktualne problemy i trendy zdiagnozowane w 2025 r. Projekty przewidziane na lata 2026–2035:

- **uzupełniają interwencje infrastrukturalne** poprzedniej perspektywy poprzez modernizację energetyczną kluczowych obiektów publicznych (np. termomodernizacja Urzędu Miejskiego), rozwój infrastruktury rekreacyjnej i rodzinnej;
- **kontynuują działania społeczne**, zwłaszcza w zakresie wsparcia zdrowia psychicznego, kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, aktywizacji rodzin, rozwijania lokalnych kompetencji liderów (6.1. Szkoła Liderów), a także mobilnych usług dla seniorów (6.2. Mobilne Kluby Seniora) i działań na rzecz integracji oraz przeciwdziałania przemocy (6.3);
- **zapewniają ciągłość modernizacji infrastruktury wiejskich podobszarów** (Nactaw – nowe centrum przesiadkowe; Sowinko – nowa świetlica i strefa spotkań), co bezpośrednio rozwija i wzmacnia działania wcześniej prowadzone w tych lokalizacjach.

Wnioski z realizacji LPR 2017–2023 – w szczególności potrzeba wzmocnienia działań miękkich, braków w zakresie oferty dla młodzieży, konieczność poprawy jakości przestrzeni publicznych i infrastruktury społecznej, a także potrzeba zwiększenia dostępności usług – zostały wykorzystane przy projektowaniu przedsięwzięć GPR 2026–2035.

Dzięki temu nowy Program stanowi logiczną kontynuację działań rewitalizacyjnych, opartą na doświadczeniach poprzedniego okresu, jednocześnie odpowiadając na aktualne wyzwania społeczne, demograficzne i przestrzenne.

Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów zakłada również komplementarne podejście do finansowania działań przewidzianych na obszarze rewitalizacji. Dla każdego przedsięwzięcia podstawowego wskazano potencjalne, aktualnie dostępne źródła wsparcia, obejmujące:

- **publiczne wspólnotowe** – w szczególności środki z *Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021–2027 (FEPZ)*, obejmujące Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+). Obejmują one m.in. inwestycje infrastrukturalne (świetlice, przestrzenie publiczne, poprawa bezpieczeństwa, infrastruktura rekreacyjna, boiska, sieć wodociągowa), jak również działania społeczne i animacyjne realizowane na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- **publiczne krajowe** – w tym: programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (np. infrastruktura i wyposażenie bibliotek), programy Ministerstwa Sportu (mała infrastruktura sportowa), środki WFOŚiGW/NFOŚiGW (modernizacja wodociągów, poprawa efektywności energetycznej, oświetlenie), konkursy dla społeczności popegeerowskich oraz instrumenty dedykowane jednostkom z deficytami infrastrukturalnymi i społecznymi.
- **środki prywatne i społeczne** – obejmujące m.in. środki organizacji pozarządowych, lokalnych fundacji, wkład rzeczowy i organizacyjny partnerów społecznych działających na obszarze rewitalizacji, a także granty fundacyjne (np. ORLEN, BGK, Santander).

W realizacji Programu priorytetem będzie pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania (w szczególności środków UE w ramach FEPZ oraz środków krajowych na inwestycje infrastrukturalne), przy równoległym, racjonalnym wykorzystaniu środków własnych Gminy Polanów. Zakłada się prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na rzecz interesariuszy, wspierających ich udział w procesie wdrażania programu. Dywersyfikacja źródeł finansowania zwiększy realne możliwości realizacji przedsięwzięć podstawowych oraz osiągnięcia celów rewitalizacyjnych w warunkach ograniczonych zasobów budżetowych.

Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji kompleksowo odpowiadają na zidentyfikowane dla obszaru rewitalizacji problemy, potrzeby i potencjały, a co za tym idzie wpisują się w określone cele strategiczne i kierunki działań. Zapewniona w ten sposób logika interwencji (potrzeby/problemy – wizja/cele/kierunki działań – przedsięwzięcia) pozwoli osiągnąć pożądane rezultaty procesu rewitalizacyjnego.

Tabela 36. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.

Nr zadania	Tytuł zadania	Cel strategiczny	Kierunki działań
1.1.	Budowa wieży widokowej na Górze Warblewskiej	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.2. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
1.2.	Remont i termomodernizacja UM wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.1. Modernizacja obiektów publicznych i poprawa ich efektywności.
1.3.	Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności. Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
1.4.	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.2. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
1.5.	Utworzenie miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży przy ul. Wiejskiej w Polanowie	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności.
1.6.	Program wzmacniania kompetencji społecznych i odporności psychicznej dzieci i młodzieży w Polanowie	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
2.1.	Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chociminie	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności. Kierunek działań 1.2. Wsparcie

			mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
2.2.	Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.3. Wzmocnienie instytucji wsparcia oraz rozwój zasobu mieszkaniowego dostosowanego do lokalnych potrzeb.
2.3.	Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności.
3.1.	Zagospodarowanie plaży z pomostem nad Jeziorem Nidno	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.2. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
3.2.	Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności.
3.3.	Modernizacja i wyposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.2. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury turystycznej.
3.4.	Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.1. Modernizacja obiektów publicznych i poprawa ich efektywności.
3.5.	Szkolenia i wsparcie rozwoju agroturystyki oraz lokalnych usług turystycznych	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne. Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności.

4.1.	Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Nacławia – nowe centrum przesiadkowe	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	Kierunek działań 2.3. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa poruszania się w przestrzeni publicznej.
4.2.	Młodzieżowa strefa spotkań w świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego wokół świetlicy	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności. Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
5.1.	Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności.
5.2.	Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
6.1.	Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.1. Rozwój lokalnych miejsc spotkań i aktywności. Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
6.2.	Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.
6.3.	Program rozwoju kompetencji liderek	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej.	Kierunek działań 1.2. Wsparcie mieszkańców poprzez działania rozwojowe, integracyjne i edukacyjne.

VII. System zarządzania wdrażaniem oraz monitoring Programu

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035 powierza się Burmistrzowi Polanowa, działającemu poprzez Koordynatora Rewitalizacji wskazanego przez Burmistrza.

Proces wdrażania (zarządzania) i monitorowania Programu będzie prowadzony zgodnie z zasadami partnerstwa, wielopoziomowego zarządzania i oddolnego podejścia określonymi w art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

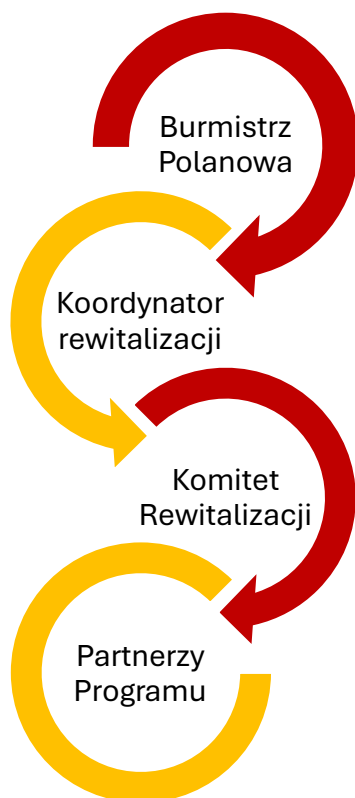
W związku z tym w proces wdrażania Programu będą zaangażowane następujące podmioty (zwane dalej Partnerami programu):

- władze regionalne, lokalne i gminne oraz inne instytucje publiczne – w szczególności: Rada Miejska w Polanowie, Urząd Miejski w Polanowie, Polanowskie Centrum Usług Społecznych (PCUS), Polanowski Ośrodek Kultury i Sportu (POKiS), Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Polanów, Zespół Szkół Publicznych w Polanowie, Środowiskowy Dom Samopomocy „Oaza” w Krągu, Zakład Usług Komunalnych w Polanowie, inne jednostki organizacyjne gminy realizujące zadania publiczne na obszarach rewitalizacji.
- partnerzy gospodarczy i społeczni – w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostali mieszkańcy gminy, lokalni przedsiębiorcy, usługodawcy i właściciele nieruchomości, podmioty prowadzące działalność gospodarczą w sektorach ważnych dla rozwoju gminy (m.in. turystyka, usługi publiczne, handel, rolnictwo), przedstawiciele instytucji otoczenia społecznego i gospodarczego.
- właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji, w szczególności: Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Polanów, grupy nieformalne, inicjatywy mieszkańców, wolontariat lokalny, podmioty działające na rzecz osób starszych, dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Reprezentację kluczowych Partnerów programu, reprezentujących trzy ww. grupy, stanowić będzie także Komitet Rewitalizacji, który powołany zostanie zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, przy uwzględnieniu zasad określonych art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026 - 2035 odbywać się będzie poprzez realizację konkretnych działań przyjmujących formę przedsięwzięć podstawowych oraz działań uzupełniających opisanych w części strategicznej niniejszego Programu (rozdział IV).

W ramach wdrażania Programu kluczowe znaczenie mają następujące typy podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania:

W odniesieniu do przedsięwzięć realizowanych przez Gminę Polanów, przygotowanie, wdrażanie i bieżące monitorowanie projektów rewitalizacyjnych zostaną powierzone kierownikom oraz pracownikom merytorycznym właściwych referatów Urzędu Miejskiego, a także podległym jednostkom organizacyjnym. Proces rewitalizacji będzie prowadzony z zachowaniem zasady przejrzystości i odpowiedzialności publicznej, a bezpośrednią koordynację wdrażania Programu zapewni Koordynator rewitalizacji. Role i kompetencje poszczególnych podmiotów uczestniczących we wdrażaniu i monitoringu przedstawiono poniżej.

Burmistrz Polanowa	– podejmowanie decyzji pozwalających na wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ukierunkowanych na ewentualne modyfikacje Programu, proces jego aktualizacji lub uchylecia; – zapewnianie zasobów niezbędnych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych; – nadzorowanie procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.
Koordynator rewitalizacji	– koordynacja prac związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym procedur związanych z monitorowaniem i oceną GPR; – monitorowanie postępu realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Programie (we współpracy i w oparciu o dane i raporty przekazywane

	przez Parterów i pracowników merytorycznych właściwych referatów UM Polanów i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych merytorycznie i realizujących projekty); – w uzgodnieniu z Burmistrzem inicjowanie i prowadzenie procesu oceny stopnia realizacji GPR; – współpraca z Komitetem Rewitalizacji i Partnerami Programu w zakresie prowadzenia i oceny działań rewitalizacyjnych; – prowadzenie działań informacyjnych i partycypacyjnych zaplanowanych w ramach wdrażania Programu.
Komitet Rewitalizacji	– opiniowanie postępów związanych ze stopniem realizacji przedsięwzięć podstawowych oraz tworzenie rekomendacji do inicjowania dalszych działań; – upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji na temat postępów w realizacji założeń Programu; – opiniowanie oceny stopnia realizacji GPR oraz rekomendowanie potrzeby aktualizacji Programu lub jego uchylecia (w przypadku zrealizowania założeń).
Partnerzy Programu	– włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR, zgodnie z posiadanymi kompetencjami; – raportowanie postępów i zgłaszanie Koordynatorowi rewitalizacji pojawiających się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi przedsięwzięciami podstawowymi uwzględnionymi w GPR oraz udzielania niezbędnej pomocy w szczególności zbierania i udostępniania niezbędnych danych (w tym w formie mini raportów z realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych) do opracowania raportów monitorujących; – udział w procesie oceny stopnia realizacji GPR (współdziałanie z Koordynatorem rewitalizacji oraz udzielanie niezbędnej pomocy we wszelkich sprawach związanych z zbieraniem i udostępnianiem niezbędnych danych do opracowania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR); – zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w Programie.

Procedury monitoringu i oceny

Dla zapewnienia stałego monitoringu oraz możliwości uzyskania rzetelnej oceny efektów wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzone będą procedury monitoringu i oceny efektów odnoszące się do dwóch zasadniczych perspektyw:

- **Procedura stałego monitoringu** – procedura realizowana co roku, której celem będzie weryfikacja postępu we wdrażaniu przedsięwzięć zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji;
- **Procedura oceny GPR**, o której mowa w art. 22 ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji – o charakterze jakościowym, realizowana raz na 3 lata obowiązywania GPR (zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o rewitalizacji), koncentrująca się na dokonaniu oceny aktualności i stopnia realizacji Programu, wpływu (efektów) realizowanych działań rewitalizacyjnych na stopień osiągnięcia zakładanych celów strategicznych i kierunków działań

GPR wraz z odniesieniem się do oceny kierunków i dynamiki zmian na obszarze rewitalizowanym.

Każda z procedur będzie odbywała się w określonym czasie i przebiegać będzie zgodnie z przedstawioną poniżej sekwencją działań.

Procedura stałego monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Raport z postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji będzie przygotowywany raz w roku i włączany do procedury opracowania corocznego Raportu o stanie Gminy Polanów.

Raport z corocznego monitoringu GPR będzie zawierał informacje przekazane przez wszystkie podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne, obejmujące m.in. stopień zaawansowania prac oraz osiągnięte efekty, w tym poziom wskaźników określonych w kartach projektowych. Obowiązek gromadzenia danych i wykonywania pomiarów spoczywa na podmiocie odpowiedzialnym za realizację danego zadania.

Raport obejmie również informacje dotyczące wyników działań związanych z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację przedsięwzięć zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Polanów, a także wykaz działań planowanych do realizacji w kolejnym roku sprawozdawczym.

Partnerzy realizujący projekty będą zobowiązani do przygotowania mini-raportów z postępu realizacji i przekazania ich Koordynatorowi rewitalizacji do końca lutego każdego roku. Raporty będą sporządzane za pełny rok kalendarzowy. Pierwszy raport monitorujący zostanie opracowany po pierwszym pełnym roku obowiązywania Programu.

W oparciu o zebrane dane Koordynator rewitalizacji opracuje do 31 marca danego roku Raport z monitoringu GPR za zamknięty rok sprawozdawczy.

Procedura oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena będzie narzędziem o charakterze jakościowym służącym rozliczeniu wyników działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów, w tym ocenie stopnia osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom strategicznym i kierunkom działań.

Ocena GPR odbywać się będzie:

- w cyklach trzyletnich, w trakcie obowiązywania Programu (pierwsza ocena w roku 2029 – za lata 2026–2028; kolejna w roku 2032 – za lata 2029–2031),
- na zakończenie obowiązywania Programu.

Za wykonanie ocen odpowiedzialny będzie Koordynator rewitalizacji.

Ocena obejmie dwie płaszczyzny: aktualność treści Programu oraz stopień wykonania zaplanowanych przedsięwzięć. Raporty z oceny integrują kluczowe wnioski z corocznych raportów z monitoringu, a ponadto zawierać będą jakościową analizę zmian społecznych, gospodarczych i przestrzennych zachodzących na obszarach rewitalizacji, odnoszącą się do problemów zidentyfikowanych w diagnozie. Celem oceny będzie wskazanie efektów osiągniętych dzięki realizacji Programu oraz wpływu zewnętrznych czynników rozwojowych na aktualność jego zapisów.

W przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rekomendowane będzie dokonanie stosownej aktualizacji Programu – w szczególności poprzez uzupełnienie go o nowe przedsięwzięcia lub narzędzia formalno-prawne i finansowe – podnoszące kompleksowość i skuteczność GPR.

Raporty z ocen obejmować będą m.in. zestawienie najważniejszych wniosków z corocznych raportów z monitoringu GPR, ocenę stopnia osiągnięcia celów strategicznych i kierunków działań w oparciu o zagregowane wskaźniki rezultatu, podsumowanie sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej podobszarów rewitalizacji oraz ocenę dynamiki zachodzących zmian. Raporty zawierać będą także rekomendacje dotyczące dalszych działań rewitalizacyjnych, w tym dotyczące zasadności uruchomienia procedury zmiany Programu, kontynuacji interwencji lub jego uchylenia.

Raporty z ocen zostaną przekazane do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji. Zostaną również podane do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Polanów, umożliwiając mieszkańcom zapoznanie się z wynikami oceny.

Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

W kolejnych tabelach przedstawiono wskaźniki osiągnięcia celu (wskaźniki rezultatu) w odniesieniu do celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań. Przy wskaźnikach rezultatu uwzględniono wartość bazową i docelową oraz pożądaną zmianę w zakresie wartości tych wskaźników w postaci tendencji (wzrostowej, spadkowej).

Tabela 37. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu – wskaźniki rezultatu	Źródło danych	Wartość bazowa (2025)	Wartość docelowa (2035)	Zakładany trend
1	Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury służącej integracji lokalnych społeczności (światlice wiejskie, strefy spotkań, miejsca aktywności)	UM / POKiS / dokumentacja inwestycji	0	4	wzrost
2	Liczba seniorów objętych wsparciem i ofertą zajęć w ramach Klubu Seniora i Mobilnego Klubu Seniora	POKiS, PCUS, światlice	0	40	wzrost
3	Liczba mieszkańców korzystających z nowej lub rozszerzonej infrastruktury społecznej (światlice, strefy spotkań, miejsca aktywności)	POKiS / Światlice / rejestry udostępnień	0	8512	wzrost

4	Liczba dzieci i młodzieży objętych nową ofertą rozwojową, i edukacyjną (programy wzmocnienia społecznych, psychicznej, środowiskowe, młodzieżowe)	ZSP Polanów, POKiS, PCUS	0	195	wzrost
----------	--	--------------------------	---	-----	--------

Tabela 38. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu – wskaźniki rezultatu	Źródło danych	Wartość bazowa (2025)	Wartość docelowa (2035)	Zakładany trend
1	Liczba nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji [szt.]	UM, Dokumentacja inwestycji (protokoły odbioru)	0	8	Wzrost
2	Liczba obiektów użyteczności publicznej o poprawionej efektywności energetycznej [szt.]	UM, Dokumentacja techniczna, audyty energetyczne	0	3	Wzrost
3	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz przestrzeni o potencjale turystycznym i rekreacyjnym na obszarze rewitalizacji [szt.]	UM, Dokumentacja inwestycji	0	4	Wzrost

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględniający planowany okres realizacji poszczególnych zadań (przedsięwzięć podstawowych) i kluczowe momenty związane z zarządzaniem i wdrażaniem Programu.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026-2035

Działanie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Zadanie 1.1. Budowa wieży widokowej na Górze Warblewskiej										
Zadanie 1.2. Remont i termomodernizacja UM wraz z adaptacją piwnicy na miejsce schronienia										
Zadanie 1.3. Poprawa jakości przestrzeni edukacyjnej i rekreacyjnej w Zespole Szkół Publicznych w Polanowie										
Zadanie 1.4. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół Zalewu w Polanowie										
Zadanie 1.5. Utworzenie miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży przy ul. Wiejskiej w Polanowie										
Zadanie 1.6. Program wzmacniania kompetencji społecznych i odporności psychicznej dzieci i młodzieży w Polanowie										
Zadanie 2.1. Budowa nowej świetlicy wiejskiej i modernizacja przestrzeni rekreacyjnej w Chocimlinie										
Zadanie 2.2. Nowe życie dla „szkieletów” – adaptacja do funkcji społecznych i mieszkaniowych										
Zadanie 2.3. Zagospodarowanie miejsca spotkań i przestrzeni rekreacyjnej w centrum wsi Chocimino										
Zadanie 3.1. Zagospodarowanie plaży z pomostem nad Jeziorem Nidno										
Zadanie 3.2. Utworzenie świetlicy wiejskiej (centrum społeczności lokalnej) w Krągu										
Zadanie 3.3. Modernizacja i doposażenie boiska wielofunkcyjnego oraz placu zabaw w Krągu										
Zadanie 3.4. Termomodernizacja Środowiskowego Domu Samopomocy „Oaza” w Krągu										
Zadanie 3.5. Szkolenia i wsparcie rozwoju agroturystyki oraz lokalnych usług turystycznych										
Zadanie 4.1. Rewitalizacja przestrzeni komunikacyjnej Nactawia – nowe centrum przesiadkowe										
Zadanie 4.2. Młodzieżowa strefa spotkań w świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego wokół świetlicy										
Zadanie 5.1. Nowa świetlica i strefa spotkań – budowa centrum integracji Sowinka										
Zadanie 5.2. Sowinko razem – oferta zajęć i działań sąsiedzkich										
Zadanie 6.1. Mobilny Klub Seniora – oferta zajęć, wsparcia i integracji w świetlicach wiejskich										
Zadanie 6.2. Wsparcie rodzin i dzieci poprzez działania środowiskowe i pracę podwórkową										
Zadanie 6.3. Program rozwoju kompetencji liderkich										
Powołanie Komitetu Rewitalizacji										
Monitoring Programu										
Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR										

Koszty zarządzania realizacją Programu

Szacunkowy koszt zarządzania wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wynosi 50.000 zł. Obejmuje on m.in. przeprowadzenie ocen Programu, działania informacyjno-edukacyjne i partycypacyjne związane z jego uspołecznieniem oraz czynności zarządcze (monitoring, obsługa Komitetu Rewitalizacji, komunikacja). Część tych zadań – dzięki włączeniu ich w bieżącą pracę komórek UM i wykorzystaniu dostępnych zasobów własnych jednostek organizacyjnych – może zostać zrealizowana bez dodatkowych kosztów.

VIII. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w Planie ogólnym

Gmina Polanów nie posiada aktualnie obowiązującego Planu ogólnego. W ramach prac nad Planem ogólnym należy uwzględnić ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji są zgodne z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W obowiązujących w gminie Polanów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie są wymagane żadne zmiany.

Miejscowy Plan Rewitalizacji

W gminie Polanów nie przewiduje się opracowania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W gminie Polanów nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11)

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026 - 2035 nie przewiduje się wprowadzenia zmian we wspomnianych uchwałach.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Jednostki referencyjne w gminie Polanów	9
Tabela 2. Wykaz wskaźników sfery społecznej	12
Tabela 3. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.....	18
Tabela 4. Wskaźniki sfery społecznej po procesie normalizacji	23
Tabela 5. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna.....	28
Tabela 6. Zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej	35
Tabela 7. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego.....	37
Tabela 8. Obszar rewitalizacji – powierzchnia i liczba ludności.....	41
Tabela 9. Sytuacja społeczna Podobszaru 1. Polanów - miasto – zestawienie wskaźników.	47
Tabela 10. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 1. Polanów - miasto – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.	51
Tabela 11. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 1. Polanów – miasto.	52
Tabela 12. Sytuacja społeczna Podobszaru 2. Chocimino – zestawienie wskaźników.	56
Tabela 13. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 2. Chocimino – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.	60
Tabela 14. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 2. Chocimino.	61
Tabela 15. Sytuacja społeczna Podobszaru 3. Krąg – zestawienie wskaźników.....	64
Tabela 16. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 3. Krąg – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.	68
Tabela 17. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 3. Krąg.	69
Tabela 18. Sytuacja społeczna Podobszaru 4. Naclaw – zestawienie wskaźników.....	73
Tabela 19. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 4. Naclaw – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.	77
Tabela 20. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 4. Naclaw.	79
Tabela 21. Sytuacja społeczna Podobszaru 5. Sowinko – zestawienie wskaźników.....	82
Tabela 22. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 5. Sowinko – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.	86
Tabela 23. Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 5. Sowinko.	87
Tabela 24. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 1. Polanów.....	91
Tabela 25. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 2 – Chocimino	91
Tabela 26. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 3 – Krąg	91
Tabela 27. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 4 – Naclaw	91
Tabela 28. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 5 – Sowinko	92

Tabela 29. Przedsięwzięcia podstawowe – przedsięwzięcia wspólne dla podobszarów rewitalizacji	92
Tabela 30. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Polanów na lata 2026–2035. ...	133
Tabela 31. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 1. Polanów – miasto	142
Tabela 32. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 2. Chocimino	143
Tabela 33. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 3. Krąg	144
Tabela 34. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 4. Naclaw.....	145
Tabela 35. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 5. Sowinko	146
Tabela 36. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.....	151
Tabela 37. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności i integracji społecznej	158
Tabela 38. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 2. Poprawa stanu infrastruktury oraz tworzenie funkcjonalnych, bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych.	159
Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą delimitacyjną	8
Rysunek 2. Jednostki referencyjne Gminy Polanów przyjęte na potrzeby diagnozy delimitacyjnej.....	10
Rysunek 3. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna.....	27
Rysunek 4. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze gospodarczej.....	30
Rysunek 5. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze środowiskowej	31
Rysunek 6. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze technicznej	32
Rysunek 7. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze przestrzenno - funkcjonalnej.....	33
Rysunek 8. Obszar zdegradowany gminy Polanów	38
Rysunek 9. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Polanów.....	42
Rysunek 10. Mapa Podobszaru 1. Polanów – miasto.	45
Rysunek 11. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 1. Polanów - miasto – wybrane przestrzenie	50
Rysunek 12. Mapa Podobszaru 2. Chocimino.	54
Rysunek 13. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 2. Chocimino – wybrane przestrzenie	58
Rysunek 14. Mapa Podobszaru 3. Krąg.....	62
Rysunek 15. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 3. Krąg – wybrane przestrzenie...	67
Rysunek 16. Mapa Podobszaru 4. Naclaw.	71
Rysunek 17. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 4. Naclaw – wybrane przestrzenie	76
Rysunek 18. Mapa Podobszaru 5. Sowinko.....	80

Rysunek 19. Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 5. Sowinko – wybrane przestrzenie	84
Rysunek 20. Kompleksowość zaplanowanej interwencji.	137

Załącznik: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych

Załącznik w osobnym dokumencie.